

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek),
Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

1898. nov. 26. d. e. 10 ó. Szegedi kiáll. rend.-bizottság ülése.
" 26. d. u. 4 ó. OMGE. igazgató-választmányi ülése.
" 27. d. e. 10 ó. OMGE. közgyűlése.
" 28. d. e. 10 ó. Szövetségi II. nagygyűlés.

Meghívó

a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének f. évi november hó 28-án, azaz hétfőn délelőtt 10 órakor a Köztelek nagytermében tartandó évi rendes

II-ik nagygyűlésére.

Tárgysorozat.

1. Elnöki megnyitó.
2. Jegyzőkönyv hitelesítésére két tag választása.
3. Szövetségi tagok bejelentése és felvétele.
4. Jelentés a szövetségi iroda f. évi működéséről.
5. Az 1897. év számadásainak bemutatása s a felmentvény megadása.
6. Az 1899. évi költségvetés megállapítása.
7. Az 1899. évi működési program megállapítása.
8. Szegedi mezőgazdasági országos kiállítás.
9. A végrehajtóbizottság előterjesztése a mezei munkásmozgalom tárgyában.

10. Memorandum a terményszáloghitel kérdéséről.

11. Javaslat egy országos jégbiztosító szövetkezet létesítése tárgyában.

12. Szövetségi tagok előterjesztései az alapszabályok II. R. 23. §-a alapján.)*

Gróf Desseffy Aurél s. k. elnök.

*) 23. §. Hogy a szövetséges gazdasági egyesületek javaslatai, vagy a földmívelési miniszter által a nagygyűlés elé terjesztett tárgyak a szövetségi nagygyűlés elé vebetők legyenek, szükséges, hogy azok a szövetségi nagygyűlés megtartása előtt 10 nappal ki nyomtatás s a küldöttek között való szétosztás céljából az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elnökének vagy a végrehajtó bizottságnak beküldessenek.

Az OMGE. közgyűlése.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület 1898. évi rendes közgyűlését november hó 27-én, azaz vasárnap délelőtt 10 órakor tartja meg a Köztelek nagytermében.

A gyűlés tárgysorozatát a „Köztelek” 91. számában közöltük.

Kérelem a szőlő- és gyümölcs-szállítás érdekében.

A m. kir. államvasutak által ujonnan összeállítandó díjszabási füzetek munkálatai jelenleg lévén folyamatban, hogy azokba a gyümölcs- és szőlőszállítást lebonyolító állomások is mind felvehetők legyenek; tekintve az ügy fontosságát tisztelettel kérjük a t. Társaság egyesületeket, szőlészeti és borászati felügyelősegeket és mindazon alispáni hivatalokat, melyekhez egyesületünk ez ügyben kérdést intézett, hogy a gyümölcs- és szőlőszállításra vonatkozó bekért adatokat egyesületünknek két hét alatt beküldeni sziveskedjenek.

Igazgató.

OMGE. Évkönyve.

Az OMGE. 1897—98. évi működéséről beszámoló Évkönyvét az OMGE. tagjainak e hét folyamán küldöttük szét.

Az Évkönyvet tagjaink díjtalanul kapják. Az Évkönyvben a tagok névsora is ben foglaltatik, az illető tag neve után ki van tüntetve, ha alapítványi kamattal vagy évdíjjal hátralékban van; kérjük tagjainkat a hátralékok be- küldésére, nehogy peres eljárással legyünk kénytelenek terhükre lenni.

Akik az Évkönyvet f. hó 23-ig meg nem kapnak, sziveskedjenek megreklamálni, mert addig minden tagunknak szét lesz küldve az előttünk ismert címére.

Igazgató.

Közgazdasági szakosztály ülése.

(1898. november 17.)

Jelen voltak: gróf Zselénski Róbert elnök- lete alatt Bujanovics Sándor, az OMGE. al- elnöke, Balogh Lajos vasadi, Bálintffy Pál, Bauer Antal, Bernát István, Czeglédy Tivadar, dr. Csillagh Gyula, Farkas Mihály, Galgóczy Károly, Károlyi Sándor gróf, Károly Rezső, Löcherer Andor, báró Malcomes Jeromos, Paikert Alajos és de Pottère Bruno egyesü- leti tagok, a tisztviselőkár részéről Szilassy Zoltán szerkesztő-titkár, Jeszenszky Pál és Buday Barna titkárok, Sporzon Vilmos s.-titkár és Rubinek Gyula ügyvezető titkár, mint elő- adó. Gróf Zselénski Róbert a szakosztály elnöke üdvözlö a megjelent tagokat, megnyitja az ülést, melynek első tárgya

a terményszáloghitel kérdése,

melyre nézve az előadói javaslat a Köztelek lapban közzé volt téve és minden tagnak al- kalma volt az elaboratumot átolvasni, annak felolvasása eszerint fölösleges, felkéri előadót arra, hogy annak indokolását röviden előadni s a vitát bevezetni sziveskedjék.

Rubinek Gyula előadó: A kérdés gene- zisét nem érinti, miután azt előadói javaslatá- ban elég bőven tárgyalta s inkább csak azon momentumokat fogja kiemelni, melyeket javas-

Mindennemü erőtakarmányok
mint

**finom és goromba buzakorpa,
szárazmoslák, malátacsira, olaj-
pogácsa budapesti gyártmány,
ugyszintén vidéki repcze, napra-
forgó, tökmagpogácsa legjutá-
nyosabban szerezhethő be**

Gabonanemüek

a legelőnyösebben

értékesithetők

a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

V., Alkotmány-utca 31.

lata nem érintett. A záloghitel kérdése két szempontból bír kiváló fontossággal. Az egyik szempont a tágabb, könnyebb hitelalap, a másik a jobb értékesítés. Magyarországon mindkét szempont nagy fontossággal bír s elsősorban a gazdaközöniséget érdekel, miután sem a könnyű hitel, sem az értékesítés tekintetében nem örvendünk oly állapotoknak, hogy e tekintetben újításokról nem lehetne beszélni.

Ha a hitel kérdését tekintjük s figyelembe vesszük, hogy a magyar földbirtokos osztály legjobban el van adósodva, hogy bizonyos ellentmondás van abban, hogyha a hitel könnyebb hozzáférhetőségéről beszélünk.

A záloghitel mindenestre csak úgy lesz üdvös újítás, ha az nem az eladósodásba, hanem abból kivezet. Előzetesben kifejezésre jutatta, hogy a kisgazdára nézve nem annyira a záloghitelt, mint inkább a személyi hitelt tartja nagyfontosságúnak, ez utóbbit a szövetkezetek útján véli megvalósítandónak. Előzetesben nem domborította ki annak szükségességét, hogy a hitelszövetkezetekkel kapcsolatban fogyasztási és értékesítő szövetkezetek szervezessenek, mert ez irányban éppen a „Hangya” megalakításával üdvös mozgalom indult meg, amelynek fejlődését éppúgy be kell várni, mint az Országos Hitelszövetkezeti Központ által alakítandó szövetkezetek haladását s hogyha ez intézmények fejlődtek, akkor képzelhető a terményzáloghitel kérdésének megoldása a kisgazdánál.

A nagy- és középbirtokosnál inkább a termények értékesítése a fontosabb; a termények értékesítését pedig éppen a közraktár intézmény hivatott elsősorban előmozdítani. A gazdának eddig az volt a legfőbb baja, hogy épp mikor terményeit a piacra hozta, ott összetorlódt az áru s oly kínálat keletkezett, mely természetesen legvonta maga után a gabonárák esését és kedvező alkalmul kínálkozott a kereskedőnek arra, hogy a gazda e szorult helyzetét kiaknázza. Ezt volna hivatott mellőzni a közraktárak intézményével kapcsolatos terményzálog-

hitel. Hogy ha a gazda elhelyezi a terményét egy közraktárban s arra előleget kap, ezáltal két bajt mellőz; először nem kénytelen áruját azonnal piacra hozni, másodsorban — s ez inkább általános közgazdasági szempontból bír fontossággal — az áruknak felesleges, pillanatnyi mozgósítása megszűnik. A gabona azért mégis tényleg egyidőben jó piacra, csak hogy annak végleges eladása, az érték egy részének eskomptálása után mintegy kitolódik az egész évre. Azaz a gabonának a közraktárban való elhelyezése által az eladás in effigie mégis létrejön, mert a gazda a warrantot mégis elzálogosítván, az áru feletti rendelkezését bizonyos mértékig feladta; de tényleg a gabona csak akkor kerülhet mégis forgalomba, ha erre a gazda az engedélyt megadja, illetve a termény felett olyképp rendelkezik, hogy az a közraktár által eladassék.

A közraktár intézménynek azonban más, egyéb jó oldala is van. Így kiváló fontossággal bírna akkor, hogy ha Magyarország kénytelen volna önálló alapon berendezkedni, mert akkor a kivitelt sokkal nagyobb arányokat öltene és nem csak Ausztria felé irányulna, hanem a kivitelenek fel kellene keresni más piacokat is, amikor felette kívánatos volna, hogy a magyar gabona típusok alapján legyen ismert a külföldön. Ez utóbira példát találunk Amerika kivitelenél, mely gabonája óriási kelendőségét azzal segítette elő, hogy évenként ugyanazon minőségű merkantil árut tudta előallítani. — De másrészt szociális szempontból a közraktár intézménynek az a nagy előnye is volna, hogy meggátolná azon manap napirenden levő dolgot, hogy éppen a nyerstermelő államokban ismétlődik időközönként az éhínség. Ennek oka abban a körülményben keresendő, hogy még meglehetősen középtermetés esetén is a közlekedési eszközök óriási fejlettsége folytán a gabonafelesleg hirtelen kivonatik az országból s oly hiányt okoz, hogy a bentmaradt mennyiség már nem képes az illető ország fogyasztási szük-

ségletét fedezni. Erre elég példa Oroszország, amely két ízben is átment — daczára óriási gabonakivitelének — az éhínség, mert nem voltak meg a látható készletek, melyeket a kormány a közraktárak révén ellenőrizhetett volna s így a kiviteli tilalommal mindég megkésétt.

Szólónak az volt a feladata, hogy a terményzáloghitel kérdését röviden ismertesse s egy határozati javaslatban foglalja össze nézve azon óhajokat, melyek e kérdésben felmerülnek. Amidőn határozati javaslatát elfogadásra ajánlja, ezt azon meggyőződésben teszi, hogy a terményzáloghitel kérdésének megoldása a magyar mezőgazdaságra nézve egy új aerát jelentene, amely remélünk engedi, hogy hogy a magyar mezőgazdaság — ha hosszabb idő folyamán is — ki foglálalni mai válságos helyzetéből.

Gróf Zselénski Róbert elnök kéri a tagokat, hogy a javaslatához általánosságban hozzászólni sziveskedjenek.

Gróf Károlyi Sándor: Előadó előadását nagyon helyesnek találja, mert tény az, hogy ma azzal a törekvéssel állunk szemben, hogy a gazda jobban termeljen, helyesebb arányokat létesítsen, de hogy jobban értékesítsen, erre nézve még ma is fennáll az a régi szokás, hogy nem a mi dolgunk, hanem a kereskedőké. Ez pedig elévült felfogás, mely ellen minden áron küzdeni kell, küzd ezen előterjesztés is, azért tartja szóló üdvösnök.

A jobb értékesítésnek a javaslatot mutat, t. i. nagy raktárakat, vagy központokat kontemplál, hol warrantok útján a termelők áruik elzálogosításával nem kényserülnek a rögtön eladásra s így nem dobátik az áru rögtön piacra, hanem szükezzsive jut oda a szükséghez képest.

Azt teszi tehát e terv megvalósításával ezentul a termelő, amit eddig a nagykereskedő tett, aki aratás után minden áron, mindenütt összevette a terményt, melyet kénytelen volt a megszorult gazda olcsó áron adni, csak hogy

TÁRCZA

Az életmentő.*)

Írta: Bársony István.

Nagy-Szokond meglehetősen félreesik a zajos vitágtól. Egyszerű község Szatmármegyében, erdős halmok között, amelyek a Szilágy-ságon át Erdély felé húzódva hegyekké növekednek.

Nyáron szép ott a világ. A pázsitos dombokon fehér csorda legel; a tiszta, balzsamos levegőben messzire hallik a csordavezető vén tehén kolompja. Az egymásba hajló dombok között néhol élénk téglavörös, széles csik húzódik. A vízmosások vörösgagyagja látszik ott, amelyet szinte kiégett a nap.

Az ilyen sóvány agyagon aztán alig nő fü. Néhány túskebokor csenevészedik a vízmosás szélén, a túskebokron tövisszuró gébics leselkedik. A szőlőhegyen piros kendő, kék viganó libben meg; sváb leányok dolgoznak ott. A nagy távolságban összefolyik ruhájuk tarkasága a környező zölddel; olyan a venyige közt a piros kendő s a kék viganó, mint egy-egy nagy virág.

Hanem amikor leesik a hó, akkor egyszerre vége a tarkaságnak. A dombok akkor is fehérlenek, de nem a legelő csorda fehérsege az. A tövis-szuró gébics régen elment; ki tudja, hol bogarászik valahol az öröknyár hazájában. A szőlődombon elhagyatott minden présház; legfeljebb varjak látogatják, meg titokban borozó öreg svábok.

Nagy téli időben, amikor befujja az utat a hó, szekérrel nem is igen lehet arra járni.

*) Mutatvány szerzőnek legközelebb megjelenő kötetéből.

Utnak nyoma sincs. Akinek mulhatatlan járása van, ez inkább lóra ül.

A kraszna-béltéki erdészegéd is lóháton szokta annakidején megtenni a nagy-szokondi utat. Faeladás idején meg vágatáskor elég dolga volt a rengeteg erdőben. Amikor a szokondi erdész maga nem győzte a mulatságot, csak átűzent béltéki kollégájához, az aztán küldte neki a segédet egy két napra, úgy hogy Garami az említett segéd épp úgy otthon érezhette magát itt, mint amott.

De azért nem igen panaszkodott. Inkább még az tűnhetett fel a béltéki prinzipálisnak, hogy szivesen megy a legény Szokondra, akár mikor küldik. Bizonyosan vadászatnak egyet a dolog végeztével, gondolta az erdész és nem firtatta tovább.

Hanem Garami bizony nem vadászott. Ha elvégezte a rábizott munkát, sietett vissza a faluba, ahol jómódu kocsmárosné mérte az italt, olyan, akinek szép eladó leánykája is volt. A béltéki erdészegéd szemet vetett erre a falusi bimbóra. Magának szánta régen. Odaadta volna érette mindenét: lovát, puskáját, kutyáját. (Egyebe nem is volt.) Pedig a kutyája igazán sokat ért. Telivér, pompás véreb volt az. Igazi vadászembernek megbecsülhetetlen. Nem volt a rengetegnek olyan sebzett vadja, amelyet akár órák múlva is ki ne nyomozott volna. Lurkónak hívták s el nem mozdult a gazdája mellől soha sem, kísérté, mint az árnyék.

Egyszer, egy gyönyörű téli vasárnapon, amikor éppen tisztgyűlés volt a béltéki tisztartónál, nagyon megszállta a vágy Garamit, hogy ha csak egy rövid perecre is, lássa a babáját.

De hogyan juthatna most Szokondra? Milyen ürügyvel mozdulhasson el onnan, ahol még hivatalból is szükség lehetett rá?

Lehorgasztotta a fejét s busult. A prinzipális észrevette.

— Mi lelte magát Garami? kérdezte részvétellel. Aztán gyanakodva tette hozzá: talán hiba van valahol? kész-e az ölfa-kimutatás, amit a gyűlés elé kell terjesztenünk?

Garaminak vakmerő gondolata támadt. Ime a jó alkalom! Ha ügyesen füllent, gyűlés ide, gyűlés oda, eljut Szokondra még ma.

Hebegve mondta: „Biz azt Szokondon felejtettem.”

Az öreg erdész összecsapta a kezét. „Na hallja! micsoda szeles fráter maga! Úljön lóra hamar, szaladjon át, vissza ne jöjjön nélküle! Még most is itt van? Sz' már itt kéne lennie!”

Tíz perc sem telt el s Garami már a nagy-szokondi uton lovagolt.

A legszebb téli nap volt, aminőt csak képzelhet az ember. Ragyogott a világ, mintha gyémántporral lett volna behintve. A fagyos szekérukon pipiskék szaladgáltak s minduntalan hallatták szavokat: „tyürütyütyü!”

Az ég tiszta volt s el lehetett látni Erdődig. Minden fa és minden bokor élesen vált ki a fehér mezőn. Legalább is ezer lépésnyire látott Garami egy futó nyulat, amelyet szürke varjak serege üldözött.

Máskor elnézte volna, hogy mi lesz ennek a hajszának a vége, de most nagyon is rövidre volt szabva az ideje. Másfél órai lovaglás Szokondig, onnan vissza megint ugyanannyi; ha csak egy félóráskat időz is a jövődöbéljénél, (már ő annak hitte) kettőt kell lépnie a lovának, hogy visszakerülhessenek ebédre.

A sikos uton nem is haladhatott valami gyorsan. Hátha elezik a ló s kitöri lábát? Mérsékelt ügyetlenséggel igyekezett át a sándorfalusi réten.

Már látszottak a szokondi házak. Vékony

toladjon
tehát ne
termész
árfejlőd
termész
fog a g
mensher
ményne

Sz
a kisga
is mega
kidomb
a nagy
mértékl
Ezt edd
sárolva
azt össz
jában d
stb. Em
éri el;
kisebb
piaczra,
het aza
ban leg
nak el,
lett van
zelében
ményét,
a gabon
a rostál
nyugtát
szövetke
adás vé
Mi
Szövetsé
kérdésé
a másik
mely ve
hát, hog
tessék a
nagy kö
valo, ug
zási fog
Et

füst szál
hogy az
Pedig ne
hanem f
a sikra.
Gar
azt a pa
indult. E
térdevel
nak, am
Ne
Nagy-Sz
kellett e
félórát s
egy óra.
gavalléri
miattam.
Gar
pattant s
Re
sége volt
tályhoz
szürkült
tájékra
Kö
hazulról
Ha a re
egy óra.
Há
Hátha o
keresztül
Me
uton; ló
okkal tö
nem érz
Ne
haladt le
közé. Ot
a sikon.
egyre va
Ga

tuladjon rajta. Közraktárak létesítése esetén tehát nem törjük le magunk az árakat s az a természetes árképződés nem lesz vicziálva egy árfejlődés által s a gabonakereskedésnek ezzel természetes medret fogunk ásni, melyen lassan fog a gabona a szükséghez képest a konzumenshez folyni, az összezsufolódását a terménynek nem fogja mezőgazdaság megérezni.

Szólo azonban a fölvetett kérdést, amely a kisgazdára igen fontos, oly szempontból is megakarja világítani, amely itt nincs kellőleg kidomborítva. Annak a gabonának, amely a nagy közraktárba megy, már egy bizonyos mértékben tömörített kvantumnak kell lenni. Ezt eddig a kiskereskedők végezték, összeválaszrolva a falvakon, kocsiszámra a gabonát, azt összerostálva mint uzance-árut sluss alakjában dobták piacra, eladták a malmoknak stb. Ennek elhárítását a nagy közraktár nem éri el; módját kell azért találnunk, hogy az a kisebb mennyiség, melyet a kisgazda hoz piacra, az is tömörítették s ezt elérni lehet azzal a szisztemával, melyet Németországban legutóbb felkaroltak. A németek úgy járnak el, hogy a falvakon a szövetkezetek mellett vannak kisebb raktárak a vasuti sín közelében; e raktárakba a gazda behordja terményét, hol rostálással három részre osztatik a gabona, az utolsó részt visszakapja a gazda, a rostált gabona második és első osztályáról nyugtát kap a raktártól, melynek alapján a szövetkezet átveszi a gabonát a gazdától eladás végett s előleget ad neki.

Midőn a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége a közraktárak s terményzáloghitel kérdésével foglalkozik, akkor helyén való ezt a másik kérdést is szellőztetni és tárgyalni, mely vele szoros nexusban van. Javasolja tehát, hogy a falusi raktárak kérdése is felvéttessék a határozati javaslatba, mert a mint a nagy közraktár a nagy kereskedés fekezésére való, úgy a falusi raktár a kis üzér kiaknázási fogásait volna hivatott ellensúlyozni.

Elnök megemlíti, hogy a határozati ja-

vaslat d) pontjában benfoglaltatik a nagyméltóságának indítványa.

Löcherer Andor teljesen egyetért azzal, mit Károlyi Sándor gróf a falusi raktárakra nézve felhozott, hozzájárul előadó javaslatához is, de nem látja teljesen kidomborítva azt, ami a bizottságban megbeszélés tárgya volt és előtérbe állított.

Nincs kidomborítva — szerinte — a javaslatban a raktárszövetkezet működésének mikéntje, továbbá a nagyraktárszövetkezet kapcsolatba hozatala a nagy vasuti raktárral, mert ha jól értette szólo, úgy kontempláltatik a kérdés megoldása, hogy az államvasutak létesítsenek a raktárt és kezelnek az oda összehalmozott terményt. Szólo ezt nem tartaná kivihetőnek, ennél fogva javasolja a határozati javaslat a) pontjának olyképpen való módosítását, hogy szerveztessék az államvasutakkal kapcsolatban *lehetőleg szövetkezeti kezelésben* a közraktári intézmény, a warrantok kibocsátása által.

Másik észrevétele a b) pontra van, mely azt mondja, hogy a warrantot minden pénzintézet elfogadhatja.

Erre az a megjegyzése, hogy a kezelést a szövetkezeteknek kell kezükbe venni s ennél fogva ne minden pénzintézet vállalhassa el a warrantokat, hanem a szövetkezetek által szolidnak elismert oly egy-két pénzintézet, mely ily műveletekkel foglalkoznék.

Végül még egy kérdést vet fel; kéri a szakosztályt, hogy a határozati javaslatba vegye fel azt is, hogy ezen raktári szövetkezetekből szálltassanak és fedeztessenek a katonai élelmezés szükségletei is.

Dr. Ballai Lajos azt tartja, hogy a kisgazda személyi hitelének kielégítésére szolgáló intézmény megteremtésével meg kell oldani nemcsak a terményzáloghitel, de az értékesítés intézményét is, mert egyik a másikat elősegíti. Ezért helyesléssel fogadja gróf Károlyi kijelentését, mely azt szorgalmazza, hogy a kisgazdának is adassék meg a mód terményeit

tömegesen kisközraktárak létesítése által. Szólo hozzátenné még ehhez azt, hogy lehetőleg a meglévő és leendő szövetkezetekkel hozassék kapcsolatba ezen kiskraktárak ügyköre.

Azt hangsúlyozza még, hogy a szövetkezeteknél a legnagyobb súly arra fektetendő, hogy ezek folyószámlabeli követelésre hitelt nyújtsanak a kisgazdának s valóságos bankárjává váljanak annak s a warrantok mindig e raktári szövetkezetek közvetítésével juthassanak forgalomba.

Gróf Károlyi Sándor rövid felszólalása után

Vasadi Balogh Lajos indokolta meg, hogy a „terményzáloghitel” kitétel sem nem czélszerű, sem nem helyes.

Indítványozza, hogy a javaslatból, a „zálog” kitétel töröltessék.

A közraktárak szükségességét semmi sem indokolja jobban, mint az a körülmény, hogy aratáskor legrosszabb a gabona ára; azonban szólo nem a vasutakra bizná a raktárfelállítást, hanem azt kívánná, hogy állami segítséggel a szövetkezetek állítsák fel azokat s így inkább az öntevékenység eredményeként tűnjenek fel azok.

Bernát István: Az előadói javaslat kiemeli, hogy a kiküldött bizottság feladata volt a mezőgazdasági hitel egészére nézve javaslatot szerkeszteni; a személyes hitelre vonatkozó rész azonban elesik, mert időközben létrejött a szövetkezeti törvény. Az elaboratum azután a terményzáloghitel tekintetében tesz javaslatot. Szólo felhívja a figyelmet arra, hogy a hitel két ágazatán kívül van még egy harmadik ágazata is, a kisbirtokosok jelzáloghitelének nincs, javasolja, hogy a nagygyűlés elé terjesztendő javaslatban a kisbirtokos jelzáloghitelének szükségessége is hangoztattassék.

Dr. Csillag Gyula örömmel fogadja a javaslatot, utal azonban arra, hogy 23 évvel ezelőtt a kereskedelmi törvénykönyv már a közraktárak intézményére nézve intézkedéseket foglalt magában. Nem felesleges tehát, ha meg-

füst szállt fel a kéményekből s úgy tetszett, hogy az a füst hovatovább leülepszik a falura. Pedig nem füst volt az, ami úgy szétterült, hanem finom köd, amely az erdőfelől áradt ki a síkra.

Garami megtapogatta a zsebét. Ott érezte azt a papiroost, azt a kimutatást, amiért ide indult. Ez hát rendben volna. Megszoritotta térdével a lovat s jókedvűen csettintett Lurkónak, amely hűségesen futott a ló nyomán.

Nemsokára a koresma udvarán voltak, Nagy-Szokondón. A ló erősen gözölgött. Annak kellett egy kis idő, hogy kifújja magát. Egy félórát szánt neki Garami, de biz lett abból egy óra. Utoljára a kis leány maga küldte a gavallérját: „menjen, mert elkésik s még kikap miattam.”

Garami busan fogadott szót. A lovára pattant s nemsokára kint volt a faluból.

Reggel Béltek fölött még nagy fényessége volt az égnek s a levegő átlátszó kristályhoz hasonlított. Most ellenben egészen elszürkült az ég s az erdő felől szinte ömlött a tájakra a köd.

Körülbelül félkilencz órakor indult el hazulról s most bizony jól elmúlt tizenegy. Ha a rendes uton megy hazafelé, csak egy óra tájban kerülhet haza a kimutatással.

Hátha a boldádi vágás felé menne? Hátha oldalt hagyná Sándorfalvát s az erdőn keresztül igyekeznék haza?

Metsző szélroham száguldott végig az uton; ló és lovas megborzongott attól. Egy okkal több, hogy az erdei utat válaszsza, ahol nem éri egy a szelet.

Neki fordította lovat a dombnak s ügetve haladt lefelé az elhagyott csöndes vágás bokrai közé. Ott még sűrűbbnek tetszett a köd, mint a síkon. A fojtó szürke mozgó ködfosztlányok egyre vastagabb réteggel feküdtek egymásra. Garami összebb húzta a kabátját. Fázott.

Most már nem volt ami lelkesítse. Sietnie kellett. Egy bolond szélroham lekapta a kalapját s vitte a bokrok közé. Megállította a lovat s leugrott róla. Máskor a ló szépen nyugodtan szokott megállani, de most egy nyul ugrott fel az előtte levő bokorból, attól megrejtett s horkolva futott az erdő belsejébe.

Garami bosszusan ment felé, de a jámbor állatot most nagyon kihozta sodrából a csipős szél, nem akart megállani. Egyre tovább iramodott s Garami egyre türelmetlenebbül igyekezett elfogni. Már egészen beleizzadt, csurgott a veríték a homlokáról.

Lurkót akarta ráuszítani az engedetlen lóra, hogy elkapja a kantárszárát és odavezesse hozzá, mint már annyiszor. De Lurkó sehoh sem volt.

Most jutott eszébe, hogy hiszen Szokondón becsukta s amikor sietve elindult, elfelejtette kiereszteni.

— Szépen vagyunk, gondolta magában s megnézte az óráját, hadd tudja legalább, mennyi időt vesztegetett már el. Az óra megállott volt, talán nem húzta fel. Most aztán éppen megegyszer olyan hosszúnak tetszett előtte a kárbavesztett idő.

Bosszankodása kezdett átváltozni aggodássá. Észrevette, hogy eltévesztette az irányt s a bokrok közt, a köd szürkességében, nem tudja bizonyosan, merre van Kraszna-Béltek.

Mi lesz ebből? A ló sehogy sem akart megállani, sőt mintha hegyezné a fülét s még jobban nekivadulna.

Garami figyelt. A szél füttyülése közé vonatott, bugó rémes hang vegyült. Valahol Felső-Boldád felé egy vén farkas ordított.

— No, még csak ez kellett!

Ósztönszerű mozdulattal nyult az erdészegéd a revolvere után. De hisz bent volt a nyereg pisztolytokjában; azt meg viszi a ló. Sok idő telhetett el, amióta Szokondról

elindult. Már azt hitte, mindjárt itt lesz mindjárt az este. Pedig hol volt még az! . . . Teljesen elvesztette tájékozási képességét. Hajh, csak a lován ülne! Az állati ösztön majd csak ráterelné a helyes irányra, gondolta.

Kifáradva ült le egy fatörzsre s közel a kétségbeeséshez leste, hogy a lóva lecsöndesüljön s bizalmát visszakapja.

Nagyon komor kezdett lenni a világ előtte. Magas fa kevés volt; ami volt is, mind csupasz, kísérteti. A vágás cserbokrai zörögve tapsoltak minden szélrohamra. Mintha csontvázak táncoltak volna körülötte a tél e sivár temetőjében, úgy rémlett neki.

A farkas újra bögött s mintha közelebb lett volna, mint az imént. Garaminak a szeméből a düh, a szégyen s a hideg közös erővel sajtolott könnyet.

Szörnyen restelte az esetet. Hogy ő, aki annyiszor járt erre, ne tudja most: merre van észak s merre van dél!

A köd tette az igaz; hisz most ötven lépésnyire sem láthatott tisztán. Minden olyan bután egyformának látszott.

Izgatottságával egyenes arányban nőtt a szorongása.

Minden perczen várta, hogy a lóva megunja az ácsorgást s eliramodik végképp; őt itt magára hagyja.

Ebben a rémlátó lelkiállapotában egyszerre csak érzi, hogy egy nehéz test ugrik rá. Az első pillanatban a vér is megfagyott benne. De aztán örömmujongásban tört ki.

Nini, hisz ez Lurkó! . . . A hü, becsületes Lurkó! . . .

— Kutylus Te! hogy kerülsz te ide? örvendezett. Már nem volt gyáva, sem reménytelen. Hisz megjött a barátja.

Hogy kerülsz te ide? ismételte Garami megvigasztalódva.

A felelet ott ragyogott a jó állat szemé-

sürgöttük az intézmény megvalósítását. A terményzáloghitel itt felvetett formájára megjegyzem, hogy Franciaországban a gazdák nálunk maradt a termény bizonyos büntető jogi kaute-lák mellett. Szólok kimondani kéri elvben azt, hogy megfelelő jogi intézmények létesítése által a hitel ezen ága nálunk is biztosítható.

A kivétel azután a kormányzat illetve törvényhozás feladata.

Előadó: Az általánosságban felhozottakra reflektál. Örömmel látja, hogy javaslatában eltalálta azon óhajokat, melyek a gazdaközön-ségnél a terményzáloghitel kérdésénél kifeje-zésre jutnak a kormányzattal szemben. A fel-szólalók egyrésze félreértette az előadói javaslatot, melyben lényegileg benfoglaltatik mindaz, ami a vita során felhozott. Elvi eltérés csak Löcherer felszólalásában van, ki azt óhajtja, hogy a közraktári intézmények kizárólag szö-vetkezeti uton létesíthessenek.

Szólok szerint az államvasutaknak óriási érdeke, hogy a forgalom ne egyszerre bonyo-lítottassék le s mivel a vasutaknak raktárhelyi-segeket különben is tartaniok kell, tökéletesen indokolt, hogy a közraktárak kezelését hivatal-ból átvegyék; ezzel elérjük azt, hogy az állam-vasutak által kiállított warrantok minden pénz-intézet által, mint feltétlen hitelűek fogad-tatnak el; elérjük azt is, hogy a köz-raktárak nem kénytelenek hitellel is fog-lalkozni, mert hogyha a szövetkezetek által létesítjük a közraktárt, a kiállított warrant-okért a szövetkezet lévén felelős, neki kell a hitelt adni. Ha az államvasutak adják a warrantot, akkor elhelyezhető volna az bár-mely pénzügyintézetnél s ezek szívesen is vállal-koznának erre, mert ez volna az a hitel, a mely lejáratkor okvetlenül megfizetendő volna, mert az áru értékesítésével a takarékpénztár rögtön pénzhez jut; egyszóval: az egész egy kereskedelmi hitel jellegével bírna. De az elő-adói javaslat a szövetkezeti alakulásokat sem zárja ki, mert az indoklás a következőket mondja:

ben. Mintha mondta volna: „Hogyan kerül-tem ide? hát úgy, hogy amint kiszabadultam, vágattam utánad; pedig hogy hívtak vissza! Az a szép kis leány, tudod? De én csak hoz-zád kíváncsi voltam és gazdám. Jöttem eszem nélkül a ló nyomán. Bizony nehéz volt pedig, mert sok helyt alig éreztem már valamit a nyomból. De én nem egy könnyen jövök za-varba; hisz úgy is tudod már. Kerültem egyet s újra ráakadtam a nyomokra. Az orrom ide hozott; lásd, még ha akarnál sem tudnál meg-szököni előlem.

Garami egyre ölelte a hü állatot. A bum-fordi eb nem birt magával örömeiben. Csak egy jel kellett s rohant a megzavarodott hát-lóhoz. Elkapta a lecsüngő kantárt s vezette a lovat Garamihoz.

Amint a gazdája nyeregben ült, Lurkó előre szökött s biztató, hívogató tekintettel nézdegélt hátra. Beszélt a szemé. „Erre csak erre, utánam édes gazdám! Tudom én itt a járást. Ösmerek én itt minden bokrot; voltam én itt már sokszor. Az az ostoba lovad a maga emberségéből haza nem tudna vinni innen.”

Garami megkönnyebbülve indult a kutya után.

Kraszna-Bélteken régen elfelejtették már az ebédet, mire ők harman hazaértek.

— No maga igazán szerencsétlen fráter, fogadta Garamit az öreg erdész. Hisz itt volt a kimutatás az asztalán, megtaláltuk. Akár holnapig is kereshette volna Nagy-Szokondon.

Garami ijedten kapott a zsebéhez s ki-huzott belőle egy régi hírlapot. Amikor menet megtapogatta a zsebet, azt hitte, hogy a ki-mutatást érzi benne.

De azért csak ráhagyta szépen, hogy biz-ó azt az okmányt kereste olyan soká.

Nem valószínűtlen pedig, hogy az állam-vasutakkal kapcsolatos közraktárak felállítá-sánál is a szövetkezeti alakulásoknak tér volna engedendő, mert a kezelés költségei sokkal csekélyebbek volnának.

Ahol tehát volna vállalkozás, ott meg-ragadni kellene az alkalmat, hogy a magán-tevékenység bevonassék.

De kitegyük-e ezen fontos intézményt azon eshetőségnek, hogy valahol az esetben létesül csak, hogyha az érdekeltekben meg van a vállalkozási kedv? hogyha ily törvényjavaslat létesül, akkor 10 év múlva sem lesznek köz-raktáraink. Igen ahol van hajlandóság, ott a törvény intézkedik, hogy ennek elsőbbsége legyen. De a szövetkezeti kezelésnek az a hátránya van, hogy csak saját tagjai árui veszi át s ad rá előleget, már pedig mi az egész or-szág gazdái érdekeit képviselő intézményt akarunk létesíteni, sőt nem zárjuk ki a kereske-dőt sem.

Ami a kiskraktárszövetkezeteket illeti, szólok javaslatában ugyanazon álláspontot fejtette ki, melyet *Károlyi* gróf ő exzellenziája hangsú-lyozott; de szerinte a kiskraktárak a nagy hálózatba be ne vonassanak, mert ezáltal a warrantok hitelképessége nagyban csökkennék, mert nagy volna a valószínűség, hogy a war-rantok alapját képező hiteltárgyakkal vissza-élések követtetnek el. A kiskraktárszövetkezetek a szükséges hitelt szerezzék meg a hitelszö-vetkezetek útján, melyek kapcsolatosan fognak szervezteni. A *Hungyának* a feladata, hogy a hitelszövetkezetek mellett raktárszövetkezeteket szervezzen.

A mi viszonyaink azonban Németország-tól egészen elütők, különösen az Alföldön, hol ősszel egyes községekben is oly óriási meny-nyiségű gabona torlódik össze, hogy annak lombardirozására a községi hitelszövetkezet egymaga nem képes. Ekkor a raktárszövetke-zet azzal segít a bajon, hogy a gabonát be-viszi a nagykiskraktárba s megkapja a warrantot, azt valamely pénzügyintézetnél elzálogosítva szerzi meg a tagjainak szükséges pénzt.

Hogy pedig a raktárszövetkezetek kisebb hiteligenyének kielégítésére a hitelszövetkeze-tek képesek legyenek, szükséges, hogy az illető hitelszövetkezetek az aratási időben épp úgy részesíthessenek állami kölcsönben, mint a pénzügyintézetek. Ma az őszi kampány elején a pénzügyminiszter rendszeren 10—20 millió forintot helyez el a budapesti pénzügyintézeteknél; ez összeg arra szolgál, hogy a kereskedők ga-bonavásárlásaihoz szükséges hitelt a pénzü-gyintézetek fennakadás nélkül folyósíthassák.

Juttasson a pénzügyminiszter ez összeg-ből az országos hitelszövetkezeti központnak is, amikor a raktár-és hitelszövetkezetek útján juthatnának hozzá a gazdak ahhoz a pénzhez, melyet a kereskedelem közvetít ma s amellet terményeiket is jobban fogják értékesíteni.

Amint Löcherer a hadsereg ellátára nézve mondott, ahhoz szólok is hozzájárul s csak té-vedésből maradt ki a javaslatból; *Forster* Géza igazgató irásban benyújtott javaslata ugyanez óhajnak ad kifejezést, sőt még tovább is megy, mert a hadügyi kincstárak a háborus ezélokra szolgáló készletei is ott szereztessenek be.

Bernát szavaira reflektálva felhossa azt a sajnós körülményt, hogy a jelzáloghitel a vidéki takarékpénztárak útján szerfölött köny-nyen hozzáférhető a kisembernek is s az el-adósodás jelen terjedésének ez is egyik oka. A kisbirtokosnak jelzáloghitelre nincs is annyira szüksége, mint inkább rövid lejáratu hitelle. Ennek taglalása azonban ez alkalommal nem volt szólonak feladata.

Károlyi Sándor gróf ez utóbbi kérdést oly fontosnak és aktuálisnak tartja, hogy egy külön ülés tárgyául kéri kitűzni. A kisbirtokos-nak a vidéki pénzügyintézetnél van mobilhitel, melyet ha tokét nem bírja fizetni, prolongálnia kell és ez nem egészséges dolog; hosszú le-járatu állandó kölcsönt kell nyújtani a kis-

gazdának s nem volna helyes kimondani, hogy a kis embernek jelzálogkölcsön nem szükséges; igen is szükséges bizonyos méretek között.

Bernát István és *vasadi Balog* Lajos és előadó ismételt hozzászólása után a szakosz-tály az általános vitában fölvetett s ez utóbbi kérdést egy külön ülés napirendjére tüzi ki.

A határozati javaslatot pontonként vette a szakosztály tárgyalás alá s azt némi módo-sításokkal az alábbiakban terjeszti a nagy-gyűlés elé:

Kéressenek fel a földmívelési, keres-kedelmi és pénzügyi miniszterek arra, hogy tekintettel a magyar mezőgazdaság változott helyzetére, a növekedő versenyre s ennek folytán a belterjesebb gazdálkodásra való átmenet szükségességére, tekintettel a Né-met-, Francia- és Oroszországban sőt Ro-mániában is már életbeléptetett hasonintéz-kezesekre, tekintettel továbbá a jobb értéke-sítési viszonyok kihasználására, ami jelenleg a magyar gazdának nem áll módjában:

1. Sürgősen tanulmányoztassák a ter-ményhitel kérdését s illetve ez alapon egy törvényjavaslatot dolgoztassanak ki, a mely a mezőgazda hitelképességét növelni hivatott.

2. Bocsássák ezen törvényjavaslatot vagy egy szakértekezlet elé, avagy az érde-kelt gazdasági körök véleményét kérjék ki.

3. A törvényjavaslat kidolgozásánál ki-vánatos, hogy alapelvül szolgáljanak a gazda-közönségnek, a szövetségi nagygyűlés útján kifejezésre jutott következő óhajai:

a) Szerveztessék az államvasutakkal és az arra vállalkozó magánvasutakkal kap-csolatosan egy közraktári intézmény lehető-leg szövetkezeti kezelésben warrantok kiállítási jogával, hitelnnyújtás kötelezettsége nélkül.

b) Hogy a hitelszövetkezetek a war-rantokra hitelt folyósítani képesek legyenek, kívánatos, hogy az ősz folyamán az orszá-gos hitelszövetkezeti központnál az állami készpénzkészletekből nagyobb betét helyez-tessék el.

c) Hogy a kisgazda is részesüljön a terményhitel, de különösen a jobb értékesi-tés előnyeiben, a kis raktárszövetkezetek alakulása előmozdítandó olyképp, hogy az első berendezés kamatmentes államkölcsön útján fedeztessék.

d) Hogy a terményhitel előnyeiben azok is részesüljenek, akik a közraktárt nem veszik igénybe s illetve azon termények is, amelyek raktározás tárgyát nem képezhetik, a törvényjavaslat nyújtson kellő biztosítékot a hitelezőnek s e célból megfelelő hiteltör-vény alkottassék.

Városok és községek fogyasztási adó termé-szetű jövedelmeinek ideiglenes rendezéséről szóló törvényjavaslat.

Előadó: Az 1897. évi XVI. és XVII. tör-vénycikkek intézkedései folytán és a kiegye-zésben kontemplált törvényjavaslatok folytán a fogyasztási adók az egész vonalon egyesítte-nek a termelési adóval s amidőn ez az üdvös intézkedés életbeléptetett, történt az a kor-mányzat részéről azon indoklással, hogy ezzel a forgalom nagyon meg fog könnyíttetni és az eddigi zaklatásoknak eleje lesz véve, miután a fogyasztási adónak községenkénti behajtása a jövőben teljesen meg fog szűnni, mert a fogyasztási adó a termelési adóval együtt a termelőtől fog behajtatni. Ez a termelő közönséget igen közelről érdekli s örömmel üdvözölhetjük, mert gazdasági szempontból azon előny kecségtette a gazdát, hogy terményeinek fogyasztása nagyobb mértékben fog emelkedni, mert midőn a fogyasztási adók bérletek útján hajtattak be, a visszaéléseknek tág tere nyílt.

Reményeinket azonban halomra dönti a szőnyegen levő törvényjavaslat, megengedi egyes községeknek és városoknak, hogy újabb potadókat vessenek ki; igaz, hogy a törvény-javaslat ezt csak ideiglenesen engedi meg,

mert
az edd
egysze
az álla
folytot
tikus

engedi
hogy
1888
mérés

részes
laga
kárpót
nél, a
adóka

joga
sége
enged
egyes
a hus
10 fill

joga
látszik
és tör

kell v
rendez
leszne
ujabb
tar, a
állam

szemp
mény

adó b
vényja

adót
adón
Meltár
az áll

foglal
adók
tétele
alábbi

fogy
idei
inté
pon
szül

lyek
ere
tási
az

hog
ház
ben a
getni,
elfoga

A mé

niszte
sület
közön

hogy
és mi
könyv
sék k
keres
és az
előké

lalása
kifeje
szüksé

mert csak 3 évi érvénnyel bírna, csak hogy az eddigi tapasztalat arra tanított, hogy az egyszer behozott új adók nem töröltetnek, mert az állam kiadásait nem redukálja, hisz igényei folyton növekednek az újabb államszociálisztikus irányzat mellett.

A törvényjavaslat a bor, szesz és husnál engedi meg a pótlékok szedését oly alapon, hogy azok a községek, melyek eddig az 1888: XXV-ik törvényzikk alapján az italmérési jog jövedelméből részesedtek, ezt a részesedési hányadot az 1895—1897. évek átlaga után az államkincstár fogja fedezni; a kárpótlandó városok és községek másik részénél, amely a fogyasztási adókra eddig is pótlékokat vetett ki, tehát a bor, szesz és husnál joga volt pótlékok szedni közigazgatási szükségletei fedezésére, a törvényjavaslat megengedi, hogy ezek a városok, a jövőben pedig egyes községek is szedhessenek majd pótladót a husnál 25%, a bornál 20%-ot, a szesznel 10 fillért literfokonként.

A zárt városokban, hol a pótladószedés joga eddig is fennállott, egész természetszerűen látszik, hogy az továbbra is engedélyeztessék és törvényes formába öntessék. De figyelembe kell venni azt, hogy a fogyasztási adók ilyen rendezéséből az államnak óriási jövedelmei lesznek, épp ezért kívánatos, hogy midőn ily újabb váratlan nyereségben részesedik a kincstár, a városok ezen pótladó veszteségeit az állami bevételekből fedezzék.

A husnál az adófelelőtlenséget szociális szempont ellenzi, mert a legfontosabb termény értékesítése elé gördít nehézségeket.

Azon városoknál, melyek a fogyasztási adó beszedésének jogát megváltották, a törvényjavaslat megengedi a pótladók beszedését.

E városok kénytelenek lesznek ezt az adót újból behozni s a rendes fogyasztási adón kívül még pótladót is fognak beszédni. Múltános tehát, hogy a városok ezen kiadásai az állami bevételek feleslegéből fedeztessenek.

Eloadó hivatkozva az OMGE. régi állásfoglalására, amely a fogyasztási és termelési adóknak egyesítését a forgalom szabaddá tétele szempontjából kívánatosnak jelezte, az alábbi határozati javaslatot terjeszti elő:

Határozati javaslat:

Mondja ki a szakosztály, hogy:

a magyarországi városok és községek fogyasztási adó természetű jövedelmeinek ideiglenes rendezéséről szóló törvényjavaslat intézkedéseit szociális és gazdasági szempontból károsoknak s megváltoztatásukat szükségesnek tartja és pedig:

1. Mindazon községek és városok, melyek a fogyasztási adók megváltásából eredő haszontól, továbbá amelyek a fogyasztási adók utáni szedett pótlékoktól elesnek, az állam által kárpótoltassanak.

2. Felkéri az igazgató-választmányt, hogy ez értelemben irjon fel a képviselőházhoz.

Löcherer Andor felszólalása után, melyben a fogyasztási adók rendezését kívánja sürgetni, a szakosztály előadó határozati javaslatát elfogadja s a választmány elé terjeszti.

A métermétekről szóló törvények egyöntetű rendezése.

Eloadó felolvassa a földmívelésügyi miniszter leiratát, melyben a miniszter az egyesület véleményét kéri az iránt, hogy a gazdaságközönség érdekében nem volna-e szükséges, hogy a földterület mennyisége jogügyletekben és mindennemű magánjogi okiratokban s telekkönyvi följegyzésekben hektár szerint fejeztessék ki. A kérdés így került felszínre, hogy a kereskedelemügyi miniszterium a mértékekről és azok ellenőrzéséről szóló törvényjavaslat előkészítésével mostanában foglalkozik.

Báró Malcomes Jeromos és elnök felszólalása után a szakosztály azon nézetének ad kifejezést, hogy a tervbe vett változtatások szükségére ma nem fog fenn, kívánatos azon-

ban, hogyha a kateszter újból rendezés alá kerül, a méter-hold szisztema hozassék be, amely egy hektár felének feleljen meg.

Több tárgy nem lévén, elnök berekeszti az ülést.

Az Országos Törzskönyvelő Bizottság ülése.

— 1898. november hó 18-án. —

Jelen voltak: *Kostyán* Ferencz elnök, *Forster* Géza, *Lejtényi* György, *Reusz* Henrik, *Tormay* Béla tagok, *Szilassy* Zoltán titkár mint előadó és *Wilfing* Nándor törzskönyvvezető.

Az ülésen a következő tulajdonosok adatai lettek felvéve:

A magyar fajta szarvasmarhák könyvébe: *Szabadka* sz. kir. város palicsi földmivésiskolájának tenyésztete, 1 bika és 20 tehén. — *Puthon* Ferencz báró (Kis-Szállás) 5 saját tenyésztésű tehene.

A borzderesek könyvébe: *Burchard-Béla-váry* Konrád (Velence) tenyésztete, 1 bika és 24 tehén, *Szalay* János állattenyésztési felügyelő szemlejelentése alapján. — *Vladár* Emil (Csertész) 1 drb Lónyay grófok bodrogolasi tenyészetéből vett bikája.

A simmenthaliak könyvébe: *Horn* Dávid (Szokolócz) 2 bábolnai tehene *Rziha* Artur főállatorvos és *Tölg* Gyula állatteny. felügyelő szemléje alapján. — *Stein* Lajos dr. (Felső-Mindszent) 9 tehene *Jakabffy* Imre állatteny. felügyelő szemléje alapján. — *Szabó* Ernő (Bucu) 1 drb Reiszig Alajos kámoni tenyészetéből vett és 2 saj. teny. tehene. — *A rimaszombati m. kir. földmivésiskola* 1 drb *Hadik-Barkóczy* Endre gróf tavarnai tenyészetéből vett bikája és 6 saj. teny. tehene. — *Döry* Vilmos (Felső-Leperd) 1 drb Reiszig Alajos kámoni tenyészetéből vett és 2 drb saj. teny. bikája és 15 tehene. — *Stainlein* Ottó gróf (Felső-Szemeréd) 2 teh., *Perezsl* Lajos (Kiskajda) 1 bikája és 2 teh., *Szell* Kálmán (Rátót-Héraháza) 2 teh., *Drasche* Richárd báró (Pa.-Kajmád) 1 b. és 6 teh., *Huszár* Béla (Keszeg) 3 teh., *Szécsi* Kálmán és *Illés* (Szilas-Balhas) 1 bikája, *Freystädler* Jenő lovag. (Tót-Vázsony) 8 teh., *Engel* Hermann (Vámos-Györk) 4 teh., *Fáy* Zoltán (Ecséd) 1 teh. és *Biró* Albert (Pa.-Kupa) 1 tehene, mind tenyésztésre beosztott saját tenyésztésű állatok.

A berniek könyvébe: *Hertelendy* Ferencz (Lesencze-Tomaj) 1 teny. beosztott tehene és *Kralovinsky* Kálmán (Pta-Horgostó) 3 teny. beoszt. tehene.

A bonyhádiak nyilvántartási könyvébe: *A szentimrei m. kir. földmivésiskola* 1 tenyésztesre beosztott tehene.

Az angol irányú lovak nyilvántartási könyvébe: *Szabadka* sz. kir. város palicsi földmivésiskolájának 6 *Furioso* kanczaja és *Stummer* Sándor báró (Nagy-Bodok) 6 ménje és 14 félév kanczaja.

Összesen tehát: 3 új tenyészet, 16 apa és 138 anyaállattal.

Titkár felolvassa ezután a kolozsi m. kir. gulyatelep intézőségének értesítését, mely szerint a tenyészetnek az Országos Törzskönyvben való további nyilvántartását, hivatkozással a földmivelési miniszter rendeletére, beszünteti.

A Bizottság erre nézve elhatározta, hogy a földmivelési minisztertől a kolozsi gulya további nyilvántartását kéri, különös tekintettel arra, hogy ezen tenyészet egyike a legrégebbi idők óta az Orsz. Törzskönyvbe bejelentett tenyészeteknek.

Dr. Durányi Ignác földmivelési miniszter leiratát, melyben értesíti a Bizottságot, hogy az állami ménésbirtokok és a gödöllői koronauradalom tisztavérű tenyészteteinek az Orsz. Törzskönyvbe való bejelentését, illetve az Orsz. Törzskönyvelő-Bizottság a bejelentés módjait iránt tett előterjesztését tanulmányozás és kellő megfontolás tárgyává fogja tenni,

a Bizottság tudomásul veszi, azon reményben, hogy az általa ajánlott eljárás a miniszter helyesléssel találkozván, a kért bejelentések megtételét mihamarabb el fogja rendelni.

Titkár végül jelenti, hogy a berni szarvasmarhák országos törzskönyve sajtó alatt van s még ez évben meg fog jelenni.

Az OMGE. közgyűlése.

Az az egy év, amelynek működéséről az OMGE. f. hó 27-én tartandó közgyűlése a magyar gazdaközönségnek beszámol, méltán sorakozik elődeihez, amennyiben nem volt a lefolyt évben a mezőgazdaságnak és az azzal összefüggő közgazdasági szférának egyetlen tere sem, amelyen az OMGE. az ő tanácsával, javaslataival, véleményével, vagy közbenjárásával a mezőgazdasági érdekek előmozdításán közvetlenül ne működött volna közre. Az OMGE. kifejtett működése meglepéssel töltheti el a gazdaközönséget saját intézménye irányában és méltán kelthet maga iránt a jövőre nézve bizalmat.

Bár mint említők, a mezőgazdasággal összefüggő egyetlen kérdés sem került ki az OMGE. figyelmét és bár ezekről esetről-esetre a „Köztelek” utján mindenkor bő értesítést nyerhettek tagjaink, a lefolyt év működésének mégis vannak oly kiemelkedő momentumai, amelyeknek felemlítése a közgyűlést megelőzőleg nem látszik fölöslegesnek.

Az általános közgazdasági helyzetre nézve oly fontos *kiegészítő kérdésben* az OMGE.-nek ismételtelen volt alkalma nyilatkozni, már az előző években is. A lefolyt egyleti évben azonban erre különösen kedvező volt a kereskedelmi miniszteriumban megtartott váman két annál is inkább, mert az OMGE. képviselőinek ott kifejtett nézetei, a mezőgazdák hivatalos állásfoglalásaként tekintetett az összes illetékes tényezők által. Megvagyunk győződve róla, hogy mezőgazdáink tulnyomó többségének nézetét tolmácsolták az anketén résztvevő kiküldöttek, amidőn a magyar mezőgazdasági nyerstermének piacának biztosítása végett a közös vámterület létrejöttét óhajtanónak jelezték, ha az új egyezményben a mezőgazdasági termények vámvédelme nagyobb mértékben létesül, ha a fogyasztási adók kezelése igazságos módon különválasztalík, ha az állatforgalomra Ausztriával állategészségügyi egyezmény létesül és végül, ha a kvóta nem emelgetik. Ellenkező esetben a magyar mezőgazdaságnak is inkább érdekében áll a külön önálló vámterület létesítése, melynek keretében érdekeinket hathatósabban megvédelmezhetjük, dacára az átmenettel járó rázkódásoknak és zavaroknak. Ezeknek azonban lényeges enyhítésére szolgálna, ha a szerződéses viszony bekövetkezte után a két szerződő állam közötti forgalom biztosítatnék, illetve a közbeneső vámok a recziprocitás elve szerint esetről-esetre állapítottatnék meg, a külföldi államok behozatala külön vámolatnék el, a külföldi államokkal való

önálló szerződés pedig csak 1903 után következni kezd. Az OMGE.-nek a kiegyezés kérdésében ezen elfoglalt és kifejezett állásfoglalása megegyezik a III. orsz. gazdakongresszus állásfoglalásával és az átmenet enyhítésére javasolt módosítások lényegében azt nem változtatják. Sajnos, hogy a kiegyezés kérdésében a politikai áldatlan viszonyok miatt még máig sem történt elhatározó lépés és így egész közgazdaságunk a bizonytalanság martalékának odadobva a teljes pangásban szenved.

A másik nagyszabású kérdés, mely ismételtén foglalkoztatta egyesületünket, a munkáskérdés volt. Kétségtelen az, hogy megrosszabodott mezőgazdasági viszonyoknak elsőrendű befolyásuk van a mezei munkáskérdésének oly kedvezőtlen fejlődésére. Ezek mellett azonban vannak éppoly fontos, habár csekélyebb jelentőségűeknek látszó mellékkörülmények is, melyeknek szanálása nélkül a munkáskérdés kedvező megoldása nem várható. A kormány intézkedései e téren eddig az izgatás megszüntetésére és az esetleg keletkező sztrájk káros hatásának ellenbelyezésére szorítottak. De a baj gyökerében fekvő összes káros befolyások gyógyítására vajmi kevés történt. Egyletünk tudatában van annak, hogy valamint a baj nem rövid keletű, hanem évtizedek során keresztül felgyült káros anyagok működésének következménye, azonképpen a bajok megszüntetése nem várható bármi czélszerű és bármi nagyszabású intézkedések életbeléptetése esetén sem azonnal, hanem a czéltudatos működésnek hosszú évekre szóló következetesen betartandó programra van szüksége. Mivel pedig a gyakorlati gazdákat a baj közvetlenül égeti, ezek legnagyobb része rögtön segítséget óhajtana s így egyletünk programját sokan félreértve, kielégítőnek, illetve megfelelőnek nem tartották. Am nem szabad elfelejteni, hogy egyletünknek végrehajtó hatalma nincs s így egyletünknek a baj gyökeres orvoslására alkalmas tényezők kipuhatólása és alkalmazásba vételük javaslása csak feladata, míg a legelőtöbb bajoknak közvetlen és gyors orvoslása a kormányzat feladatát képezi. Egyrészt ezek végrehajtása, másrészt az alapos gyógyítás eszközeinek következetes és lelkiismeretes alkalmazása a kellő megoldás útjára vihet, amelyet egyletünk, meggyőződésünk szerint a leghelelyesebben jelölt meg.

A súlyos mezőgazdasági viszonyok között a termelés fokozása mellett az egyének boldogulása és különösen a szegényebb néposztály megélhetésének biztosítása szempontjából nem csekély jelentőséggel bír a fölösleges közvetítés mellőzése a mezőgazdasági termények értékesítésénél, valamint a mindennapi szükségleti cikkek beszerzésénél. Ennek elérésére a fogyasztási és értékesítési szövetkezetek alakítása és működése a legmegfelelőbb eszköz. Sajnos, hogy a kellő szövetkezeti törvény és ennek alapján az állami beavat-

kozás és segítés hiányában ez az ügy is annyi mással együtt tisztán — a nálunk bizony annyira gyöngye — társadalmi tevékenység körébe van utalva. Ez a körülmény azonban kétszeres impulzust adott egyesületünknek, hogy ez ügyet annál erélyesebben karolja fel, tudatában lévén annak, hogy míg egyrészt ezen kedvezményezés reá vár, addig másrészt csakis, ha e téren kellő eredményeket fog femutathatni, remélhető, hogy a kormány illetékes tényezőinek figyelmét e fontos ügyre felhíván, azok támogatására a megfelelő törvényes intézkedéseket kieszközölheti. Ezért a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetével és a magyar gazdaszövetség „Hangya” fogyasztási és értékesítési szövetkezetével a folyó évben szorosabb összeköttetésbe lépett, hogy ezen szövetkezeteket anyagi és erkölcsi támogatásában részesítvén, a fogyasztási és értékesítési szövetkezetek keletkezését és működését nagyobb mértékben elősegítse. Meg vagyunk győződve, hogy gazdaközönségünk méltányolva e fontos ügyek jelentőségét, nemcsak lelkesedéssel fogja felkarolni egyletünk e kezdeményezését, hanem közreműködésével is elő fogja mozdítani annak sikerét. Mert addig, míg e kérdés kellőleg megoldva nincs, a mezőgazdasággal foglalkozók széles rétegeinek egzisztenciája az üzérkedő közvetítők martaléka marad.

Hasonló eset áll fönt a biztosítás terén. A biztosító részvénytársaságok egyedüli törekvése, hogy részvényeiknek minél nagyobb osztalékot juttathassanak. Ennek érdekében a biztosító feleknek nemcsak tutságos magas díjakat kell fizetniök, hanem károk esetén a likvidációknál is oly elbánásban részesülnek, a mely a legtöbb esetben a legméltányosabb igényektől is távol esik. Különösen áll ez a jégbiztosításra. Igaz, hogy a jégbiztosítás a biztosító társaságokra nézve a legtöbb kockázattal járó üzlet és az idej és a múlt évihez hasonló jéghverések esetén a társaságok részére kár járhat. Ámde a társaságok csak kárait kürtölik világgá, nyereséges éveikről hallgatnak. Pedig a nyereséges esztendők bőven kárpótolják a veszteséggel járt évek kárait. Egyébként, hogy a biztosítás terén ily áldatlanok az állapotok, annak tisztán maguk a gazdák az okai, mert eddig nem bírtak elég bátorsággal arra, hogy saját maguk alapítsanak egy oly intézményt, amely a nyereszkesedés kizárásával egyedül a biztosítás ügyét szolgálja, sőt még azt sem tették meg, hogy az egyedüli orsz. kölcsönös biztosító szövetkezetet biztosítósaikkal támogatva, azt megerősíteni és a gazdák részére minden irányban teljesen megfelelő intézménnyé alakítani segítették volna. A biztosítási részvénytársaságoknak a folyó évben megkötött karterje végre felrázta a gazdaközönséget lethargiájából és egyesületünkben komoly és beható tanácskozásokat eredményezett egy alakítandó biztosítási szövetség

érdekében. Bár a tárgyalások ezidő szerint még teljesen befejezve nincsenek, remélni lehet, hogy a kérdésnek a biztosító gazdaközönség érdekében való megoldása sikerülni fog. Ha a gazdák maguk kitartással, az ügy sikerültébe vetett bizalommal csatlakoznak a mozgalomhoz, kétségtelen, hogy sikerülni fog egy oly intézményt létesíteni, mely minden irányban képes lesz nagy és áldásos feladatainak megfelelni.

Nem hagyható megemlítés nélkül egyletünknek a szakértelem fejlesztésére irányuló működése. Ez egyrészt az egyleti hivatalos közlönynek a „Köztelek”-nek és a könyvkiadó-vállalati irodalmi termékeknek kiadásában, másrészt a fővárosban és a vidéken rendezett nyilvános gazdasági előadásoknak megtartásában nyilvánult. Mennyi tudást és hasznos tapasztalatot terjesztettek ez előadások, mennyi hasznos új eszmét költöttek e kiadványok? — annak bizonyítékát az ezek körül folyton nagyobbodó mértékben csoportosuló résztvevők bizonyítják.

Számos egyéb működési megnyilvánulásának mellőzésével, meg kell emlékeznünk egyesületünk azon működéséről, melyet mint a gazdasági egyesületek országos szövetségének központja a folyó évben először kifejtett. Hivalkodás nélkül lehet azzal dicsekedni, hogy a fiatal intézmény — bár eddig nagy alkotásokra alkalma nem volt — teljes életképességét máris bebizonyította. A gazdasági egyesületek közös érdekeinek összefűzése, a gazdaközönség érdekeinek képviseletére terén máris jelentékeny sikereket mutathat föl, melyek biztató jelekként szolgálnak a jövőre. S bár egyesületünk ezirányú működése felől véleményt nyilvánítani elsősorban a nagygyűlés hivatott, nem vélünk elébe vágni, ha kifejezzük azon nézetünket, hogy a szövetség eddigi működése bizonyítást tesz arról, hogy megállapított szervezete a viszonyoknak a legmegfelelőbb és családniok kellett ama gazdasági egyesületeknek, amelyek a szövetség szervezetét más alapra akarták fektetni és ennek nem sikerülte miatt duzzogva félreállottak. Ezt a félreállást a szövetség éppen nem sinylette meg, sőt megszabadulván ama bizonyos kerékkötőtől, sokkal biztosabban és gyorsabban haladhat céljai megvalósíthatásának útján.

Főbb vonásaiban ezekben ecseteltük az OMGE. működésének irányait. A november 27-ikén megtartandó közgyűlés van hivatva e működésre a gazdaközönség helyeslésének bélyegét reá nyomni. Hisszük, hogy egyletünk tagjai számosan fognak megjelenni, hogy megjelenésükkel is igazolják egyletünk életképességét és tekintélyét, amelyet önzetlen és fáradhatatlan működésével minden irányban kivívnia eddig is sikerült. Hadd lássák elleneseink, hogy a mezőgazdaság érdekei eddigi elhanyagolásának hangoztatása és a gyors és

gyöke
gazda
fakad.

désekn
lyekről

H
runk el
legtöbb
épití,
kérdés
vánvaló
helyes
tétett.

Al
elrakott
mi tekin
kesítése
érhetün
igen na
van ga
komolya
volna re
az elker
kárba.

Ne
mert hi
gazdasá
az illet
magánal
fog, vag
melő ga
hogy az
bekövet
ellen eg

Cz
gazdatár
mellett
melyek
kisebb s
ezzel az
csakis ál
tapasztal
gazda ha
hogy vis
az évszá
s ezt kö
lásáról
két, talá
eredmén

Ho
répa elta
a répat
kijelölt
és tetej
vastag s
paczot 6
a kupac
képest 2

A
rendelte
fogja és
a répat
pedig az
a vizpár
kimehess
vel öss
állítólag
kupaczba
a lerako

An
rakásáva
annak,
gos is,
deg, éles
gyását e
behatol,

gyökeres segítség kívánata az egész gazdaközönség kebléből egyhangulag fakad. Sz. Z.

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A répa betakarásáról.

☞ A répa betakarítása egyike azon kérdéseknek, melyek éppen most aktuálisak s melyekről a gazdák nézetei még nagyon eltérők.

Ha meggondoljuk, hogy milyen áldást bírnak ebben a megfizethetlen terményben, melyre legtöbb gazdaság egész téli takarmányozást építi, nem csodálkozhatunk azon, hogy ezen kérdésben legeltérőbbek a nézetek, a mi nyilvánvaló bizonyítéka annak, hogy e kérdés helyes megoldására már nagyon sok kísérlet történt.

Általános ugyanis a panasz, hogy a télire elrakott répa nagyrésze elrohad, kárbavész, a mi tekintve azt, hogy ezen termény teljes értékesítése folytán milyen nagy eredményeket érhetünk el az állatok takarmányozása terén, igen nagy és fontos tételt képez, miért is alig van gazda, ki e kérdés helyes megoldásáról komolyan ne gondolkodott volna s ne igyekezett volna repáját úgy eltenni, hogy annak csakis az elkerülhetetlen legkisebb százaléka vesszen kárba.

Nem áll ez természetesen a cukorrépára, mert hiszen tudjuk, hogy annak elrakása a gazdaságban mindig csak ideiglenes, mert vagy az illető cukorgyár rakja el az elszállítás után magának úgy, a mint felhasználása következni fog, vagy pedig azonnal fel is dolgozza. A termelő gazdaság mindenesetre csak úgy rakja el, hogy az elszállításig, mely a tél végéig okvetlenül bekövetkezik, a fagy és egyéb külső befolyások ellen egyelőre megvédhesse.

Cikkem feladatául azon módozatoknak gazdatársaimmal való közlését tűztem ki, melyek mellett takarmányrepánkat télire elrakni szoktam melyek szem előtt tartásával a réparomlás legkisebb százalékát sikerült elérnem. Nem akarom ezzel azt mondani, hogy ez valami speciális, csakis általam használt mód, sőt ellenkezőleg tapasztalatból tudom, hogy e rendszert sok gazda használja; miután azonban tudom azt is, hogy viszont vannak gazdák, kik még mindig az évszázados régi szokáshoz tartják magukat s ezt követve, azután a répa nagymérvű romlásáról panaszkodnak, ezeknek szól az az egy-két, talán utbaigazító adat, melyet kísérleteim eredményeképpen most fel akarok sorolni.

Hosszu ideig ugyanis az volt a takarmányrépa eltartásának egyedüli módja, hogy mikor a repát a földről befuvarozták az elrakásra kijelölt helyen kupaczkba összerakták, oldalaira és tetejére (sőt sokszor még a fenekére is) vastag szalmaréteget borítottak, azután a kupaczt 60—100 cm. vastagon földdel behányták, a kupacz tetejére pedig annak hosszúságához képest 2—4 szalmakürtöt dugtak.

A szalmarétegek egyrészt az lett volna rendeltetése, hogy a repából kijövő párat felfogja és magába szivja, másrészt, hogy a szalma a repát a fagytól jobban megóvja. A kürtöknek pedig az volt a rendeltetésük, hogy azokon át a vizpára — a mennyiben ki akar menni, — kimehessen és hogy a repát a külső friss levegővel összeköttetésben tartsa, mire a repának állítólag azért lett volna szüksége, hogy a kupaczba száraz levegő behatolhasson s így a lerakodott párat felszárítsa.

Amde a repának ilyen módon való elrakásával éppen az ellenkezője éretett el annak, mint ami célba volt véve, ami világos is, ha meggondoljuk, hogy a kürtön hideg, éles levegő hatolva be, a répa megfagyását elősegíti; hogy azon át nedvesség is behatol, mely a szalmatakaróban lerakodott

páranedvességgel egyesülve, a rohadást előmozdítja; hogy a kupaczra rakott szalma tehát nemcsak hogy a répa romlásának egyik fő-nyezője, hanem nem is védi meg jobban a fagy ellen, mint a rakványra közvetlenül hányt megfelelő földréteg.

Ezek következtében kísérletek tettek az iránt, mely mód volna tehát az, amelynek használatánál ezen káros tényezőket repánktól távol tartjuk. És kiderült azután az, hogy szalmát a repakazalra teríteni nemcsak hogy felesleges, hanem határozottan káros is; hogy kürtöket alkalmazni nem szükséges, mert ha a kazlat még végső betakarása előtt kellően „kihagyjuk fujni”, akkor abban több pára képződni nem fog; végül, hogy a szalma, ha fellettel kellő földréteg nincsen, alig védheti meg a repát a nagy fagyoktól s ennek folytán a romlástól.

Ezeknek figyelembe vételével ma már minden modern gazda így rakja el repáját, így kezeli kazlait s biztos lehet benne, hogy a rothadás százaléka a minimumra redukálódik, feltéve, hogy valami más körülmény nem játszott közre, mely a répa romlását előidézte.

En repakazaimat szinte ezen körülmények figyelembevételével és pedig a következőképpen rakom.

Először is kikeresem azt a helyet, mely kupaczkaimnak a legegyszerűbb lesz. Lehet ez vagy a repatábla szélére (ha az illető táblával még ősszel valami más célozást nincsen), mely esetben nagyon sok időt takarítok meg a közeli helyre való hordással, télen pedig van alkalom távolabbról is hazahordatni a repát, vagy lehet a helyet a majorban, vagy annak közelében kijelölni, mely esetben a répa közelebb van a kézhez s megfigyelése is pontosabb lehet. Mindenesetre azonban ügyelek arra, hogy a repakazlak helye egy magasabb helyen legyen kijelölve, hogy azokhoz sem az esővíz, sem a hó ne férhessen.

Az így kikeresett helyen azután északról délnek úgy állítom repakazaimat, hogy az északi hideg, a szél és hó azoknak csak a végeit, vagyis legkisebb felületüket érje, közöttük pedig elsikamolyk. A kazal nagyságára legjobbnak találtam a következő méreteket. A hosszúság mindig a helytől függ, de minél hosszabb, annál jobb, egyrészt, mert a répa az egy kazalban nagyobb tömegben, egyenletesebben tartja magát, másrészt munkát is megtakarítok, nem kellvén annyit végfelületet kiraknom és földelnem, mint a rövid kazlaknál. Eszerint tehát a kazal hosszúsága 20—50 méter között váltakozik.

A kazal szélességének szerintem legkedvezőbb mérete 3 méter, magassága 2 méter olyanformán, hogy a kazal tető módjára felfelé keskenyedik, tetején pedig élnen végződik. Az így rakott kazal folyómétere 17—20 métermázsra repát tartalmaz. Hogy ezt a méretet pontosan betarthassam, csináltattam ehhez való mértéket, mely kétfelül összeütött, alul szétálló léczből áll, mely nyitott körzsalak keretnek a csucsból függőlegesen lefelé való magassága 2 méter, a két végeinek egymástól távolsága 3 méter. Ezt a lécezetet azután a kazal helyére állítom s azon belül építem a rakványt, mindig vigyázva arra, hogy a szélén a répa a fejével kifelé álljon s az így kitépelt fészket töltöm meg azután a többi repával.

Mikor így a rakványaim készen vannak, 10—14 napig fedetlenül hagyom s csak ha a hideg idő fenyeget, takarom be vastag szalmaréteggel. Ez azért szükséges, hogy a répa „kihajhassa magát”, vagyis hogy a bennelevő meleg pára belőle kiszabadulhasson. Ha azonban nagyobb fagyoktól kell tartanom, akkor nekilátok a rakványok földeléséhez, vagyis a kazlak mentén huzott árokból a földet egy ásonyira (körülbelül 30 cm. vastagon) a kazal oldalaira hányom, tetején kis nyílást hagyva azért, hogy a repában esetleg még bentlevő pára egyrészt ezen, másrészt a még vékon földrétegen

át kimenekülhessen s ha éjjel fagy fenyeget, akkor a nyílást szalmával takarom be. A szokásos istállótrágyát sohasem használom, egyrészt azért, mert a meleg trágya hideg által lehűtve a párákat könnyebben lecsapja és így a répa nyirkosságát elősegíti, másrészt, mert az istállótrágyásszagu repát a marha nem eszi olyan kedvvel.

Mikor az összes rakványok vékony réteggé betakarásával elkészültem (vagyis a rakás után 3—5 nap múlva) hozzálátok azoknak teljes beföldeléséhez, mikor is azokra még 50—60 cm. vastag földet hányok, most már a felső nyílásokat is teljesen betakarva. Kürtöt, szelelőt, abszolute nem hagyok, a már fennebb említett okoknál fogva, valamint minden szalmát is mellőzök miután kísérleteimen okulva, annak semmi szükségét nem látom.

Erre nézve még a múlt ősszel kísérletet is tettem, mely világosan megmutatta, hogy a legjobb takaró a föld, ha megfelelő vastagságban adjuk a rakványra. Ugyanis három egyforma kazlat építettem. Ezek közül egyet előbb szalmával, azután 80 cm. földréteggel fedtem be, tetején pedig kürtöket hagytam; egyet az egyik szaklapunkban akkor ajánlott mód szerint úgy hantoltam, hogy előbb 40 cm. földréteget tettem, azután adtam szalmatakarót és erre megint 40 cm. földet, kürtöket nem használtam. Végül a harmadik rakványt a fennebb leirt módon földeltem be 90 cm.-nyi földdel, szintén szelelők kizárásával.

A kazlak kibontásánál a következőket tapasztaltam:

Az első kazalban a répa nedves volt, a kazaltakaró szalmából trágya lett, átitatva nedves, piszkos folyadékkal; a répa még a binyitáskor is gözölgött, fejei kihajtottak, rothadása pedig legalább is 15%-ot tett ki. A második kazalban a répa szintén még kissé párolgott, a közbetett szalma nedves volt, a fölötte levő föld fagyos, az alatta levő pedig nyirkos volt; a répa jó volt, de belül áttetsző színt mutatott, vagyis a kétféle befolyástól némileg megfagyott. Fején csirázott s az állatok nagyon válogattak benne és kelletlenül ették. A harmadik kazalban a répa teljesen jó volt, a földréteg $\frac{2}{3}$ -részben befagyva, $\frac{1}{3}$ -részben puha, szétmállott, de nem nedves volt; a répa éppen úgy nézett ki, mint amikor elraktam friss, egészséges, nedvdus volt.

Ebből látható, hogy a répa elrakásának legegyszerűbb módja a rakványnak csakis tiszta földdel való betakarása, a répa kiszellőzését pedig még annak elföldelése előtt kell teljesen bevégezni és semmiestre sem számítani arra, hogy az még a kazalban is fog párolgni, illetőleg szellőződni.

Nagyon téves egyes gazdáknak azon nézete, hogy a répa kazalban rakása után még gyarapodik s értékében javul; bebizonyodott dolog, hogy a répa a rakványban súlyából és értékéből veszít, ami természetes is, mert hiszen az elrakott répa a rakványban is él, tehát önmagából fogyaszt; ellenkezőleg mint holt testnek, rothadnia kellene.

Ugyancsak téves az az állítás, hogy vermekben vagy pinczékben a répa jobban áttelel, mint földfeletti rakványokban; ellenkezőleg áll a dolog, mert hiszen természetes, hogy a földből kikerült répa ismét csak a földben fogja magát jól érezni s amellet nagy kérdés, hogy a pinczék és vermek hőállapota és egyéb viszonyai megfelelnek-e a répa kívánalmainak.

A kazal kibontásánál ügyeljünk arra, hogy azt mindig a déli végén kezdjük meg, nehogy ellenkező oldalát kinyitva, az északi szélnek és hidegnek szabad utat nyissunk a kazalban való bejutásra s ott a romlást elősegíteni. A napi adag elvitele után a rakvány nyílását ne trágyával (fentebbemlített okoknál fogva), hanem szalmával oly vastagon takarjuk be, hogy a repát a fagytól megmenthessük. A földet pedig a kazal oldalairól azonnal a kazal mentén levő árokba huzzuk be s terítsük el, miáltal

megmenekülünk a tavaszi planirozási munká-lattól.

Hogy a répát rothadástól megmentsük, legfőbbképpen annak tisztításakor ügyelünk arra, hogy a levélzetet ne vágjuk el nagyon mélyen, vagy a répát magát ne sértsük meg, mert a rothadási tényezőknek ezáltal adjuk meg a legkedvezőbb melegágyat.

Biztosan hiszem, hogy elmondottak szem-előtt tartásával répánkat a neki legmegfelelőbb módon rakjuk el és nyugodtak lehetünk, hogy az elrakásból származható bajok miatt ezen nagyfotosságu takarmányezikkünket a rotha-dástól féltetni nem kell. *Christélyi Béla.*

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Monostori Károly.

Kecsketenyésztés.

Egyik gömörvármegyei olvasónk a kö-vetkező kérdést intézte a „Köztelek”-hez.

„Aggteleken levő sziklás legelőmet kecskékkel ohajtanám értékesíteni.

Tervem mintegy 30 drb nőtény hazai és erre szükséges nemesebb külföldi bakkecskével tenyésztési kísérletet tenni. Erre nézve véleményt és szives taná-csot kérek. Jó volna-e ezéla az erdélyi feketeszörü kecske, keresztezve valamely külföldi fajtával? E ke-resztezés szöre mily módon volna értékesítendő? Egyáltalán érdemes-e ezen tenyésztésbe belefogni?”

Egy felelet keretében, melyet hosszura szabni nem lehet, bajos a kecsketenyésztésre nézve részletesebben véleményt mondani és tanácsot adni, a következők azonban talán mégis kellő tájékoztatást fognak nyújtani.

Rendesen üzött nagyobb és okszerű kecsketenyésztet hazánkban tudtommal nincs, vagyis csak kicsiben üzött tenyésztési példák felett rendelkezünk ezek — mi tagadás — nem nagyon biztatók a követésre.

Közönségesen hegyvidéki szegény kis-gazdák tartanak és járatnak legelőn egyéb állatokkal — kivált raczka juhokkal vegyesen vagy külön — néhány tejelő kecskét, melyek ezen szegény embereknek valósággal fejős te-henei s mint ilyenek nagy jótétemények a családra nézve.

Nyarálótelepeken, fürdőtelepeken, kirán-dulási pontokon, (amilyen Aggtelek is) vagy ezen helyek környékén gyakran tartanak fejős kecskéket arra a czélra is, hogy a nyert kecsketejet az ott megforduló vagy huzamo-sabban tartózkodó idegeneknek eladják. Az ily kecsketartók közönségesen magát a kecskét hordják házról-házra, lakásról-lakásra és ott helyt fejk ki a tőgyből a kívánt mennyiségű tejet, egy poháért 5 krajczárt s így egy-egy literért 15—20 krajczárt is bekasszálván. Egy-egy ilyen friss fejős kecske megad naponta 3 sőt 4 litert is, következésképp hajt naponta 45—60 krajczárt is, ami — tekintettel arra, hogy tartása alig kerül a legeltetés idején 5—10 krajczárba, mindenesetre nagyon figye-lemre méltó jövedelem.

Egészen másképp alakul azonban a vi-szony, ha a kecsketenyésztő a tejet frissiben s ily magas áron értékesíteni nem tudja, mert akkor utalva van annak feldolgozására, t. i. vaj és turó vagy sajtalakban való eladására, amely már tetemesen kisebb jövedelemmel jár.

Nem szabad számításon kívül hagyni persze, hogy gidákból s hizlalt öregebb álla-tokból a mészárostól is pénzelni lehet s a kecskeször, mely éppugy megnyírható, mint a juh gyapja, nemkülönben értéket képvisel s mint ször, vánkoss, kocsiülés és matrácztömő-anyag elég keresett és jól fizetett kereskedelmi czikk, a bőr pedig ugyszólván mindennapi be-cses piaczi áru.

A mintegy 250—300 ezer darabot kitevő

hazai kecskeállomány, mely felette kevés na-gyobb számu állatból, hanem többnyire kevés számuból álló apró tenyészet között oszlik meg, kiválóbb fajtakat nem mutat fel s ameny-nyiben nem is annyira tenyésztésről, mint in-kább csak kecsketartásról beszélhetünk hazánk-ban, természetes, hogy megnevezni a helyet, ahonnan kiváló tenyészkecské beszerzendők volnának, nem lehet.

A szóbahozott erdélyi fekete kecské-k között épp úgy vannak impozáns nagyságu és jól tejelő példányok, mint a felvidéken máshol előforduló fekete, fehér, izabella színű és tarka kecské-k között, a fehér színűeknek be-szerzése azonban azért indokoltabb, mert ezek-nek a szöre keresettebb áru s az ezen válto-zatba tartozó, gyakran szarvatlan állatok kö-zött sok a jobb tejelő.

Más országokban, így nevezetesen kivált a Svájcban, Olasz-, Német- és Franciaor-számban okszerűen vezetett nagy kecsketenyé-szetek is léteznek s ezekben tehát az állatok jó-sága, hasznosításuknak nagysága ismerete-sebb, az anyag tehát e tekintetben megbizha-tóbb. Részemről mégis azt ajánlanám, hogy a saját vidékén és annak szomszédságában igye-kezzék kérdéstevő a nőtény-anyagot össze-szedni, nagy testre, fehér színre, szarvatlan-ságra s nagy tejelő jelekre fektetvén (ameny-nyire ez lehetséges) a sulyt s egyelőre eléged-jék meg hazai — az anyákhöz jól megválasztott — bakkal s csak ha ezek nem felelnének meg eléggé, határozza el magát pl. svájcei bak-kecske beszerzésére.

Ily bakot (lehetőleg egyszerre egy párt) beszerzendő, legokosabb volna érintkezésbe lépnie oly hazai tenyésztővel, vagy importör-rel, aki évenként pl. marhavásárlás czéljából a Simmenthalba ki szokott menni, az a marha-szállítmánnyal együtt olesó szerral hozhatná be a bakokat éppen a simmenthal saanthali valamelyik vásáráról, mert a nagyobb marha-vásárokat megelőző napon rendszerint nagyobb számban visznek a svájcei piacra tenyész-kecskéket is. Egy-egy bak belekerül a hely-színén 50—80 frankba, tehát 25—40 fit körül, mihez még az ideszállítási költség (valami 5—6 frt) járul.

Ausztriában látott szép eredmények után itélve, beszerzésre a saanenifajtát ajánlom, melyet itt képbén is bemutatok.

Ezen állatok főbb méretei a következők:

marmagasság	76 cm.
farmagasság	74 "
övméret	88 "
törzshossz	83 "
sulya	50 kiló
napj tejhozam kb.	4 liter.

Hó és nap	B e v é t e l			Összesen márká
	Tej naponta liter	Tej havi összeg liter	Tej ára literen-kint	
1895.				
16—31. máj.	2:50	40	0:16	6:40
1—30. jun.	2:25	67:5	0:16	10:80
1—31. jul.	2:10	65:1	0:16	10:41
1—31. aug.	1:80	55:8	0:16	8:93
1—30. szept.	1:60	48	0:16	7:68
1—31. okt.	1:45	44:95	0:18	8:09
1—30. nov.	1:1	33	0:18	5:94
1—31. decz.	0:8	24:8	0:18	4:46
1896.				
1—31. jan.	—	14	0:18	2:52
1—10. febr.	—	8	0:18	1:44
4—15. máj.	2:60	28:6	0:16	4:57
				71:24
Ehhez trágyaértéke				6:00
és a gida értéke				3:00
				80:24
Le a kiadás				28:55
				Nyeréség 51:69

Ez a kecske, mint az ábrán is látható, (159 és 160. ábra) sima fehér szörü és szarva nincs.

Aki veszi, jól figyelje meg, hogy jó hus-ban van-e az állat, s nem köhéscsel-e, mert — különösen újabb időben — a tüdőbaj nem ritka e kecské-k között.

A tenyésztésbe belefogni — felfogásom szerint s a kérdéstevő viszonyai között — ér-demes. Nem kell ugyanis azt hinni, hogy a kecske olyan káros erdőpusztító, amilyennek feltüntetik s tudni kell, hogy szakértelmesen tenyésztve szép hasznot hajthat.

Hazai eredmények felett nem rendelke-zem — más talán rendelkezik és közölni fogja — de külföldi üzletmérleggel szolgálhatok.

Igy pl. egy francia tenyésztőnek (Huart du Plessis) került 24 kecske évi tartása 1261:25 frankba, a jövedelem kitett 2410 frankot; jö-vedelmezett tehát egy-egy kecske 48:80 frankot, tehát valami 25 frtot.

Egy angol tenyésztőnek (Sifon) 20 kecske tartása került egy évben 1529:60 márkába; a bevétel volt 1985:60 márká; tiszta jövedelem tehát egy kecske után 23 márká, (valami 14 forint.) Megjegyzendő, hogy ez e-eten a kecs-kék átlag és naponta csak 1:7 liter tejet adtak.

Egy külföldi földmives iskolai kecske-tenyésztet mérlege a következő volt, darabon-kint és évenként, megjegyezvén, hogy minden takarmányt vásárolni, sőt még a legelőt is bérelni kellett, tehát, hogy ez a körülmény a tartást lényegesen megdrágította.

Hazai kecskékkal ily kedvező eredményre számítani (különösen az első években) való-szerűleg nem lehet; de csak némi utánjárást és gondozást s csak valamennyire kedvező ér-tékesítési viszonyt feltételezve, kárral a te-nyésztés bizonyára nem fog járni.

A mennyiben a kecsketenyésztésnek egész mibenléte hazánkban nem nagyon ismeretes, még a következők felsorolását is czélszerűnek vélem.

A nőtény kecske üzekedese már 6—8 hónapos korban mutatkozhatik, azonban rend-szerint 1 éves korában szokás felhagatni ugy, hogy öszkor a bakot a nőtény nyáj közé bo-csájtják. A vemhesség időtartama középszá-mítással 154 nap. Kétszer is lehetséges éven-ként elletni, de jobb csak egyszer és pedig tavaszkor. Így olesőbbá válik a felnevelés és jobban sikerülnek a gidák. Különben is nem lévén ritka kecskénél a kettős vehem, éven-kénti kétszeres szoptatással nagyon megviselőd-nék az anya. Szoptatni, vagy mesterségesen itatni a gidákat 1½—2 hónapig kell, azonban már két-három hetes koruktól kezdve tejet pótló egyéb eleségeket is jól elviselnek. Így nevezetesen lefölezött tejet, zablevet, lenmagot

T a k a r m á n y	Ar márká
Széna 3 mázsa a 2:50 M.	7:50
Szalma, szecskának és alomnak 3:5 mm. a 2 M	7:00
Répa 3:5 mm a 1:5	5:25
Korpa, lenmagliszt, moslék	4:80
Legelő-bérlet	4:00
Összesen	28:55
Márka, tehát valami 31 forint.	

fözve, lisztes ivóst, söt füvet, szénát, később minden egyéb takarmányt is.

Ha tenyészállattá kívánjuk a gidát felnevelni, czélszerű annak 4-6 hónapos koráig tejet nyújtani, ha pedig hizlalni kívánjuk, ugy a tejhez legczélszerűbb borsó-, árpa-, kukoriczadarát és tojást adni s azt ivós alakban nyújtani.

Feljegyzésre méltó, hogy aki értékes szörre és tejre kíván egyuttal dolgozni, az rendszerint nem sok eredményre jut. Tekintettel tehát a kecskeszörnek különben se nagy értékére, jobb tejre dolgozni s így tehát rövid, durvább szörzetű, de tejelő jelleggel bíró állatot tartani.

Monostori Károly.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: ifj. Sporzon Pál.

A gőzerővel való talajmivélés jelentősége.

II.

Terület- és terepviszonyok.

A gőzekével való talajmivélés jövedelmességéhez a megfelelő talajviszonyok egymagukban még nem elegendők. Eltekintve a gőztalajmivélés következtében okvetlen szükséges bővebb trágyázástól, kell a gőztalajmivélő eszköznek elég nagy munkaterületet is adni, hogy az jobban kihasználható legyen. Azonkívül a területnek könnyen hozzáférhetőnek is kell lenni, hogy minél előnyösebben lehessen az illető munkához felállani.

A területre nézve szemelött tartandó, hogy minél több munka adható a gőztalajmivélő eszköznek, annál jobban kihasználható az, annál kevesebb költséggel végezhető a munka s annál olcsóbb a területegység megmivélése. Magától értetődik, hogy itt minden esetre illő normálékat felállítani nem lehet, mert vannak esetek, mikor aránylag kis területek megmivélésénél is már jelentékeny haszon érhető el.

Hogy a gazdaságnak hányadrészét mivéljék meg gőzerővel, arra nézve elsősorban az illető gazdaságban termelt mivéleti növények százaléka, másodsorban a mélymivélésre alkalmas talaj mennyisége birhat befolyással.

Ami a mivéleti növények százalékát illeti, ez ugy értelmezendő, hogy az oly növények, melyek leginkább megkívánják a mélymivélést — pl. a többek közt a répa — minő arányban termeltetnek a többi növényekhez képest? Ezen, a mélymivélést leginkább megkívánó s annak költségeit legjobban megháláló növények alá az illető terület rész már mint évenként biztosan megmivélendő terület vehető fel.

Mivel azonban a gazdaságban termelt növényeink legtöbbje hálás a mélymivélés iránt, tehát nemcsak egy növény alá, de több alá is elkészíthető a talaj mélyen. Hogy melyek ezek a növények, azt a gyakorlati gazdák bizonyára sokkal jobban ismerik, semhogy e helyen azokra rá kellene mutatni. Ha tehát csak két fő növény alá alkalmaznak mélymivélést oly módon, hogy az egyik alá egészen mélyen, a másik alá közepes mélyen szántanak, már elég terület van biztosítva mélymivélésre évenként. De tapasztalati tény, hogy a mélymivélés jó hatása épp ugy, mint a trágyázásé is, csak bizonyos határig — 3-6 év közt — tart, tehát ezen időszakon tul újból kell azt alkalmazni s így mintegy folytonos egymásutánba állanak a területek mélymivélés számára készen.

De a gőztalajmivélés nem kizárólag a mélymivéléshez használható csak. Ott van mindjárt egy másik rendkívül fontos munka, melyet ugyancsak a gőzerő végezhet el. Ez a tarlóbuktatás.

Es éppen ugyis olyan időpontba esik, mikor az igaerő még a behordással van elfoglalva, vagy ha azt elvégezte már, a rendszeren beálló szárazság miatt csak lassan s keveset

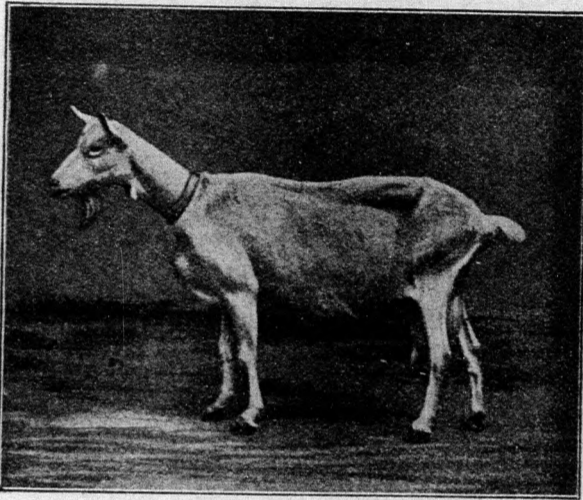
szánthat. Ime itt is van megfelelő terület a gőzeke számára. Tekintetbe kell tehát venni az évenként felszabaduló tarlót is — kivéve az esetleges legeltetésre fenntartottakat — bár csak manapság mindinkább fognak.

A harmadik nagyobb szabásu munka, amit a gőzeke nagyon előnyösen végezhet, a földék tavaszi előkészítése, a grubberozás.

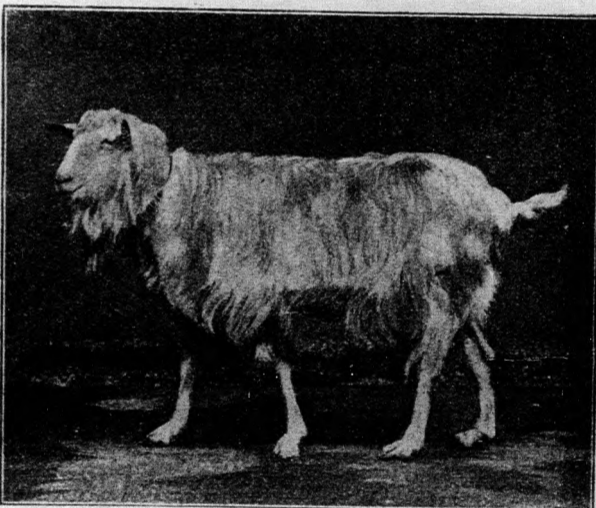
Éppen tavasszal szokott — különösen ha későn tavaszodik — megtorkolni a földmunka s ilyenkor fizeti ki magát leginkább a gyors munka, mit a gőzeke, illetve gőzgrubber jól végez.

Tekintetbe kell tehát venni a tavasziakkal bevetendő területeknek jó részét is, melyek a gőztalajmivélésre várnak.

E három főbb eseten kívül maradhat még az őszi szántásból is bizonyos rész a gőzeke számára közönséges szántásra az igaerővel együttesen. Az őszi szántás különösen nedves őszi vagy a késői szántásnál előnyös a gőzekére nézve, mert ilyenkor az iga nehezen tud dolgozni.

159. ábra. Saaneni kecskegida.

160. ábra. Saaneni kecskebak.

Figyelembe véve ezen itt felsorolt eseteket, ezekből már lehet következtetni azon területre, mely évenként rendelkezésre áll a gőztalajmivélés számára. De a terület nagyságán kívül ismerni kell a gőzeke napi munkabírását is, hogy egyrészt az évi munkanapok száma, másrészt maga a munka kellően felosztható legyen.

A mi a gőzeke napi munkabírását illeti, azt az eddigi tapasztalatok körülbelül következő adatokban állapították meg:

	legkevesebb	legtöbb	közép
	kat. hold		
mély szántásnál 30-45 cm. mély mivélésnél	8'05	17'15	11'49
rendes szántásnál 20-30 cm. mély mivélésnél	9'50	19'53	14'45
sekély szántásnál 8-20 cm. mély mivélésnél	12'33	23'45	17'37
tavaszi grubberozásnál 20-45 cm. mély mivélésnél	15'85	32'63	24'23
boronálásnál	24'23	46'42	36'54

Az itt feltüntetett munkabírás számadatai Cserháti Sándor tanárnak „Mélymivélés” czimü művében megjelent tapasztalati adatok átlagából lettek kiszámítva. Magától értetődik, hogy minél keményebb a talaj s minél mélyebben történik a megmivélés, annál közelebb áll a napi munkabírás a legkevesebb-hez s viszont minél könnyebb mivéletű a talaj s minél sekélyebben történik a megmivélés, annál jobban megközelíti a munkabírás a legtöbbet. Sőt lehetnek esetek, mikor a napi munkabírás még a feltüntetett átlagos eredményeknél is kevesebb lesz. De ez már csak rendkívüli körülmények közt történhet meg. Általában elfogadhatók fenti adatok annyival is inkább, mert azok a hazánkban elért eredményeknek átlagszámái.

Ha tehát ismeretes az évenként rendelkezésre álló terület, ismeretesek a talajviszonyok és tudjuk, hogy mily munkabírásra számíthatunk az adott körülmények közt, akkor elég pontosan megállapítható a munkanapok összege is. Ezen adatok alapján megállapítható egyuttal az is, mennyi munkát lehet számítani évenként — rendes körülmények közt — a gőzekére.

Cserháti fentemlített könyvében évenként 120 munkanapnál többet jelez és ez el is fogadható minimumnak a gőztalajmivélés összes munkáira nézve.

Ha tehát valamely gazdaság képes évenként legalább 120 munkanapon át foglalkoztatni gőztalajmivélő készletét, ott az, ha egyébként a talajviszonyok és műveleti növények hálásak a mélymivélés iránt, minden esetre jelentékeny haszonnal lesz alkalmazható.

A munkabírásra vonatkozó fenti adatok a kétgépes rendszerre illenek. Az egygépes rendszereknél a munkabírás 30%-al kevesebbre számítható. Tehát kisebb gazdaságokban, melyek nem rendelkezhetnek oly nagy befektetési tőkével, hogy kétgépes rendszert szerezzenek be, hanem valamelyik egygépes rendszert vagy a kisebb kétgépes 5-7-10 lóerősöket vehetik meg, a munkabírás ennek megfelelően kevesebbre veendő. De a munkanapok minimumának itt is 120 napnak kell lenni.

A megfelelő nagyságu területen kívül még a terepviszonyok is tekintetbe veendőek. Mert a gőztalajmivélés megkívánja, hogy a megmivélendő területek könnyen hozzáférhetőek legyenek s azonban a talajmivélő eszköz akadálytalanul dolgozhassék.

Legalkalmasabb — a talaj felszínét illetőleg — kétségkívül a sík terület. Ez azonban nem zárja ki azt, hogy gőzmivélést lejtős, hullámos területeken is lehessen alkalmazni. A meddig a lejtő nem meredek, a gőzmivélő eszköz dolgozhat. Még a szelidebb hegyoldalak is megmivélhetők így, mint azt a tályai hegyekben működő szőlőrigoló gőzeke munkája bizonyítja.

A megmivélendő terület akkor legalkalmasabb, ha azon a kötél teljes hosszában — 450 méter — kifeszíthető. A szabályos négyszög alakú táblák legkönnyebben mivélhetők meg mindenféle gőztalajmivélő rendszerrel, mert könnyű a felállítás és a forgók utólagos felszántása. Főkövetelmény azonban az, hogy az illető területnek legalább két szemben fekvő oldala könnyen hozzáférhető legyen s hogy ott a gőzgép számára megfelelő ut álljon rendelkezésre, melyen előre haladhat, vagy felállhat. A fákkal vagy bokrokkal sűrűn szegélyezett tábláknál kell be- és kijáró utakat készíteni, hogy a táblára rámelessen a gőzeke-készlet. Bár a mai gőzeke-mozdonyok aránylag rossz utakon is eljárnak, mégis kívánatos, hogy azon főbb utak, melyben a készlet évenként többször közlekedik, jó karban tartassanak. Mivel pedig minden gazdaságban az utak mentén kisebb-nagyobb árkok vannak, okvetlen szükséges oly átjárók készítése, melyeken át a gőzeke biztosan közlekedhetik. A gazdaságban levő hidak eczélből oly erőre készítenők, hogy biztosan elbirják a rajtuk átmenő gépek terhét.

A vízvezető árkok, melyek néha a táblákat átszelik, szintén figyelembe veendőek s ezeken is esetleg, a szükséghez mérten átjárók készítenők.

Általában a tábla alakja, miután az a rendszeres gazdaságokban manapság már legtöbbször szabályos, nem oly fontos itt, mint az utak, hidak és a hozzáférhetőség. Ezt azonban mindenütt ott, hol a gözmivelést kívánatosá tevő többi tényezők megvannak, jó karba lehet hozni, s ez nem egyedül csak a gözmivelés kedvéért, de a közlekedés általános szempontjából is előnyös.

íj. Sporzon Pál.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hutya Ferencz.

Szarvasmarháink gümőkórja.

Hogy gümőkór elfajzása tárgyában a *Hutya* által szerkesztett és a földművelésügyi minisztérium által az OMGE. állattenyésztési és állategészségügyi szakosztályának véleményezést végeztetett szabályrendelet életbe léptetése mennyire fontos s ma már ugy a közegészségügy, mint az állategészségügy érdekében elkerülhetetlen, azt az alább felsorolt tényekkel öhajtom saját észleletem alapján megvilágítani.

A gümőkört, mint köztudomású dolog, elősdi hasadó gomba, az ugynevezett *Bacillus tuberculosis* idézi elő.

Számos tudományos kísérlet, de meg az életben is előforduló tapasztalatok bizonyítják, hogy a bántalom fertőző természetű, azaz gümőkór csak abban esetben fejlődik ki, ha a bacillus bejutására a szervezetbe s itt továbbfejlődésére kedvező körülmények vannak. A bacillus a szervezetbe juthat, azaz fertőzés létrejöhet, a beteg állat által kilélegzett levegővel, a köhögéskor kiürült váladékkal, orrkifolyással és beteg tőgyből nyert tej élvezete által. Ha az ivarszervek is megvannak támadva, ugy a fertőzés közönség útján is létrejöhet. A fertőzés egy ritka esete még a méhen belüli (magzat) fertőzés. Hogy mily veszélyes egy beteg állat a környezetre, azt, azt hiszem, az elmondott fertőzési módok felelőse után bővebben tárgyalnom nem szükséges.

Ambár, tehát a fertőzés esélyei, tekintettel arra, hogy a gümőkór az állatok közt el van terjedve, igen számosak, mégis nem minden állat betegszik meg.

Hogy a fertőzés a betegséget elő is idézze, arra szükséges, hogy az állat a betegségre hajlammal is bírjon. Tapasztalati tény, hogy a gümőkór gyakran a légutak kisebb-nagyobb fokú bántalmi után (hörghurut, tüdőgyulladás) fejlődik ki, midőn a nyálkahártya hámrétege megszakításokat szenved, mely helyeken a baktériumok a nyálkahártya szövetebe jutva, a szaporodásra alkalmas talajt találnak.

Mindazonáltal a tényezők, melyek az állat életét csökkenti, elősegítő befolyással vannak a gümőkór kifejlődésére, így a rosszul szellőző, tisztátalan istálló, kevés mozgás a szabad levegőn stb.

Szerepet játszhatik a betegség terjedésénél az öröklés is, annyiban, hogy az állat nem magát a betegséget, hanem az arra vonatkozó hajlamot örökli. Ennek illusztrálásul szolgál a következő észleletem.

L. N. gazdaságában az 1893. évben magyar teheneinek keresztezése céljából egy belföldi tenyésztőtől tiszta szimmenthali bikát vásárolt, melyet a legközelebbi folytatáskor teheneire eresztett. Ezen közönségsből származott 36 drb borjú, melyek egyéves korukig, jó gondozás mellett, igen szépen fejlődtek, két éves korban a borjak közül 5 drb visszamaradt, sovány, szőre hosszú s borzas, étvágyuk változó, gyakran köhögnek. Hároméves kor-

ban az 5 drb nagyfokban lesoványodva mind elpusztult s a boncolás minden esetben általános gümőkört állapított meg a halál okául. A beszerzett szimmenthali bika kétévi használat után szintén elhullott tuberkulózisban.

A betegséget ebben az esetben, miután a még meglévő, egy évvel öregebb, magyar borjúk közül tuberkulózisban egy sem pusztult el s miután maga az apaállat is tuberkulózisban hullott el, legnagyobb valószínűség szerint a bika hozta be. A tulajdonos mindazonáltal, a kütözött czélt elérendő, ugyanaból a tenyésztőből, honnan az első bikát hozta, újból vásárolt egy másfél éves bikát tenyésztési czélra. A bika hároméves korban tuberkulózisban elhullott. E két bika után származott állatok közül f. év telén 7 drb hullott el el gümőkórban, míg a magyar marhák közül csak 1 drb.

Ezek után a tulajdonos is belátta, hogy állatjait mily nagy fokban fertőzte s azért a további keresztezéstől elállott.

Ezen eset eléggé bizonyítja, hogy mily fontos a tenyésztésnél, hogy az apaállat teljesen egészséges, tuberkulózistól ment legyen.

Hogy községünk szarvasmarhaállománya, mely 10-résztében magyar, mily mértékben van fertőzve, azt az alábbi statisztikai adat mutatja.

Községünk közbizottságán f. év III-ik negyedében levágott 113 db szarvasmarha, melyek közül 15 dbon konstatáltatott a tuberkulózis, azaz a levágott állatok 13.2% beteg volt.

A községben elhullott s boncolás alá kerülő szarvasmarháknak mintegy 35%-ában a gümös csomók a tüdőben, a májban, lépben vagy a savós hártályokban megtalálhatók.

Igaz ugyan, hogy a kis területre szorított egynéhány adat, illetve megfigyelés nem nagy bizonyító erővel bír, annak igazolására, hogy a tuberkulózis hazánkban mily mérvben van elterjedve, de a már meglévő más-más helyen beszerzett adatoknak támogatására szolgál, melyek együttvéve nagyon is érthetővé teszik az intéző köröknek abbéli törekvését, hogy a bántalom terjedésének gát vettessék.

A bántalom terjedését véleményem szerint legnagyobb mértékben a gümőkóros apaállat közvetíti, mert míg egyrészt a bántalom iránti hajlamot az utódokba átörökíti, addig másrésztől váladékaival a környezetét fertőzheti. Nem lehet tehát a szabályrendelet azon tervezett intézkedését eléggé méltányolni, mely szerint tenyésztésre teljesen egészséges, a tuberkulín bejuttatására nem reagáló, apaállatot öhajjt alkalmazni.

Ezuttal nem akarom ezen szabályrendeletre utalva üdvös voltát, kiterjeszkedve annak minden egyes pontjára, tárgyalni, csak egy község határára terjedő adattal is annak ma már időszerű életbeléptetéséről öhajítottam meggyőzni mindazokat, akik a gümőkór kiirtására irányuló törekvéseket el nem fogadható okokból, még korainak illetve szükségtelennek tartják.

Fuchs Andor.

Vázlatok a spanyol mezőgazdaságról.

II. A központi vezetés, a tanítás és kísérletezés ügye.

Spanyolországban még sokkal nagyobb mértékben mint nálunk, mindenben a politikai tekintetek irányadók és elnyomnak minden más érdekét. Ezt a mezőgazdaság is nagyon megérzi.

Spanyolorzágnak még ma sincs külön földművelésügyi minisztériuma, a Ministerio de fomento — mint a minálunk 1889-ig fennállt földművelés, ipar- és kereskedelemügyi minisztérium — a közgazdaság összes ágaira kiterjeszti ügykörét s megfelelőleg három főosztályra oszlik. A *direction general de agricultura*

azon osztály, mely kizárólag mezőgazdasági ügyekkel foglalkozik és élén az ugynevezett direktor (a mi államtitkárunknak megfelelő hatáskörrel) áll.

A mezőgazdasági ügyek intézésében különösen két testület van segítségére, még pedig a Junta agronomica és a Junta consultativa agronomica. A Junta agronomica csak időközönként összehívott, főleg a kisbirtokososztályt képviselő tanács és közgazdasági kérdésekkel, vám, adó és törvénykezési ügyekkel foglalkozik. A Junta consultativa agronomica állami tisztviselőkből alakított állandó testület, mely minden a mezőgazdaságra vonatkozó törvényt vagy rendeletet kibocsátása előtt megvitát és elfogadása után esetleg végrehajt. Ellátja továbbá a mezőgazdasági statisztikát s a gazdasági állapotokról jelentéseket bocsát ki. Azonkívül az egész országra kiterjedő mezőgazdasági tanulmányokat is végez. Legújában két nagy munkán dolgozik, az egyik a „la tierra laborantia y el trabajo agricola (a mezőgazdaságilag művelt talaj és mezőgazdasági munka) s ebből eddig a barcellonai és zaragozai kerületekről szóló kötetek már megjelentek; a másik Spanyolország mezőgazdasági térképe, mely hivatva lesz feltüntetni azt, hogy az egyes vidékeken a talaj mily művelésre alkalmas.

A minisztérium szervei továbbá az ugynevezett „agronom ingenierók“, kik állandóan kerületeikben laknak és mezőgazdasági felügyelőkként szerepelnek. Kerületeik mezőgazdasági állapotáról rendszeres időközönként jelentést tesznek és kísérletek végrehajtása, valamint előadások tartása által igyekeznek a mezőgazdasági ismereteket minél szélesebb körben terjesztetni. A központ utasításai szerint különös megbízásokban is eljárnak, vagy bizonyos irányban különös tevékenységet fejtenek ki. Ezek nem a mi kulturmérnökeink, hanem a kulturvegyészekhez állanak közel, de ezeknél sokkal nagyobb hatáskörrel. Az agronom ingenierók a madridi „Instituto Agrícola de Alfonso XII.“ főiskolán nyerik kiképezésüket. Mielőtt tulajdonképpen szak tanulmányokat megkezdik, egyetemet kell hallgatniok és csak ha azután itt az első gradust a bacalaureatus címét elnyerték, jelentkezhetnek felvételi vizsgára. A felvételi vizsga tárgyai: aritmetica, algebra, geometria, felsőbb mennyiségtan, trigonometria, analitikai mértan, fizika, kémia, ásványtan, geologia, növénytan, állattan, mértani rajz, földfelismerés, francia és angol, vagy német.

A rendszeres hallgatók azután 5 évig tanulnak és ugy elméletileg, mint gyakorlatilag a mezőgazdasági tudományokban és ismeretekben ki lesznek képezve. Különösen az agrókultur-kémiára, a növénytermelésre, az állattenyésztésre és közgazdaságra fektetnek szert.

Évente 12—15 hallgató végez ezen szakosztályon és diplomájuk birtokbavételével egyszersmint belépnek az agronom ingenierók testületébe, mely testületnek különös előjogai vannak. Először a junta consultativa agronomicába, a kerületi felügyelői állásokba, a kataszterbe, végre a Ministerio de fomento minden oly osztályába, mely mezőgazdasággal foglalkozik, csak olyan kerülhet be, aki e testület tagja. Másodszor csak ezek lehetnek mezőgazdasági iskolák tanárai, vagy asszisztensei.

Testületük Spanyolországban igen nagy tekintélynek örvend és tagjai financialiter is eléggé jól állanak. Az állam szolgálatába 1000 peseta kezdő fizetéssel lépnek, rendszeresen haladnak és a legnagyobb állás, mely fenn van számukra tartva a „Director general de agricultura“ 20,000 peseta fizetéssel.

A mezőgazdasági tudományok tanítására szolgál 7 iskola, Madrid, Valencia, Zaragoza, Jerez de la Frontera (Cadix) Barcellona, Coruna és Caceres. Valamennyi iskola kísérleti területtel is bír, sőt a madridiak XII. Alfonso a Monteloan igen nagy területet adományozott.

A tanítás a kütözött czélhoz képest két

irányban halad. Először a földbirtokosok gazdaszükségletét kielégítendő, az ugynevezett „Licenciados en Administration” kiképzése fontos. Ide rendes hallgatónak csak olyat vesznek fel, aki az egyetemen a Baccalaureatus titulusát elnyerte és aki magánjogból, közigazgatási jogból és nemzetgazdaságtanból levizsgázott. Ezek a hallgatók az első évben általános mezőgazdaságtant, állattenyésztést, mezőgazdasági géptant, matematikát, kísérleti fizikát és vegytant, a második évben speciális növénytermelést, mezőgazdasági üzemtant, gépszereleket, földmérést és mezőgazdasági ipart tanulnak. Ehhez csatlakoznak természetesen rajz-órák, gyakorlatok, kísérletek végzése és nagyobb birtokok látogatása.

Akik e tanfolyamot elvégezték, első sorban tarthatnak igényt állami és községi alkalmazásokra, melyek mint a kataszter, adó-kivetés stb. mezőgazdasági ismereteket tételeznek fel.

A másik csoportot képezik a „Peritos agricolas”, kik oly irányban képeztek ki, mint azt minalunk a földmivesséskolákon teszik. Ezek is két évig tanulnak és kötelesek minden a kísérleti telepen és a mintagazdaságban szükséges munkát teljesíteni. Ez nyújtja azután azt az emberanyagot, mellyel a kerületi inspektorok dolgoznak és melyek mint munkásvezetők szerepelnek a birtokokon.

Az eddig mondottakból már látni, hogy Spanyolországban a kísérletezés ügye egyrészt a tanintézetekre, másrészt a kerületi felügyelőkre van bízva.

A tanintézetek a szerény állami dotáció és nagyrészt más elfoglaltságuk mellett aránylag keveset végeznek. A madridi állomáson ugy parcella, mint edénykísérleteket végeznek, Zaragoza pedig állatfajok keresztezésére fektet súlyt.

Kétségtelenül legérdekesebbek és legnagyobb fontosságúak azonban azon kísérletek, melyeket ezen állomás a czukorrépának át-plantálással való termelése iránt tett. Erről egy későbbi cikkben lesz alkalmam szólni.

A tanintézeteknél sokkal nagyobb eredményt mutathatnak fel a kerületi felügyelők. A birtokos osztályllyal való közvetlen érintkezés folytán és a működésükre bizott kisebb területnél természetesen inkább van alkalmuk gyakori hibákra figyelmeztetni és a helyi viszonyok közt legajánlatosabb irányban dolgozni. Nem csak egyszerű trágyázási, vagy növénytermelési kísérletek szűk kereten belül, hanem nagyobb körben működhetnek, meg van erre idejük, alkalmuk és előképzettségük. Kísérleteik és tanulmányaik a gépek használatára a föld megművelésére a trágyázásra, a forgóra és az előállítási költségekre egyaránt vonatkoznak és ezeket beterjesztik az agronom ingeniurok testületének, mely azt sajnos, nem mindig publikálja. Mindazonáltal igen nagy anyag áll annak rendelkezésére aki e kérdések iránt érdeklődik, tudtommal azonban csak spanyol nyelven.

Akinek csak rövid ideig is van alkalma megfigyelnie a felsorolt közegek működését, lehetetlen, hogy egyet észre ne vegyen. Spanyolországban mindent ural a politika, ez elnyom minden más érdekét. Ennek esik áldozatul a spanyol mezőgazdaság is. Az agronom ingeniurok testülete, ha az állam elég pénzt boesátana rendelkezésünkre, remek eredményeket mutathatna fel és hogy a jelenlegi viszonyok között, hol a Kanári és Philippi szigetek, hol Jamaika és Kuba nyeli el az ország millióit, még oly szép sikerrel működik, csak kitűnő előképzettségének és jó szervezeteinek tudható be.

Herczfelder A. Dezső.

IRODALOM.

Arad vármegye és Arad sz. kir. város monografiája. Szerkeszti: Jancsó Benedek. III. kötet. Arad vármegye és Arad sz. kir. város közigazgatási, közigazgatási és közművelődési állapotának leírása. Irta dr. Gaál Jenő. Arad, 1898. Kiadja a Monografia-bizottság.

Ezen terjedelmes, 718 nagyretű lapra terjedő s nagyon díszesen kiállított kötet gazdag tartalmából bennünket közvetlenül csak annak első, a mezőgazdaságot tárgyaló része érdekel.

Ebben a területi s népességi viszonyok ismertetése után a mezőgazdaság oly méltóságban részesül, mint ez hasonló irányu műveknél, sajnos ritkán tapasztalható.

A birtokviszonyokat és kezelési rendszereket tárgyaló részből megtudjuk, hogy a megyében 38,107 önálló földbirtokos és csak 232 bérlő van, tehát a házikézelés az uralkodó rendszer, csak hogy a termelés még nagyon egyoldalú, amennyiben a szántóföld területéből a piaci növények 96,5, a takarmánynövények csak 3,6%-ot foglalnak el. Figyelemre méltó továbbá, hogy a nagyhalmgyi járásban a legelőváltó-gazdaság rendszere divik.

A földművelési viszonyok általános s elég beható tárgyalása után a nagy-, közép- és kisbirtokok tüzetes ismertetése következik, mely részben mindössze 45 nagy- és középbirtok és 46 község kisbirtokossága, azonkívül a kincstári birtokok és telepítvények részben nagyon részletesen ismertetnek. Az itt közölt számos és értékes adatokat maguk a birtokosok szolgáltaták s így különösen ez a rész az, mely Arad vármegye mezőgazdasági állapotát hiven visszatükrözteti.

Ezek után következik az állattenyésztés, az erdészet, szőlőművelés és borászat, gyümölcstermelés és kertészet, valamint a mezőgazdasági ipar részletesebb bemutatása, míg a kötet többi része az ipari és közlekedési viszonyoknak, a közigazgatásnak és a közművelődésnek vannak szánva.

A gondosan szerkesztett és konkrét adatokban felette gazdag mű tehát különösen mindazoknak van hivatva jó szolgálatot tenni, kik hazánk köz- s mezőgazdasági viszonyai iránt érdeklődnek.

H. A.

„Sertésenyésztés.” Irta Dely Máttyás állatorvos. 3-ik kiadás, ára 50 kr.

Harminczegy esztendő előtt hasonló czímen jelent meg Dely ur e műve 1-ső kiadásban. A „köznepies” nyelven irt akkori munka (s még a 2-ik kiadás is) kigazdák viszonyai közé jól beillt s e körökbe a 3-ik kiadás ma is jól beillik, mert szerző azon volt, hogy művét a mai előrehaladottabb viszonyokhoz mérje.

Dieseretére legyen mondva, ez a munka valóságos „ponyvára” való, ahova kiadója bizonyára szánta is. Ily nívóról szemlélve a szóban forgó művet, becsessé teszi azt az apró gazda számára az a közvetlenség, mellyel hozzá a szerző szól mindazon főbb tudnivalókról, amit a kiesiben való házi sertésenyésztésre, hizlalásra és felhasználásra vonatkoznak.

Hogy a nagyobb, intelligensebb gazda is ne találta a könyvecsében figyelemre méltót és követésre érdemest, azt nem mondhatom, de — bár a könyv nyelvezete jól érhető és magyaros — a stylus, amelyben tartva van ősdibb, sem hogy oly modern műnek mondhatnám, amely az újabbkori, hasonló tartalmu könyvek között helyet foglalhatna.

Mi.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

421. kérdés. Tervbe vett évi 50 hold czikória-termelésem területének megműveléséhez — napszamos hiányában és drágaság folytán (80 kr—1 frt.) — havi előlegezés mellett (dohányos rendszerhez hasonlólag) szakmáymunkások kínálkoznak. Tapasztalt szakmáymunkások iránymutatást kérek, hogy a termelvény bevételekor a szakmáymunkásoknak, a termény értékének hányada lesz mindkét fél érdekének méltányos megóvásával kiszolgáltatható? Megjegyzem, hogy a czikória mmázsája 1 frt 64 krba lesz tisztán bevátva birtokomon.

Czekeháza.

H. M.

422. kérdés. Szükségem volna egy oly a mezőgazdaságot és a bérlő és tulajdonos közti viszonyt magában foglaló törvénykönyvre, mellyel röviden s mindent megtudhatnék. Hol szerzhetném azt meg?

M. Gy.

423. kérdés. Tisztelettel kérem mennyi táperőkülömbőség van tavalyi és idei tengeri közt?

Vagyis szükséges-e, hogy hizóökreimnek, amelyek mostanig régi tengerit kapnak, az új tengeriből többet adagoljak?

S. F.

424. kérdés. Parkomban ezeltől 9 évvel 18 fenyő lett ültetve, részben egy betemetett kut fölé. A fák közül 4 a kut helye felett kétszer akkora nőtt, mint a többi, amelyek most embermagasságnál nagyobbak.

Az idén e fák közül 3 elkezdte pikkelyeit veszíteni s vörösödik s hegye is már vörös. A többi fáknál egyes ágakon szinte lehet észrevenni elvéte vörösödést, az ágak dereka táján, vagy hegyéhez közel.

Kérek szives felvilágosítást, mitevő legyek, hogy e fákat megmentssem. Az idén nagy szárazság volt. Talajvíz 4 méterre a felszín alatt.

Néma.

L. E.

425. kérdés. Takarmányozási célra ökörhizlalásnál milyen olajpogácsa bir nagyobb tápértékkel; az-e, amely erősebben, vagy amely kevésbé erősen van kisajtolva?

O. P.

426. kérdés. Van egy 2½ éves telivér szimmenthali bikám, amely az utóbbi időben annyira megvadult, hogy a tehenészek nem akarnak szolgálatomban maradni, mivel folyton veszélyeztetve van életük.

Kérem, vajjon orr-karikával segítve lesz e dolgon?

A bika ezideig szabadon járt ki a tehenekkel és kivált, ha folytató tehene van, zavarja meg a tehenészeket.

Mily orr-karika felel meg legjobban a célnak, az-e, amely állandóan be van huzva az orrába, vagy amelyik kicsatolható?

Gedeon-tanya.

Sz. G.

Feleletek.

Czikória műveltetése szakmányban. (Felelet a 421. sz. kérdésre.) A felvetett kérdésre megbízható válasz csak a helyi viszonyok kellő figyelembe vételével adható; figyelembe veendő nemcsak a napszambérek, hanem azonkívül a szokásos földbér, a föld trágya-igénye, még abban az esetben is, ha a czikória alá közvetlenül trágyázni nem szabad, a kiszedés módja vajjon az csak kézi eszközökkel vagy répaemelő ekékkel történik s végül a remélhető átlagos gyökértérme.

Tájékozássul egy nagyobb czikóriatermeltől nyert következő adatok szolgálhatnak:

Egy kat. hold czikória termelési költsége:

1. Földbér	12 frt
2. Talajjelőkészítés:	
Őszi rayolszántás	10 frt
Vetőszántás forgatással	4 „ 14 „
3. Trágyázás: Négyévenkint 200	
q trágya a 20 kr =	40 „
Szállítás és teregetés	8 „
Összesen	48 frt

Amiből 1 évre esik	12 frt
4. Vetés: 2 kg. vetőmag á 3 frt	6 frt
Sorvetés és hengerezés	1 „ 7 „
4. Apolás: kétszeri kapálás és egyezéshez 40 munkanap á 60 kr.	24 „
6. Betakarítás: kiszántáshoz 2 négyes fogat á 6 frt.	12 „
Szedés és tisztításhoz 40 nap-szám	24 „ 36 „
7. Szállítás a vasúthoz	12 „
8. Általános költségek:	
Adók és pótlékok	3 frt
Kezelési költség	3 „
Forgó tőke kamatja, az eddigi költség 5%-a	6 „ 12 „
Összes költség	129 frt

Az ezen felszámításnál felvett kezelés mellett lehetne átlagban 120 q gyökértermésre számítani, miszerint házi kezelés mellett a cikóriatermelés jövedelmezősége következőképpen alakulna:

Bevétel: 120 q á 1'64 frt = 196'80 frt
Összes termelési költség 129— „

Kat. holdankénti tiszta jövedelem 67'80 frt.

Minthogy pedig kérdéses, hogy ur birtokán a napszámberék magasabbak a felvetteknél s így a napszámber 80 munkanap felhasználásánál nem 48—, hanem 80 krajczárjával számítva, 64 frtöt tenne, vagyis 16 frttal többet, a remélhető tiszta jövedelem 51'8 frtra számlana le; ennyit érhetne el házi kezelés mellett a felvett feltételek mellett.

Ha ellenben a cikória harmadába lenne a munkásoknak kiadható, akkor a munkások fenti feltételek mellett (196'8 : 3) = 65'6 forintnyi keresetre számíthatnának, amiből kitetszik, hogy a cikóriának harmadába való kiadása mindkét félre méltányosnak tekinthető.

Hensch Árpád.

Könyv a haszonbérletéről. *(Felelet a 422. sz. kérdésre.)* Ajánljuk dr. Krisztinkovich Iván könyvét a haszonbérleti viszonyról. Kapható minden könyvkereskedésben és igen világosan tárgyalja a kérdést speciálisan magyar jogi szempontból.

Új és régi tengeri feletetésre. *(Felelet a 423. sz. kérdésre.)* Ha tápanyagtartalom dolgában kétféle tengerit, egy régi és egy újabb keletit vizsgálta tárgyává teszünk, mindig azt fogjuk találni, hogy az öregebb tengeri tartalmaz aránylag kevesebb tápanyagot, feltéve, hogy egy és ugyanazon tengerifajta-ról van szó. Rendes körülmények között azonban valami lényegesebb különbség s a takarmányozásra nagyobb jelentőséggel bíró tápanyaghiány még az egy évnél idősebb tengeriben sem mutatható ki. Az egyes válfajok tápanyagtartalma sem különbözik egymástól lényegesebben, s azért a takarmányösszeállításoknál arra, hogy minő tengeriről van szó, súlyt fektetni nem szoktak.

Ha azonban a tengeri nagyon szellős helyen lesz eltarva, pl. olyan görékben, amelyek egyrészt nincsenek egészen megtöltve, másrészt szélnek, viharnek, esőnek kitett helyen állanak, úgy a tengeri szárazanyag-tartalma jelentékeny változásokat szenvedhet.

A nedvesség ugyancsak megváltoztathatja a tengeri összetételét, s a magasabb hőmérséklete a kukoriczagarmadának szén-savfejlését kísérletben szintén csökkentheti a szénhidratok és zsírok mennyiségét. Másfeléig a levegő behatásának kitett tengeri körül-belül szárazanyag-tartalmának 10%-át veszti el, míg az olyan tengeri, amely magtári kezelésben részesül, alig veszít valamit.

Ez okoknál fogva az idej tengeriből a szokottnál többet számításba venni felesleges.

J. G.

Fenyőfák leveleinek hullása. *(Felelet a 424. sz. kérdésre.)* A fenyőfák az idej hosszantartó szárazság következtében nagyon sok helyen kezdették leveleiket hullajtani. Ezen a bajon most már nem lehet segíteni, csakis a

jövőre nézve ama tanulságot meríteni: hogy szárazság idején a fenyőfákat is meg kell áthatóan öntözni. Ha a bekövetkező tél elég nedves lesz, úgy — valószínűleg — kiheverik a fenyők eme bajt; ellenkező esetben nem fog ártani úgy április első felében a fenyőfákat megöntözni.

Az nem lesz rossz, ha a tél folyamán a fenyők körül felhalmoztatja a havat, hogy mentől több nedvességhez juthassanak.

A. D.

Olajpogácsa tápanyagtartalma. *(Felelet a 425. sz. kérdésre.)* A különböző olajpogácsák az olajtartalmu magvakból az olaj kivonása után nyeretnek. A sajtolás után visszamaradó anyag pogácsa formába préseltetik s úgy kerül azután a kereskedelembe. Minél tökéletesebb gépekkel dolgozik valamely gyár, annál több olajat képes a magvakból kiperéselni s annál kevesebb zsirt fog az olajpogácsa tartalmazni.

A közönséges eljárás szerint a falusi olajtűtő gyárak a magvakat nem aprózzák, csak egyszerűen kiperéslik, míg némely gyár extrahálás és a szétzuzott magvak többszöri felmelegítése után a még benlevő olajat mind az utolsó cseppig kivenni törekszik s ezért a visszamaradó pogácsa sokkal kevesebb értékes anyagot tartalmaz.

Bizonyos tehát, hogy takarmányozási czélokra az az olajpogácsa jobb, a mely a magvak gyengébb kiperésése után nyeretett. J. G.

Szilaj bika megfektezése. *(Felelet a 426. sz. kérdésre.)* Oly tulszilaj bikát tenyésztésben megtartani, mely emberekre életveszélyes, annál kevésbé indokolt, mivel az ily állat ivadékaik között is sok lesz a szilaj individuum.

Nem lehetetlen azonban, hogy a szóban forgó állat természeténél fogva nem volt szilaj, hanem a tehenesek hibás bánásmódja következtében lett azzá.

Ha különben értékes, jól bevált bikáról van szó, a helyett, hogy mészárosnak eladatnék, érdemes megkísérteni, hogy orrkarikával kellőképpen fékezhető-e? Gyakorlatból ismeretes, hogy az orrkarika jó szolgálatot tesz ily esetekben, de tudok példát, hogy a bika inkább kiszakasztotta orrsővényét, hogy sem karikánál fogva vezetni és fékezni engedte volna magát. Mindazáltal próbálja meg kérdéstevő az állatán az orrkarikát, de egyben kötelet is vettessen szarva körül, hogy annál fogva is legyen vezetéskor fékezhető s részesítse emberséges, szelíd bánásmódban a bikát, mivel gyanus, hogy eddig abban része nem volt, s azért vadult el.

A levehető u. n. orrszeptető-fogó az orrsővényről lecsuszthatik: az állandóan behuzott orrkarikát ajánlom tehát, melyet legolcsóbban, igen jó minőségben Hauptner, Berlin Luisenstrasse 53. czimről szerezhet be. Az orrszeptető olyan tulvad bikanál azért se czélszerű, mert a levételnél és feltevésnél ismétlődő fájdalom az állatot még vadabbá teheti.

Nagyon szilaj állatról lévén szó, ajánlom, hogy az orrkarika behuzásánál a következő képpen járjon el kérdéstevő:

Az állóhelyen erősen a jászolhoz kötött állatot egy erős emberrel fogassa meg a szarvánál fogva s egy másik emberrel orrszeptető fogó segítségével fogassa meg a bika orrsővényét, s fordítsa eként fejét kissé oldalra, aztán szurja át az orrkarikát a feszítés alatt elvonyodott orrsővényen, zárja a karikát be s az állat fejét aztán bocsássa szabadon.

Az ejtett orrsővény-sebet czélszerű xeroformmal, vagy jódoformmal, melyet gyógyszer-tárban kaphat — bepudrezni.

A mondott berlini czégtől a 131. katalogus számú Bullenring 60 milliméteres átmérőjű példányát és a 127. katalogus számú Ochsenbremse 2 és fél márka áru példányát kérje, német nyelvű levélben.

Mi.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Franciaország. A fogyasztási adók törlesztését czélzó intézkedések. Míg nálunk a borhamisítás okozta fölháborodás nem tud csillapodni, a francziák azon elmélkednek, hogy lesz két hónap mulva — 1 januáriuson tul — mely időtől fogva szinbor után nem fog jární fogyasztási adó? A törvényhozás, mely ezen adónemet törölte, az egészséges italt — a tiszta bort — akarta a legszegényebb néposztály számára is könnyebben élvezhetővé tenni. De emelve lesz a szegény néposztálynak közegészsége s vagyonosodása azáltal, hogy az alkohol élvezetétől vonatik el, mert a borfogyasztási adó törlése következtében felmerült deficit-et úgy kerülük el, hogy a szesz leend horribilis módon megadóztatva. Az új éven tul a Páris sorompóján átvitt 1 hektoliter, 100 fokos alkohol után 351 frank 25 cm.-nyi rengeteg accis leend fizetve.

Dehát, ha a francia községek lemondanak a boraccisáról, hogy az adóelengedés teljes legyen, ehhez az államnak is hozzá kell járulnia, de az állami borfogyasztás czimén — újabb intézkedésig — tovább szedik a 8 frank 25 cm. díjat, 1 hektoliter bor utáni adót.

A gyümölcs s mézbor után e czimen 4 frank 50 cm. leend szedve.

Most a szaklapok a félrendszabályok ellen kelnek ki. Ha már a községek törlik a boradót, miért nem teszi azt az állam is, nehogy a korcsmáros nép a jövőben ebben kapaszkodva, igyekezzék az ital árát drágitani.

A városi borfogyasztási adónak törlésevel a közegészség oltarán óriási áldozatot hoznak, mert csak 1896-ban accis czimén 51.399.060 frank volt a bevétele, pl. Páris városnak, miután a bor hektoliterje után 10 frank 62 cm. (tehát kevesebbet mint Budapesten, hol e czimen 6 frt 46 krajczárt fizetünk!), alma- s gyümölcsbor után 4 és a sör után 15 frankot fizettek. Dehát Páris városi tanácsa csak prioritást adott a borfogyasztási adójának. Legutóbb tartott gyűlése alkalmával a többség oda szavazott, hogy az összes tápszerek fogyasztási adóját teljesen törölni fogja. Páris s a többi városok lakossága tehát nem terhelhetnek se a hus, se a baromfi, vaj, tojás, sajt, sőt a takarmányt érő adóval sem. Egyszóval a párisiak nem ismerik néhány év mulva a fogyasztási cikket érő adó fogalmát.

A tények evidentiája igazolja, hogy mi-csoda visszaélésekkel lehetett a fogyasztó közönséget zsarolni, a fogyasztási adó behajtása körül.

A városok, hogy örületes kölcsöneik forrása ki ne apadjon, hosszú időkre zálogosították el fogyasztási adójok bevételeit, Páris városa ily módon szerzett magának 1500 millió frank adósságot.

Az összefogyasztás adója czimén Páris városa ma közel 300 millió frankot vesz be s hogy ez a népességre nézve mily óriási teher, kiviláglik abból, ha tudatjuk, miszerint egy négy tagból álló párisi család évente 300 frankot fizet ezen a czimen. A fogyasztási adónak létjogosultságát egyébiránt már réges-régen kifogásolják mindenfelé. *Turgot és Terray* abbé azt állították róluk, hogy az oly csapás, mely állatmára van a közélet-mezésnek s éppen ez oknál fogva előbb-utóbb magától fog megszűnni. Midőn 1856-ban Belgiumban megszüntették, *Peemanus* azt állította róla, hogy az adónem leggyűlöletesebbje, mert termelőt s fogyasztót sujt egyszerre. Persze törlesztést országszerte örömmel fogadták.

Anspach Brüssel város polgármestere 1889-ben az ő „Enquete Agricole”-jában azt írja, hogy a fogyasztási adó törlése kimondhatlan jótétemény a mezői és városi munkásra nézve.

Leon Say azt állítja, hogy méltatlanság a fogyasztási adó azért, mert a polgárt nem vagyoni állása arányában terheli, hanem emberi szükséglete szerint. Arra nézve mindenféle hemzseg a sok bizonyíték, hogy a fogyasztási adó mindig béklyója volt a gazda termékének szapora értékesítésében.

Gondoljuk meg csak alaposan, mi gátolja a termelőt, hogy a fogyasztóval direkt összeköttetésbe lépjen s csakhamar rájövünk, hogy a fogyasztási adó e tekintetben micsoda botránykövül szolgál.

Mindketten megtalálnák hasznukat, ha avval időt nem kellene vesztegetni, ha a finánc komplikáció a közbenjáró szereplését a kettő közé nem ékelné.

Aztán ha a termelő a nyeresége arányában lenne terhelve vagy ha a fogyasztó kvótájának megfelelőleg lenne sarcolva!! Dehát a tarifa egyenlően sujt — tekintet nélkül a minőségre (ha lőre, ha aszu bor az mindegy!!) — s ez a méltatlanság lesz előbb-utóbb előidézője bukásának Európaszerte.

Angliában, Svájcban, Svédországban, Dániában már régóta törölték. Belgiumot 1860-ban szabadították fel alóla.

Hollandiában 1865-ben és Spanyolországban 1869-ben kuszóbtették ki. Poroszországban s a nagy Németbirodalomban engedni kellett a gazdák s a kereskedők mind hangosabb felszólalásának s törölni kellett 1875-ben. Megmaradt ezidőszerint még Francia- s Olaszországban, hol már eddig nagyon hevesen szólaltak fel ellene, no meg Ausztria-Magyarországon, hol ezidőszerint még csak suba alatt mutatják annak a fűgét, mert csodálatosképpen eddig még alig akad érdemes szószóló, ki ennek az igazán vérgig sértő, igazságtalan adónak megsemmisítését merte volna megpendíteni.

Dehát a szunak e fajtája jól befészkelte magát társadalmi intézményeinkben s most lábra állhatnak gazd. egyletek, ipar s kereskedelmi kamarák, szövetkezetek, bizony bajos lesz azt kiirtani. Lám Colbert már 1664-ben, mint a haladás s a kereskedelem szabadsága elleni merényletet jelzi a fogyasztási adót. Az 1791-iki francia forradalom csirájából vélte kiirtani s ennek dacára máig meg van s virágozik!

A francziák most nagyra vannak vele, hogy bár sokára s igen nehezen, dehát mégis csak meg fogják szüntetni a fogyasztási adót, csak kis gondolkodásba kerül: helyenlevőket hogy lehessen kitalálni és alkalmazni. Franciaországban 1514 közséje van, melyen ha a gazda terméke beszállított, vámolásnak lett alávetve. Az igazságtalan adó, melyben úgy a fogyasztó, mint a termelő érdeke van sérve, a muló századdal éli le végnapjait. Mitán csak a jövő században ébredünk annak tudatára: a méltányosság, a logika s igazság mily mértékben sértődnek a fogyasztási adó alkalmazásával?

Az idegen faggyu beözönlése ellen. A Calvados, Nièvre s Allier megyék szövetkezett gazdái földmívelési s kereskedelmi miniszterükhöz a következő petíciót intézték: „Vidékünk mezőgazdasága, állattenyésztése s kereskedelme erősen van veszélyeztetve. A stearin, margarin s a szappangyárosok büntetlenül zsarolják a gazdanépet. Sürgős intézkedést kérünk ellenük. A szerencsétlen paraszt a tartós szárazság következtében sem takarmányt, sem legelőt nem tudván nyújtani állatainak, potom áron kénytelen azoktól megválni. Az ehétó francia zsiradék árát az említett, kartellba lépett trifolium, azután az amerikai faggyu ára után szabja meg, mely bűdös, rothadt, betegség mikrobáival szaturált s melyet az amerikaiak csak azért szállítanak át hozzánk, hogy vele odahaza a közegészséget ne veszélyeztessék. Evvel a termékkel nyomják le a francia élvezhetőnek árát 30—35 frankra — 100 kg. után. Már pedig ily árak mellett a tenyésztőnek még csak önköltsége sem térül meg. Na-

gyon természetes, hogy ily viszonyok mellett a francia tenyésztő nagyon is kezd tartózkodni a hizók produkálásától.

Már pedig a gazdák évenként e téren 12 milliárd értékű árut termeltek, hát nagyon káros lenne, ha azért, hogy néhány gyáros meggazdagodjék, ez az óriási jövedelmi forrás beduguljon. Itt az ideje, hogy az állam a Rose, Taillandier, Lechevalier-féle törvényjavaslatokat léptesse életbe! Vártuk fiktív üzletek törlesztését s a büntető törvénykönyv 410. §-ának módosítását — dehát negyedszázad óta hiába várjuk!

Az 1870-ik végzetes háboru által ejtett sebeket azért nem tudtuk eddig kiheverni, mert a nemzet dajkája — a mezőgazdaság — nem részesült kellő pártfogásba. Az erélyes felszólalást az egész francia sajtó kíséri rokonszenves megjegyzésekkel. Ambár itt-ott azt hangoztatják, hogy Vigier csak olyan, mint elődje Meline — ne várjanak tőle semmit, hanem a petíciót legjobb lett volna direkt az igazságügyi miniszterhez intézni, ő volt az ki a gazdákknak a választások idején eget földet ígért, hát ha most szavát tartja?

Németország. A németek nem szorubnak gabonaimportra. (?) A német kormány, annak előestéjén, hogy az Oroszország s Ausztria-Magyarországgal fennálló kereskedelmi szerződések megújításán áll, összehívta a mezőgazdaság, kereskedelem s az ipar képviselőit, hogy azokkal tárgyalassanak a jövőben szükséges reformokról.

A mezőgazdasági tanács sietett a felhívásnak eleget tenni s elő sorban is annak konstataálására szoritkozott, hogy a német mezőgazdaság képes a belföldi gabonaszükségletnek megfelelni rövid idő mulva, bár az agrárérdekek ellenségei váltig azt bizonyítják is, hogy védvámokra nincs szükség, mert a hazai termelés a belfogyasztásra elégtelen.

A tanács végre még azt a kérdést is felteszi, föltéve hogy csakugyan nem tudna a német gazda annyit termelni, mennyi odahaza szükséges, nem volna-e helyenlevő, hogy bizonyos állami pártolásban részesüljön a mezőgazdaság; tekintve, hogy az összlakosság egy harmadrészét gazdanép képezi?

Dehát lássuk a németek gabonakonzumát részletezve: A „Berufszählung“ statisztikai adatai szerint a németek fejenként, naponként 516 gramm — (188 kgot évenként) kenyéret fogyasztanak. Miután a legutóbbi népszámlálás szerint 53.420.473 fejből áll a Németbirodalom összlakossága, következésképp 10.053.049 tonna kenyérré van ott szükség évenként. A gabonatermelést az ország gazdái az utóbbi időben fokozták, bár nem a területszaporítással, hanem a termelés intenzivításának fokozásával. A 80-as években egy hektárról átlagban 1303 kg. termelt, ezt az utóbbi időben 1505 kgra emelték. Már most a tanács számítása oda mutat, ha a német gazdák a termésközvetítést csak addig képesek emelni, hogy hektáronként 12 kgrmmal tudjanak többet termelni, egy szemet sem lesznek kénytelenek a külföldről behozni.

A „Deutsche Landwirtschaftliche Presse“ már ezidőszerint biztatja olvasóit avval, hogy már közel az idő — föltéve, hogy a börzei spekulációk a népesség élelmézésére szolgáló gabonanyagot ne drágítsák s más célra ne fordíttassék — a külföldnek többé adófizetői nem lesznek.

Csak aztán a kormány, a törvényhozó testület védje is, meg óvja is a nemzeti kincset, ami első s legszentebb kötelessége is. A közel jövőben meglátjuk, a theoretikus számítás a realis valónak megfelelt-e?

Amerika. A mezőgazdaságok hivatalos képviselőit. A tengerentúlról érkező hírek kimerítő tudósításokat közölnek az Egyesült-Államok mezőgazdasági társulatairól. Egyikük a „Nationalgrange of the Patrons of Husbandry“ nem kevesebb mint 26.000 helyi társulás központja. Alakulási év 1867. A szövetkezet

a mezőgazdaságot hivatalosan képviseli az Egyesült-Államok kormányában. Teremtett számos biztosítási s hitel társulatot, mely mellesleg a gazdasági termények vételével s eladásával is foglalkozik. Ha jól vagyunk értesülve, a hatalmas szövetkezet magánosok kezdeményezésének műve s midőn az Egyesült-Államok kormánya csakugyan meggyőződött működésének hasznosságáról, akkor tekintette mint oly testületet, mely tényleg hivatva van a mezőgazdaságot hivatalosan képviselni s mindent elkövetett, hogy működése elől az akadályokat elhárítsa.

Mi megvagyunk győződve, hogy a mi miniszteriumunkban is birnak tudomással az amerikai intézményről s nagyon jól esnek nemzeti mezőgazdaságunknak is, ha független, hivatalos képviseltetést nyerhetne.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal.
Az OMGE. közleményei.	1695
Közgazdasági szakosztály ülése.	1695
Az Országos Törzskönyvelő Bizottság ülése.	1699
Az OMGE. közgyűlése. Sz. Z.	1699
Vázlatok a spanyol mezőgazdaságról. Herczfelder A. Dezső.	1704
Tárca.	
Az életmentő. Bársony István.	1696
Növénytermelés.	
A répa betakarásáról. Christelyi Béla.	1701
Gazdasági gépészet.	
A gőzerővel való talajmívelés jelentősége. ff. S. P.	1703
Allategészségügy.	
Szarvasmarháink gumókórja. Fuchs Andor.	1704
Irodalom.	
Arad vármegye és Arad sz. kir. város monografiája. H. A. — Sertényenyésztes. Mi.	1705
Levelezési kény.	1705
Külföldi szemle.	1706
Vegyesek.	1707
Kereskedelem, tőzsde.	1709
Szerkesztői üzenetek.	1710

Kinevezés. A földmívelésügyi m. kir. miniszter Jaskó Géza II. tanársegédét, a „Köztelek“ munkatársát, a budapesti m. kir. állatorvosi akadémia állattenyésztési tanszéke mellett, ez állásában 1899 évi január hó 16-tól további két évre megerősítette.

Eljegyzés. Kenéz Zoltán földbirtokos jegyet váltott özv. Kenéz Józsefné, sz. Tóth Gizella urnóval Turkeven.

A Festetich szobor-bizottság gyűjtő iveri. A „Köztelek“ f. évi 89. számához mellékeljük a Festetich György grófnak emelendő szobor alap javára eszközzendő gyűjtések céljára a gyűjtő iverket. Felkérjük olvasóinkat, hogy a gyűjtött összegeket a gyűjtőivel együtt a „Festetich Szobor-bizottság“ ezimén az OMGE. pénztárhoz mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

Az Engel-féle borhamisítás ügye, mely még mindig élénken foglalkoztatja a sajtót, új fordulatot vett azzal, hogy Perczel belügyminiszter fegyelmi vizsgálatot indított Splényi ellen, aki az Engel ügyében az ismert beszűntető határozatot hozta s a hatóságilag lefoglalt borokat is kiadatta. Engel sietett a visszanyert bormintákat „háziilag“ felhasználni s aztán levelet irt Darányi miniszternek, hogy üzleti reputációja érdekében be nem érheti azzal, hogy a IV. kerületi kapitányság a gyanúsítás és vád alól őt felmentette, hanem most ő maga kér maga ellen új borvizsgálatot. Darányi azzal felelt a borkereskedőnek, hogy ha üzleti hírnevére oly nagyon féltékeny, ne új bormintákat ajánljon fel, hanem adta volna vissza a régieket a hivatalos pecsételt rajtuk, hogy azokat vizsgálják meg s kérésével elutasította. A vizsgálat tehát folyik tovább. Eközben a vádpontok is egyre gyűlnek Engelék ellen. A napokban Erdélyben jöttek óriási massa hamis bor nyomára, amely a pécsi borpancsolók manipulációira újabb világot vet. Ugyanis három kolozsvári borkereskedő Seifritz Antal pécsi borkereskedőtől csak a napokban rendelt nagyobb mennyiségű bort, melyet a

pécsi czég utnak is indított s a hét nagy hordó bor megis érkezett a kolozsvári vasuti állomásra. Időközben a Seifritz-czég neszét vette a pécsi borok ellen Kolozsvárott is megindított hajszának, miért is táviratilag visszarendelte a küldött borokat. De a távirati rendelkezés már elkészt, mert akkorára a rendőrség rátette a kezét a gyanus borra, mintát vévén belőle, lepecsételtette és további rendelkezésig a vasuti raktárban őrizet alá vette. Darányi Ignác földmivélsügyi miniszter Kolozsvár polgármesteréhez ez ügyből kifolyólag táviratot intézett, melyben elrendeli, hogy a vizsgálat eredményéről hozzá részletes jelentést terjeszzenek föl. Kolozsvár város polgármestere, a főkapitánytól vett adatok alapján azonnal megtette jelentését a miniszternek. E jelentés szerint a legutóbbi három hónapban tizenhárom kolozsvári megrendelő címére érkezett bor, július, szeptember hónapokban több mint nyolcezer hektoliter. A rendőrség kiderítette azt is, hogy nemcsak egyenesen Pécsről, hanem Seps Szent-Györgyről és Balázsfalváról is érkeztek Kolozsvárra gyanus pécsi borok, melyeket éppen a forrás hollétének elpalástolása végett küldtek így közvetett uton a pécsi boryárosok. Érdekes tapasztalatot szerzett a kolozsvári rendőrség. Több pécsi czég ugyanis, mint értékes finom bort magas utánvétellel több ízben küldött olyan kolozsvári címekre, a melyek a vasutól e küldeményt nem váltották ki. Ez a bort az államvasutak rendszeren elárvereztette. Kolozsvári koresmárosok abban a hitben, hogy finom bort vesznek, jó árért megvették az árverésen ezeket a pancsokat. A pécsi borpancsolók így is jól jöttek ki. Eddigél a kolozsvári rendőrség tíz helyről vett mintát és máig nyolcz olyan bormérő helyet jelentettek be, amelyekben pécsi pancsolást árusítanak. Hogy valamennyi Kolozsvárra szállított bor mübor, bizonyítja az is, hogy a pécsi must a helyszínen harmincz krajezáron alul nem vásárolható; már pedig számlák igazolják, hogy a Kolozsvárra szállított borok hektoliterje 15—25 forint között váltakozik. A Királyhágón túl az eddigi nyomozás során kiderült, miszerint nemcsak Pécsről, hanem Magyarországon „többi“ városaiból is érkeztek Kolozsvárra „pécsi“ hamis borok. A bor jó is volt, szép (cleső) is volt csak egy kicsit hamis volt. Hallomás szerint nemcsak Kolozsvárott, hanem a vidék több nyilvános bormérőinek pinzéi is csupa hazai borokkal vannak megrakva, epp ezért a hatóságokat legszélesebb körű vizsgálat megejtésére sarkalják. Legutóbb Nagyváradon nyolcezer hektoliter bort lefoglalt a rendőrség és abból száz üveget felkúldött a földmivélsügyi miniszterium vegyvizsgáló állomásának. A bor a pécsi Engel József fia és Tauszig Adolf czégektől való. A pénzügyigazgatóság intézkedett, hogy a kereskedőktől, kiknél a bort lefoglalták, az italmérsi engedelmet megvonják. A belügyi és földmivélsügyi miniszterek, az ország több vidékéről, de különösen a külföldről jövő panaszok folytán, állítólag el vannak határozva, hogy végrevalahára véget vetnek azoknak a bünös visszaéléseknek, melyek a magyar bor hitelét a külföldön már évek óta megtorlatlanul kompromittálják. Azt hisszük, hogy végrevalahára elkövetkezett a leszámolás órája, a mennyiben a borpancsolók körül a kör mindegyre jobban szorul s az immár minden oldalról felzúduló közvélemény parancsszava követeli a szigorú megtorlást.

A gyümölcsértékesítés kérdése. Mint minden évben, úgy ez idén is a gyümölcsüzret befejeztével ismételtén megújul a panasz, hogy nincs tühethő piacza a gyümölcsnek. Általános most is a panasz az országban, hogy az ezidei nagy gyümölcsstermés a gazdára nézve majdnem egészen kárba vész, mert a gyümölcsnek nincsen ára. Annál kellemetlenebb, hogy ilyen körülmények között még Szerbia is csak úgy ontja be mihozzánk a maga gyümölcszállit-

mányait s ezzel még jobban megnehezíti a hazai gyümölcs értékesítését. A szerbiai gyümölcs, mely ezelőtt legfeljebb csak Budapestre került értékesítés végett, most már előzőnli az egész országot olyannyira, hogy legutóbb rövid négy hét alatt közel 500 vagon szerbiai gyümölcs lépte át határunkat. Vidéki városaink közül Zimony, Ujvidék, Pétervárad, Szabadka, Zenta, India, Verbász, Topolya és Hódmezővásárhely részesültek ennek a kellemetlen jövevénynek látogatásában. Ezzel szemben a hazai gyümölcsexport is inkább veszt erőteljességéből, semmint nyerne. Alsó-Fehér vármegyéből panaszokznak amiatt, hogy a gyümölcs ára alacsony s még így sem akad vevő. Itt van tehát a magyar ember éheltetlenségének a következménye: gyümölcsprodukciók évről-évre növekedik s ezzel szemben kiviteli csatornáink nem hogy szaporodnának, hanem bejön az idegen gyümölcs és saját piacunkon ver meg. Ez egyáltalán nem esodálatos. Több krónikus hiba teljesen diszkvalifikálja a magyar gyümölcsöt a kivitelre nézve, ezek: 1. a termelő nagyobb szállítmányt csak 10—20 fajtaból tud egybeállítani; 2. a gyümölcsök nincsenek minőség szerint szortírozva; 3. a csomagolás kritikán alóli, a felhasznált kosarak és ládák sulya és alakja a legkülönbözőbb. Ezek a hibák tapasztalat szerint még a belföldi értékesítést is rendkívül megnehezítik, ne is álmódjunk tehát a kiviteli piacok meghódításáról, míg e tekintetben a szükséges egyöntetűség nem jön létre. Egyelőre a belfogyasztás emelése felől szükséges gondoskodni. Legnagyobb figyelmet érdemli a gyümölcskonzervek előállítása s különösen a könnyenromló nyári gyümölcsök kandirozása. Óriási összegeket adunk ki a külföldnek czukrozott gyümölcsökért, holott azok előállítására távolról sem boszorkányság. Ez indította az OMGE-t arra, hogy egy szakegyet kíván foglalkoztatni a gyümölcskandirozással, ki ily módon a gyümölcsgazdag vidékeken egy egészen új s végtelen hasznos iparágat honosítana meg. A harmadrendű gyümölcs értékesítése érdekében pedig egy, a gyümölcsesz és gyümölcsbor előállítására szolgáló intézményt kíván létesíteni a kertészeti tanintézet kapcsolatában, amely bizonyos minimális ár mellett átvenné a gyümölcsöt a budapesti piacokról s ekként a nem értékesített vagy romlásnak kitett készleteket még mindig értékesíteni volna képes a termelő gazdák javára. Evégből ezt az intézményt természetesen kapcsolatba kellene hozni a magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezetével, mely a termelőkkel állandó összeköttetést tart fenn. Ha az OMGE-nek ez a két terke megnyeri az illetékes körök támogatását, már magukbanvéve is sokat lendítenek a gyümölcsbelfogyasztás emelésén. Előreláthatólag a földmivélsügyi kormány is mindent meg fog tenni, hogy ezeket az értékesítési kérdéseket a termelőközönség javára oldja meg s ez a gyümölcsprodukczió állami beavatkozással történt emelésével kapcsolatos kötelesség is, mert bár tagadhatlan, hogy a gyümölcsstermelő közönség az önmaga iránt tartozó feladatok megoldását joggal nem várhatja felülől, tény azonban más részről az is, hogy a gyümölcsértékesítés szervezetlensége miatt óriási nemzeti vagyon vész kárba, ha azt minden uton-módon megmenteni nem iparkodunk.

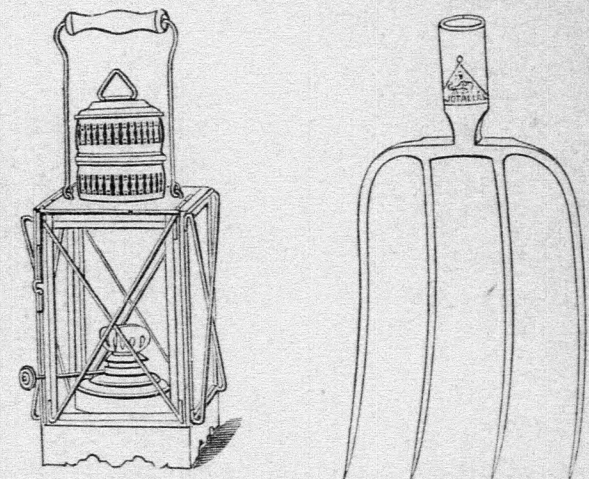
A sopronmegyei kölesönös gazdasági állatbiztosító szövetkezet. A Sopronmegyei Gazdasági Egyesület szűkebbkörű bizottsága legközelebb foglalkozott a Soós Károly és Gallé Pál által készített „A sopronvármegyei kölesönös gazdasági állatbiztosító-szövetkezet alapszabálytervezetének“ tárgyalásával. A dolog keresztülvitelére vonatkozólag, első sorban az a kérdés merül fel, vajjon úgy mint az az alapszabálytervezet szerint tervezetett: szövetkezeti uton, vagy pedig szabályrendeletileg kényszerbiztosítás útján léptessék-e életbe? Gallé Pál a szövetkezeti uton való létesítését ajánlja, miután véleménye szerint a kényszerbiztosítás

igen nagy nehézségekbe ütközne. A szövetkezeti uton való létesítésnél, minden községben a szövetkezetnek egy bizalmi embere volna, ki az ügy iránti lelkesedésből, nem pedig esetleg más oknál fogva vállalná el tiszteletbeli hivatalát, mi az ügy iránti bizalmat a nép között igen emelné. Oly községek, melyek az ügynek ellenségei — mert ezekre is kell számítani, miután minden új dolognak vannak ellenségei — ha szabályrendeletileg kényszerítettnek a belépésre, csak árthatnak a dolognak. Soós Károly: Ha mindenáron kényszerbiztosítást akarnánk, azt is csak az esetben volna legcélszerűbb keresztülvinni, ha a dolog már szövetkezeti uton létesült, több éven át sikerrel működén, már népszerűségnek örvend, mely esetben a kiscgazdák, a kényszerbiztosítás életbeléptetését már nem vennék úgy fel, mint hatóságilag rájuk gyakorolt újabb terhet. Hajas Antal nézete szerint a vármegye az állatbiztosítást szabályrendeleti uton nem teheti kötelezővé, miután erre törvényes intézkedés nincsen. Dr. Baán Endre nézete szerint igen üdvös volna a biztosítást kötelezővé tenni; igaz, hogy a törvény kifejezetten nem engedi meg az ily szabályrendelet alkotását, de el sem tiltja. Az ügy szövetkezeti uton való megoldásánál is megtalálható a kényszerelv, mert nem az egyes községbeli emberek, hanem a községbeliek többsége dönt a felett, hogy belépjenek a szövetkezetbe vagy sem. Szerinte a biztosítási díjakat is legkönnyebb volna a közigazgatás útján behajtani. Finanziális szempontból tekintve a dolgot, is azt ajánlja, hogy szabályrendeletileg kötelezővé tétessék a biztosítás. A cél is hamarabb érhető el, ha minden ló- és szarvasmarhatulajdonos biztosítja állatjait. Többek hozzászólása után elhatározta a bizottság, hogy a közgyűlés elé a következő javaslatot fogja előterjeszteni: A tervezett állatbiztosítási intézmény szabályrendeletileg létesíttessék, a téli vándorelőadások alkalmával az ügynek propaganda csináltassék, mely alkalommal egyszersmind az ügy iránti hangulat kipuhatólandó. Ha pedig a szabályrendeleti uton való megoldás le nem győzhető akadályokba ütköznék, a biztosításnak szövetkezeti uton való életbeléptetése kíséreltessék meg.

ALAPITTATOTT 1872.

SCHOTTOLA ERNŐ, BUDAPEST.

Műszaki közp. üzlet: Gyár:
VI., Andrassy-út 2. VI., Révay-u. 16.
 Fonciére-palota. (Saját telepen.)
 bátorkodik a t. cz. érdekelteknek
 „Helios“ istálló- és gazdasági viharlámpáját
 hehes figyelmébe ajánlani.
 Ara teljesen felszerelve drbonként frt 2.80.

Van szerencsém egytall kitünő minőségű tartós. Csikógyegy acél trágya- és széna-villáimat, minden egyes darabot jótállás mellett 3 ággal drbonként 75 krral, 4 ággal darabonként 90 krral ajánlani. Az őszi bekötésre legolcsóbb áron ajánlok legjobb minőségű

marha lánczokat:

finom sodrott	drbja	4 1/2	5	5 1/2	6	6 1/2	7 mm.	erős sodrony-
szabad. bokorszemű		42	43	49	58	69	kr.	ból
		41	39	42	45	53		

Legolcsóbb beszerzési forrás minden egyéb mezőgazdasági szükségleti cikkben. — Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Baromfi. a) Élő. Tyúk 1 pár frt 1:10-1:30, csirke 0:60-1:20, kappan hizott 1:40-1:80, sovány 0-0-0, réce hizott 1:80-2:60, sovány 1:20-1:60, lud hizott 3:50-6:00, sovány 1:60-3:00, pulyka hizott 3:00-4:00, sovány 2:00-2:80. b) Tisztított. Tyúk 1 db frt 0-0-0, 1 kg. ---, csirke 1 db 0:40-0:60, 1 kg. ---, kappan hizott 1 db 0-0-0, 1 kg. ---, réce hizott 1 db 1:00-1:50, 1 kg. ---, félkövér 1 db 0:90-1:20, lud hizott 1 db 2:20-3:00, 1 kg. 48-0:52, félköv. 1 db 1:50-2:00, 1 kg. ---, pulyka hizott 1 db 1:80-2:00, 1 kg. ---, félkövér 1 db 1:10-1:50, 1 kg. ---, ludmáj 1 db 10-0:80, 1 kg. 1:20-1:50, ludzsír 1 kg. 0:8-1:10, idei liba 1 db ---.

Hal. Élő. Harcsa 1 kg. frt 0:80-1:00, csuka 0:8-1:00, ponty (dunai) 0:50-0:60, süllő ---, kecsge 0-0:0, márna ---40-60, czompó 0:50-0:60, angolna 0-0-0, apró kevert 0:16-0:25, lazac ---, pisztráng ---.

Tej és tejtermékek. Tej 1 lit. frt 0:08-0:09, lefölözött 0:06-0:07, tejszín 0-0-0, tejföl 0:20-0:30, tehénvaj (tea) 1 kg. 0:95-1:10, I. rendű 0:85-0:90, II. r. 0:50-0:60, olvasztott 0:60-0:60, Margarin I. rendű 0-0-0, II. rendű 0-0-0, tehénturó 0:10-0:18, juh-turó 45-48, lipthói 0:48-0:60, juhsajt 0:48-48, emmenthali sajt 1:10-1:10, groji sajt 0:45-0:65.

Liszt és kenyéremű. Fehér kenyér 1 kg. frt 13:0-18:0, barna kenyér 11:0-14:0, rozskenyér 11:0-11:0. Buzaliszt 00 sz. 1 q ---, 0 ---, 1 ---, 2 ---, 3 ---, 4 ---, 5 ---.

Hüvelyesek. Lencse magyar 1 q frt 7-9, stoke-raui 24-35, borsó héjas magyar 7:00-15-00, koptatott magyar 13-15, külföldi 17-2, bab fehér apró 7-8, nagy 7-9, szines 7:00-10.

Tojás. Friss I. o. (1440 db.) 1 láda frt 39:0-41:00 II. oszt. (1440 db.) 37:0-37:5, meszes ---, orosz tojás 100 db. ---, tea tojás 3:80-3:90, törött tojás 0-0-0.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés frt 1:60-3:50, 1 q 2:0-3:5, Petrezselyem 100 kötés 1:4-4:0, 1 q 2:50-3:50 zeller 100 drb 0:70-1:50, karalábé 1:0-1:80 vörshagyma 100 köt. 2:00-4:00, 1 q 3-5:50, foghagyma 100 köt. 12-16, 1 q 16-20, vörösrépa 100 drb 0:40-0:60, fehérrépa, fejekáposzta 1:5-4:00, kelkáposzta 100 drb 1:00-1:50, vörös káposzta 2-6-00, fejessaláta 0:80-1:40, kötött saláta 0:0-0:00, burgonya, rózsa 1 q 1:60-1:80, sárka 1:80-1:90, külföldi ---, fekete retek 100 drb 0:80-1:80, uborka nagy salátának 100 db ---, savanyítani való 100 db 0:0-0:0, savanyított ---, zöld papr. 0-0-0, tök főző ---, zöldbab ---, zöldborsó hüvelyes olasz 1 kg. ---, fejtett 1 lit. ---, tengeri 100 cső 0:0-0:0, karfiol 100 db 2:5-3:5, paradicsom 1 kg. 0-0-0, spárka 0-0-0, torma 1 q 8-18.

Gyümölcs. Fajalma 1 q frt 10-20, köz. alma 3-6, fajkörte 15-26, közönséges körte 8-15, szilva magva-váló 0:0-0:0, vörös ---, aszalt 12-15, cseresnye faj ---, közönséges 0-0-0, meggy faj ---, közönséges ---, ringló ---, barack kajszin ---, őszibarack ---, dinnye görög nagy 1 db ---0:00, kicsi ---, sárka faj 0:0-0:0, 1 kg. közönséges ---, szőlő 1 kg. 0:35-0:46, csemege ---, dió (faj, papir-héjú) 18-24, közönséges 13:5-16, mogyoró 24-32, gesztenye magyar 0-0-0, olasz 12-16, narancs messinai 100 db 0-0-0, pugliai 1:0-2:5, mandarin 0:00-0:00, citrom 0:80-1:20, füge hordós 1 q 18-20, koszorús 20-22, datolya 40-50, mazsolaszőlő 48-60, egres 1 lit. 0-0-0, eper 1 kg. --- kr.

Fűszerek és italok. Paprika I. rendű 1 q. frt 30-60, II. rendű 20-30, csöves ---, (száritott) ---, kömény ---, borsókamag ---, mák 1 q. frt 25-30, méz csurgatott 0:30-0:45, sejtékben 1 kg. ---, szappan szin 20-25, közönséges ---, fehérbor asztali palackban 1 lit. 0:40-0:50, vörös asztali palackban 0:40-0:50, házi pálinka palackban ---, ásványvíz palackban ---.

Hideghusvásár a Garay-téri élelmi piacon. 1898. nov. 22-én. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 35 árus 374 db sertést, 2 árus 15 db süldőt, 4000 kg. friss húst, 2000 kg. füstölt húst, 1000 kg. szalonnát, 1500 kg. hájat.

Vidékről és pedig: Nagy-Körös 10 árus 114 drb Czegléd 9 árus 102 darab, Dunapataj 1 árus 4 darab, Szabadszállás 1 árus 5 drb, Tass 1 árus 5 drb, Monor 1 árus 10 drb, Nagy-Szekely 3 árus 38 darab, Németkér 1 árus 21 darab, Brecska 1 árus 16 drb, Madocsa 4 árus 29 drb, Köbánya 3 árus 4 darab sertéssel.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 54-60, 1 q 4400-4600, süldőhus 1 kg. 64-72, 1 q 4900-5600, füstölt sertéshus 1 kg. 64-72, 1 q 6000-6400, szalonna zsirnak 1 kg. 52-56, 1 q 4800-5000, füstölt szalonna 1 kg. 64-72, 1 q ---, háj 1 kg. 54-62, 1 q 5000-5400, disznózsír 1 kg. 64-68, 1 q ---, kocsonyahus 1 kg. 36-48, 1 kg. 3000-3400, füstölt sonka 1 kg. 76-80, 1 q --- krig.

Hideghusvásár az Orczy-uti élelmi piacon. 1898. nov. hó 22-én. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 43 árus 74 db sertést, 1 árus 25 db süldőt, 1070 kg. friss húst, 390 kg. füstölt húst, 570 kg. szalonnát, 400 kg. hájat, --- kg. zsirt, --- kg. kolbászt, --- kg. hurkát, --- kg. füstölt szalonnát, --- kg. kocsonyahúst, --- kg. disznósajtot, --- kg. (--- db) sonkát, --- kg. tőpörtöt.

Vidékről és pedig: Nagy-Szekely 22, Czegléd 6, Jászkisér 8, Székesfehérvár 10, Solt 6, Dunapataj 6, Dunavecse 6, összesen 64 drb. Különként 45-47 kr.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 48-56, 1 q 4700-4800, süldőhus 1 kg. ---56, 1 q ---5600, füstölt sertéshus 1 kg. 60-68, 1 q 4800-5200, szalonna zsirnak 1 kg. 54-56, 1 q 5000-5200, füstölt szalonna 1 kg. 58-60, 1 q ---, háj 1 kg. 56-60, 1 q ---, disznózsír 1 kg. 60-62, 1 q ---, kocsonyahus 1 kg. 30-40, 1 q 2800-3000, füstölt sonka 1 kg. 60-72, 1 q 5500-5800 krig, kolbász 1 kg. ---, Disznósajt 1 kg. ---, hurka 1 drb ---, tőpörtő 1 kg. --- krig.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester utca, 1898. nov. 22. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott a szokott közönségekől 235 szekér réti széna, 55 szekér mumar, 56 zsupszalma, 13 szekér alomszalma, 0 szekér takarmányszalma, 3 szekér tengeriszár, 20 szekér egyéb takarmány (löhére, luczerna, zabosbüköny, koles sib.), 700 zsák szecska. A forgalom élénk. Árak a következők: réti széna 210-320, mumar új 220-320, zsupszalma 140-150, alomszalma 110-140, egyéb takarmány ---, löhére ---, takarmányzalma ---, tengeriszár 700-900, luczerna 280-280, sarju 200-260, szalmaszecska 170-200, széna ---, új ---, zabosbüköny 250-270. Összes kocsiszám 392, súly 431200 kg.

Allatvásárok.

Budapesti szurómarhavásár. November hó 18-án. A székesfővárosi közigazgatóság és marhavásár igazgatóság jelentése.

Felhajtott: 284 drb belföldi, --- db galicziai, --- drb tiroli, 13 db növendék élő borju, --- db élő bárány: 33 drb belföldi, --- drb galicziai, --- drb tiroli, 104 drb bécsi, --- drb növendék borju, --- drb öltött bárány, --- drb élő kecske.

A borjuvásár hangulata élénk lefolyású volt. Árak a következők: Élő borjuk: belföldi --- frtig, kivételesen --- frtig dbonkint, 30-44 frtig, kivételesen ---45 frtig súlyra, növendék borju 18-22 frtig, kivételesen --- frtig dbonkint, --- frtig súlyra Öltött borju: belföldi 42-48 frtig, tiroli --- frt, galicziai --- frtig, növendék borju --- frtig dbkint, öltött bárány 0-0-0 frtig, bécsi öltött borju 44-50, kiv frtig súlyra. Élő bárány 0-0-0 frtig, kivételesen frtig élő kecske --- frtig páronkint. Hizlatt ürü ---.

Budapesti juhvásár. 1898. november hó 21-én. (A székesfővárosi közigazgatóság és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére).

Felhajtott: Belföldi hizlatt ürü 724, feljavított juh 530, kisorolt kos ---, kiverő juh ---, bárány ---, kecske ---, boszniai ---, szerbiai ---, angol keresztetés 60, romániai --- durvaszőrű --- db.

Birkavásár lassu lefolyású volt. Árak a következők: Belföldi hizlatt ürü 17-20-0 frtig páronkint, 20-21-0 frtig 100 kiló élősúly szerint, kiv. 22 frtig, feljavított juhek 14:0-16-0 páronkint, 18-19-0 frtig súlyra, kisorolt kosok --- pár., kiv. frtig, kiverő juh 0-0-0 páronkint, ---, kiv. frtig súlyra, bárány, kecske ---, kiv. --- frt pár. anya juh 0-0-0 pár., --- súly, szerbiai 0-0-0, boszniai 0-0-0 frtig páronkint, 100 kiló után --- frt.

Bécsi vágómarhavásár. 1898. nov. 21. A bécsi marha- és huspénztár jelentése.

Összes felhajtás 5140 db. Ebből magyar 3175 db, galicziai 829 db, bukovinai 353, németországi 683 db, hizott 2739 db, legelő 937 db, fiatal 1464 db, ökör 4041 db, bika 483 db, tehén 544 db, bivaly 72 db.

Szombaton a vesztegvásárra 258 drb volt felhajtva. A vásár kezdetén a hangulat nyomott volt, később az üzlet lanyhasága még feltűnőbb volt, annyira, hogy a prima minőségűek 100 kgkint 1/2 frtot vesztek. A közép és rosszabb minőségű szintén árcsökkenést szenvedett, amennyiben 100 kgkint 1 frtot vesztek. A zárlat lanyha volt és a középminőségű áruból eladatlan is maradt.

Árak: prima magyar 36-39-0 (---) frt, szekunda 32-35 frt, tertia 28-30 frt. Galicziai prima 36-39-0 (---) frt, szekunda 33-35 frt, tertia 28-32 frt. Német prima 38-41-0 (---). szekunda 33-37, tertia 30-32 frt. Konzervökrök. 20-28-0 é. s., rosszabb minőségű --- frt é. s. Bika 24-35-0 (---) frt é. s., tehén 19-31 frt és bivaly --- frt é. s. (Kizárólagosan élősúlyra minden % levonás nélkül történnek. Az értékesítésben kitüntetett árak ugy értelmesebbek, hogy egy és ugyanazon eladó, a jobb minőségű állatok kg.-jáért p. o. 40 krt, a kiverésért pedig 35 krt kap.)

Egyes eladások: Magyar hizó ökrök. Eladók:

Eladó	Ár	Ár
Grubitsch V, Kopháza	30	28
Hacker M., Sopron	36	35
Lederer Kálmán, Nagyvárád	40	37
Löwinger Sal. Nyőgér	30 1/2	26
Neumann testvérek, Arad	39	35 1/2

Erdélyi hizó ökrök. Eladók: Czell Frigyes és fia, Brassó ... 39 ... 34

Német hizóökrök. Eladók: Blau testvérek, Temesvár ... 41 ... 39 ... Hacker Miksa, Sopron ... 39 ... 37 ... Neumann testvérek, Arad ... 41 ... 38 ...

Az alsó-ausztriai helytartóság elrendelte, hogy az eddig minden hét hétfőjén megtartott vesztegvásár ezentúl szombaton tartassék meg. A vesztegvásárra felhajtandó állatok a vásárt megelőző pénteken kell, hogy rendeltetésük helyére megérkezzenek. Az eddig elzárt megyék közül a következő vármegyék vannak tudóvész miatt zár alá helyezve és csakis ezen vármegyékől nem hajthatók fel állatok a vásárra és pedig: Arva, Liptó, Nyitra, Pozsony (Csallóköz határa kivételével), Trencsén és Pozsony sz. kir. város.

Bécsi szurómarhavásár. 1898. nov. 17-én. Felhozott: 3135 borju, 3576 élő sertés, 1785 kizsigerelt sertés, 468 kizsigerelt juh, 338 bárány.

Az üzlet általánosságban lanyha volt. Prima minőségűek alig érthették el a mult heti árakat, a többi árú 2-4 krral kgkint olcsóbban adatott el.

Árak kilogrammonkint: kizsigerelt borju 38-48 kr., prima 50-56 kr., primissima 58-60 kr., élő borju --- kr., prima --- kr., primissima --- (---) kr., fiatal sertés 4-43 kr., kizsigerelt sertés nehéz 46-52 kr., süldő 48-54 kr., kizsigerelt juh 28-38 kr., bárány páronkint 5-12 kr.

Bécsi sertésvásár. 1898. nov. 22-én. (Schleiffelder és társai bizományi cég távirati jelentése a „Köztelek” részére).

Felhajtás: 4797 lengyel, 5706 magyar sertés, összesen 10503 drb.

A vásár forgalma vontatott. Ára különként élősúlyban fogyasztási adó nélkül: prima 41-42 kr, kivételesen 42-50 kr, közepes 35-40 00 kr, könnyű 35-40 kr, süldő 32-42 kr.

Bécsi juhvásár. 1898. nov. hó 17-én. Felhajtás 1938 db juh.

Az üzlet lassu menetű volt. Árak: export juh páronként 21-23 50. kivét. ---, raczka ---, selejtes juh párkint 10-15-0 frt

Szerkesztői üzenetek.

S. Gy. urnak, *Harkács*. Beszerzési forrásokat nem ajánlhatunk s lévén a kérdésnek üzleti természetű, azt a leveles szekrényben sem vehettük fel. Méltóztassék a „Köztelek” kishirdetési között hirdetni ebbeli szűk-segletét.

M. P. urnak, *Budapest*. Semmi akadályja sincsen, hogy beiratkozzék valamelyik földmives iskolába. Két esztendő alatt végezhet. Részletekért tessék fordulni pl. a legközelebb eső kecskeméti földmives iskola igazgatóságához.

Az Orsz. magy. gazd. egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. --- Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkára. --- Társzerkesztő: Buda Barnabás, az O. M. G. E. titkára.

Elsőrangú hazai gyártmány.

Gőzcseplők

Pontos cím: **ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR**

RÉSZVÉNY-TÁRSULAT BUDAPESTEN.

Magyarország legnagyobb és egyedül gazdasági gépgyára, mely a gazdálkodáshoz szükséges **összes gazdasági gépeket gyártja.**

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakaszról felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Székelyvárosi, Buda

Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.**BUDAPESTEN, VIII., József-körút 3.**

Alakult 1894. évi en.

Elnök: TELEKI GÉZA gróf.

Alelnök: CSÁVOSSY BÉLA.

Igazgatóság tagok:

ANDRÁSSY GÉZA gróf, BUJANOVICS SÁNDOR, DESSEWFFY ARISTID, PÜSPÖKY EMIL,
RUBINEK GYULA, SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN, SZILÁSY ZOLTÁN, SZÓNYI ZSIGMOND,
TELEKI SÁNDOR gróf.
Vezérigazgató: SZÓNYI ZSIGMOND.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZET a gazdaközönység általános elismerése szerint úgy a tűz- mint a jékbiztosítás terén hiven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes meglegedését vívta ki magának, az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bétveggel; — minden más illeték kizárásával.

A takarmány és szalmáseleség

biztosítása egy intézetnél sem eszközölhető oly olcsón és oly kedvező feltételek mellett mint a szövetkezetnél.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kiszáradt, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten, (József-körút 8. sz.) és a vidékeu létesített ügynökségek.

5024

Vöröstarka tinó**és üsző**

legprimább, 1—2 esetleg 3 évesek és pedig **hizlalni való ökrök eladására és későbbi szerződésre** 6702

legolcsóbb árért vállalkoznak**WEILLER és EISNER Kis-Czelli kereskedők.****Vöröstarka tinó**

teljesen prima, 1—2 esetleg 3 éves nálam **minden mennyiségben kapható olcsó áron.**

Későbbi ugyszintén prima 1—3 éves tarka üsző szállításra vállalkozom. 6575

HENRIK IGNÁCZ Szalónak (Vasmegeye).**HIRDETÉSEK** felvételnek a kiadóhivatalban**BUDAPEST, Üllői-ut 25-dik szám.****Eladok**

200,000 darab kitűnő forradásu, peronospora- és jégverésmentes, fajtisztá fásajtványt Rip. Portalis, Solonis és Rupestris Monticola alanyokra ojtva.

Eladó még circa 100,000 drb. gyök. hazai és amerikai vessző.

Árjegyzéket kívánatra küld

BERÉNYI JENŐ

szőlőajtványtelepe Zataszentgróton. 6741

Sok pénzt**A szegedi****I. mezőgazdasági orsz. kiállítás****katalogusa**részére **hirdetések felvételnek**

a „KÖZTELEK” kiadóhivatalában

Budapest, IX., Üllői-ut 25.**Lapunk bekötési táblája****1 frt 36 krért (portómentesen)****kapható kiadóhivatalunkban.**

Kukorica morzsológép

meglepő munkaképességgel.

Uj model fogas koronggal, esztorgályozott csappal, (tengely) furott csapágygyal, könnyű egyenletes járásu surlódás nélkül. Legnagyobb átmérője ca. 9 1/2", magassága 10 1/2", súlya kb. 6 1/2 kgr., ládával együtt kb. 8 1/2 kgr.

Ára darabonként csomagolással együtt Bécsben 3 frt 30 kr. Ezen gép oly tökéletesen és kielégítően dolgozik mint akár melyik nagy gép; az alkalmazott munkacseréhez képest óránként 2—2 1/2 kektoliter szemet szolgáltat, még gyermekek is kezelhetik. Vastag és vékony, friss, vagy száraz tengerit egyformán morzsol.

Trágyalé osztó

egyszerű és praktikus szerkezettel, átmérője 65 m/m. — Javitásnak nincs kitéve.

1 ábra. Alul hajlitott, a hordó dongára erősíthető, ca 6 1/2 kiló súlyu, ára darabonként 5 frt.

2-ik ábra

2 ábra. Egyenes, a hordó fenekére erősíthető, ca 4 1/2 kiló súlyu, darabonként 4 frt 25 kr.

1-ső ábra.

Széküldés kedvéért utánvét mellett.

ALEXANDER BALINTH,
Bécs, 3/3 Salesianergasse 8/I.

takaríthat meg, ha az egerek és patkányok okozta kiszámíthatatlan károk ellen védekezik.

Európa valamennyi katonai hatósága, sok ezer gazdálkodó, földbirtokos, erdősz, molnár és magánzó ajánlja e czélra a

Bender-féle szabadalmazott csapdát.

Egyszerű kiadás! Kérjen prospectust ingyen és bérmentve. Tartós védelem!

KARL BENDER I., WIEN, IV./F.

Haszonbérleti hirdetmény.

Gróf Batthyány László ur tulajdonát képező
Oroszlámos-bébai uradalom

(Torontál vármegyében), melynek területe 1200 □ ölével
számítva **11.164 hold** ³⁶³/₁₂₀₀ □ öl, a hozzátartozó **tiszti**
lakokkal, majorokkal és gazdasági épületekkel együtt,
1899. évi január 1-től kezdve

10–20 évre haszonbérbe adandó.

A haszonbérbe vételre vonatkozó jelentkezés írásbeli
ajánlatok útján történik.

Az írásbeli ajánlatok **1898. évi december 27-ig**
a tulajdonos Gróf Ur megbízottjához: **Eredics Ferencz**
kir. tanácsos, szombathelyi lakos ügyvéd urhoz **kül-**
dendők be, ki egyúttal a vállalkozóknak a szükséges
felvilágosításokat megadja, sőt kívánatra nekik a szerző-
dési pontozatok tervezetét is megküldi.

Az ajánlatok felett a tulajdonos Gróf Ur szabadon
határoz, tehát ezek egyikéhez sincs kötve.

Köpesény, 1898. november hó 14-én.

Gróf Batthyány László
központi irodája.

Ezen hirdetménynek — írásbeli megbízás nélkül — **közzététele**
nem díjaztatik. 6747

Eladó szőlővessző.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület
„**istvántelki immunis**“ homoktalaju
szőlőjéből a következő
európai és amerikai szőlővesszők
eladók.

1. Gyökeres európai vesszők.

Olasz Rizling	18,000	ezre	16	frt
Nagy Burgundi	5,000	"	16	"
Mézes fehér	5,000	"	16	"
Madelaine angevine	2,000	"	16	"
Chasselas blanc	1,000	"	16	"
Chasselas rouge	2,000	"	16	"
Tramini piros	3,000	"	16	"
Piros Bakar	1,500	"	16	"

Chasselas blanc	15,000	ezre	12	frt
Chas. blanc croquant	1,000	"	12	"
Tramini piros	4,000	"	8	"
Piros Bakar	2,000	"	8	"
Szent-Lőrincz	2,000	"	8	"
Nemes Kadarka	500	"	8	"

2. Sima európai vesszők.

Olasz Rizling	25,000	ezre	8	frt
Nagy Burgundi	8,000	"	8	"
Mézes fehér	4,000	"	8	"
Madelaine angevine	3,000	"	8	"

3. Gyökeres amerikai vesszők.

Jaquez	2,000	darab	10	"
--------	-------	-------	----	---

4. Sima amerikai vesszők.

Herbemont	1,000	darab	6	frt
Jaquez	6,000	"	6	"
Riparia Sauvage	5,000	"	5	"

Megrendelések az

Országos Magyar Gazdasági Egyesület

igazgatójához

Budapest „Köztelek“ intézendők.

Az elszállítás őszszel vagy tavasszal történik a megrendelés sorrendjében. A meg-
rendelésnél a vesszők fele ára előre beküldendő, hátralevő rész utánvétellel szedetik
be. Csomagolásért és vasutra szállításért ezrenként 1 frt számítatik.

Igazgató.

MEGJELENT

az Országos Magyar Gazdasági Egy. kiadásában a

Suschka Richárd

(a magyaróvári gazd. akadémia intézője)

Egyszerű gazdasági számvitele,

az O. M. G. E. által 1000 frt pályadíjjal koszoruzott **pályamű.**

Bolti ára csinos vászonkötésben **3 frt.**

Az „Orsz. Magy. Gazd. Egy.“ tagjainak, illetve a „KÖZTELEK“ elő-
fizetőinek csomagolva és az összeg előzetes beküldése mellett portó-
mentesen megküldve **2 frt 30 kr.**

Megrendelések a „Köztelek“ kiadóhivatalába,

BUDAPEST, IX. ker., Üllői-ut 25. szám alá intézendők.

Hirdetési ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szó 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Czim közlésénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetményei vétetnek fel e kedvezményes rovásban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válaszra szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Az állások betöltésére vonatkozó úgy nagy, mint kis-hirdetéseket lapunkban ezennel csakis a czim kitételével fogjuk közölni, hogy ezáltal elejét vegyünk az esetleges visszaéléseknek és a költséges levelezésnek.

Együttal félreértések kikerülése végett tudatjuk t. olvasóinkat, hogy kiadóhivatalunk állás-közvetítésével nem foglalkozik s az írásokban sem tartjuk nyilván, csakis a beküldött hirdetéseket közöljük lapunkban a megfelelő hirdetési díj előleges beküldése mellett.

A kiadóhivatal.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Vasvármegyében, belterjes gazdaság kezelésére, elméletileg és gyakorlatilag képzett, a szőlőtörzselés és állattenyésztéshez is értő, nős vagy nőlen ispan, azonnal vagy 1899. évi január 1-én, alkalmazást nyerve. Ajánlatok bizonyítványokkal felszerelve, szentmártoni Radó Kálmán val. belső titkos tanácsos urhoz, Répczelakra, küldendők. 6730

Nőtlen

ispánt keresek, ki a gazdaság minden ágában kellő gyakorlatlal bír. Különösen a tejgazdasághoz kell, hogy értsen. Ajánlatok bizonyítványokkal együtt alábbi czimre küldendők: **naláczai Nalácz Géza, Nagy-Barcsa, u. p. Cserna-Keresztur, Hnyvadmegye.** 6744

Erdő

és vadőri állás 1899. január hó 1-én betöltendő Ó Nagyméltósága Gróf Szapáry István Alberti-Isai uradalmában. Javadalmazás készpénzben 120 frt, terményekben 4 hektó buza, 8 hektó rozs, 4 hektó árpa, 2 tehéntársa, 3 db sertésárta, 2 hold tengeri föld és szabad tűzifa. Továbbá az uradalomban szokásos lőtény. Folyamodványok bizonyítványokkal együtt alábbi czimre küldendők be. 6758

Pályázat.

Nagyméltóságú gróf Wolkenstein Oswald ur. szabócsémegei pthrgyri birtokán jövő január hó 1-ére egy iróki állás betöltendő. Gazdasági akadémiát, vagy felső tanintézetet jó sikerrel végzett, oly nőtlen egyének, kik a magyar és lehelőleg a német nyelvet úgy sző, mint írásban bírják, és a dohánytermelésben jártassággal bírnak, előnyben részesínek. Évi fizetés ágynemű és mosáson kívül 240 frt és teljes ellátás, vagy 500 frt. szoba, fűtés és világítás. Pályázók kérvényeket bizonyítvány másolatokkal együtt melyek vissza nem küldetnek — december hó 10-ig Almássy Ferencz tisztartóhoz Pthrgyre Szabolcsmegye küldjék be. 6759

Gazdasági felügyelő

azonnali belépéssel alkalmaztatik. Ezen állásra csakis egyszerű katonaságot kiszolgáló, családos egyén alkalmaztatik. Biztosítékot nyújtó, jó írással és a tejkészítési számításokat vezetni tudó egyén, előnyben részesül. Személyes jelenlétes feltétlenül megkívánatik. Bizonyítványok beküldésével felelőleg. Fizetett sürgönyre választ kap. Az évi fizetés 360 frt készpénz havi részletekben, két hold buza vetés, két hold tengeri föld, naponként 3 liter tej két sertés jálás, lakás és fűtés. Beválasztás esetén nagyobb birtok rész kezelésével lehet megbízva és a méltányos fizetés javításra igényt tarthat. Ajánlatok: **ifj. Scheffik István főbirtokosnak, Szolokra** küldendők. 6773

Keresetetik

a sárospataki hercegi uradalom várhomoki gazdaságába egy gyakorlott erélyes bérsgazda az 1899. évi január hó 1-ére való beépésre. Földmives iskolát végzetten előnyben részesínek. Kérvények az uradalmi igazgatóságához Sárospatakra küldendők. 6765

Palotási

gazdaság részére keresetetik egy nős kis családú kulesár, ki a magtárkezelés nemkülönböztetésben tehetséges, valamint külső gazdasági teendőiben és trófal munkákban teljesen jártas, 150 frt évi fizetés és conventió mellett január 1-ére. Folyamodványok Szabó János uradalmi kasznár czimére Pa. Palotás, u. p. Apéz-Szántó Hevesmegye küldendők. 6767

ÁLLÁST KERESŐK.

Szakképzett

gépész uradalomban alkalmazást keres. Kifűnő bizonyítványok s ajánlatok. A. Ánlátok F. L. jelleg alatt kéretnek a kiadóhivatalba. 6713

Gépész-kovács

állást keres január, esetleg április elsőjére, ki egy a csepő, mint az összes gazdasági gépek javításán, kezelésén kívül a ló vasalást is tökéletesen érti, 13 évről szőlő jó bizonyítványai vannak. Czim a kiadóhivatalban. 6740

Magyar-Óvári

gazd. akadémiát és felsőbb szőlő- és borsgazdasági tanfolyamot jó sikerrel végzett, három évi gazdasági gyakorlatlalt bíró fiatal ember, — bírja a magyar, német, román és némileg a ló nyelvet, — segéd-tiszt állást keres. Ajánlatok „C. G. Orsova” kéretnek. 6735

Egy

a gazdaság minden ágában jártas és tényleg ma is 5600 holdat kezelő gazdatiszt, újvölgyi holdat keres. Czim a kiadóhivatalban. 6754

Földmives-

iskolát jó sikerrel végzett, 23 éves, erélyes, de igazságos nőlen egyén, ki a gazdasági és iródi teendőiben jártas, 2 évi praxissal, segéd-tiszt, iróki vagy ispáni állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 6752

Földmives-

iskolát végzett, 24 éves, nős, gyermektelen férfi gazdaságban segéd-tiszt, gazdasági magtárosi vagy ehhez hasonló állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 6750

Gazdatisztnek

ajánlok nagyobb birtok intenzív kezelésére, esetleg vezetésére, 50 éves, nős, keresztény tapasztalt gazda. Kívánatra személyesen bemutatkozok. Ajánlat Hegedűs János Budapest, Védgát-utca 8/b 1. g. 6743

Kastélykertész,

szakképzett, 46 éves, nős, kis családú, ki huzamosabb ideig szolgált egy mánásnál, helyet keres. Czim a kiadóhivatalban. 6755

Egy

24 éves, nős az adai földmives iskolát végzett egyén, gazdai munkavezetői v. csekkhez hasonló állást keres, s szolgáltatást rögtön elfogadhatja. Ajánlja az illetőt Szobonya Bertan ny. igazgató Szabadkán. Czim a kiadóhiv. alban. 6763

Gazdasági

és tejgazdasági iskolát végzett, szőlőszeti és borászati tantolyamot hallgató, több évi gyakorlatlalt rendelkező tiszt állást keres azonnali. Czim a kiadóhivatalban. 6768

Földmives-

iskolát végzett, 33 éves, román, nős, gyermektelen egyén, több évi gyakorlatlalt mint ispan működik, 1899. évi január 1-ére szerény feltételek mellett állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 6717

Gazdatiszt,

22 éves, nős, 15 évi gyakorlatlalt és földmives-iskolát végzett, ispáni állást keres január 1-ére, Czim a kiadóhivatalban. 6772

Kifűnő

műkertész, ki a kertészetnek minden ágában jártas, egy a francia szőlőültetést, gyümölcsfa tenyésztést, melegágyi és szabadban zöldség tenyésztést, üvegházi növények, parkirozást érti 36 éves, nős, egy gyermekes, több nyelvet beszél, jó bizonyítványokkal rendelkezik, állást keres. Czim a lapok kiadóhivatalában. 6564

ÁLLATOK.

Tenyésztési

czébra nevelt 15 darab kocza és 9 darab kan Poland china-Berghshire keresztelésű 5-6 hónapos malacz eladó Ottlik Péter Jezvini gazdaságában, u. p. Temesrékás. 6770

Eladó

tenyésztő irányítottatása végett Bankár mén, fekete, 174 cm. magas 10 éves apja Bankár angol telivér, anyja Flóra Előszállási kanca; nagyapja Bucaneer angol telivér, nagyanyja Delta; ára 100 frt. Koller István Alsó Rajkon u. p. Geise, Zalamegye. 6761

Igen szép, válogatott erőstarka simmenthali jellegű 1-2 (3) éves 6506

növendék ökr és üsző borjakat megvetelre ajánlanak KLEIN ÉS SPITZER Kis-Czellli kereskedők.

Megrendelések egyorság szerint bármikor is elfogadhatnak

A macsi

uradalomban 200 db jól kifejlett, egészséges, nyugati fajta, 2 éves tünd eladó; helyebb értékesítéssel szolgál az uradalmi intézőség, Macs, per Debrecen. 6708

Berkshírei

és fekete szürü mangalicza kan és emse malacok, tenyésztésre megvetelre kerestetnek. Czim a kiadóhivatalban. 6748

Nyulakat

vesz bármily mennyiségben a vad idény bármely szakában legmagasabb áron Kovács Lajos, vadkiviteléi üzlete KEOSKEMÉT. Sürgönyezim: Kovács Keoskemét. 6746

VEGYESEK.

A 'macsi

uradalomban 1000 g. prima eredeti magyar-kincs-burgonya A frt 160, helyt állomás „Macs” eladó. Czim Uradalmi Intézőség Macs per Debrecen. 6729

Eladó

takarmányrépa ca 4-5000 mm. részben Mauthner-féle olajbogyó, részben Ekerdorfi, továbbá ca 200 mm. burgonya legnagyobb része magyar kincs. Luczenbacher Jenő Vác (Máriaudvar). 6698

Őszi és tavaszi szállításra ajánlok, tavak és folyók benépesítésére, gyorsnövésű, cseh fajta egy és két éves

ponyot és ivarérett anyahalat, továbbá 6429 tenyészüllöt, csukat, czompot és rákot.

Corchus Béla haltenyésztő BUDAPEST, IV., Molnár-utca 17.

Eladó

immunsis homok. Győrmezőben 200 hold délkeletnek fekvő magaslatlalt, szőlőnek igen alkalmas esetleg 100 hold jó gabonatermőföld is közvetlen mellett. Czim a kiadóhivatalban. 6745

Lóheremagot

bármily nagy mennyiségben a legmagasabb áron vásárol és mintázott ajánlatot kér

FISCHER J. heremagkiviteléi üzlete Budapest, Nagykorona-u. 18.

A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről

szóló 1894. évi XII. törvények, a végrehajtására vonatkozó miniszteri rendelet, magyarázatokkal ellátva, egy füzetben. Ára bérmentes küldéssel 1 frt 10 kr.

Lóheremag és luczerna-

mag 6418 legjobban értékesíthető

HALDEK

magkereskedésében Budapest, Károly-körút 9.

Eladó burgonyák.

Szavatolt, fajtisza minőségben őszi és tavaszi szállításra, Beleg vasuti állomásra, vevő szájcaiban. Tavaszi szállítás 100 ko. 50 kr., drágább. Seydewitz 100 kiló frt 3.—, keményítő tartalom 23%, Oneida 100 kiló frt 2.50, keményítő tartalom 18.5%, Wilhelm Korn 100 kiló frt 3.—, keményítő tartalom 21%, Maerker 100 kiló frt 3.—, keményítő tartalom 20%, Reichscanzler 100 kiló frt 3.—, keményítő tartalom 21%, Magyar kincs 100 ko. frt 2.50, keményítő tartalom 19.8%, Imperator 100 ko. frt 2.50, keményítő tartalom 19.8%, Czarevna 100 kiló frt 4.—, óriás takarmányfal 1899. Ugyancsak eladó 14 db 1 1/2 éves, jól kifejlett félvér Hampshire-down tenyészkos, darabonként 25-30 frt. Bővebb felvilágosítással szolgál Politzer Géza, Nagy-Körpád, Somogy megye. 6771

A sertés javítása és hizlalása

gazdák és hizlalók használatára.

Írta: **K. Ruffy Pál** uradalmi főtit. Ára portómentes küldéssel 1 frt 10 kr.

Eladó gyök. szőlőajtóvívok

Bajor József Állami felügyelet alatt álló szőlőtelepéről Ráczeán. Jégverésmentes 1. oszt. sokzinyminőségű szőlőajtóvívok Riparia Portalis, Vitis Solonis és Rupestris Monticola alanyonkon a következő fajokban: Chasselas blanc croquant, Chasselas rouge, Ezeréves Magyarországi, Ezerjő, Furmint, Kadarka, Kőrödlinka, Mézesfőbér, Muscat Alexandrine, Nagyburgundi, Olasz rizling, Passatutti, Szlankamenka. 6443 Ára a fajok minősége szerint 140-160 frt ezrenként. Tessék árjegyzéket kérni!

Szálás takarmány adagolására páratlanok a

egy próbapostacsomag 100 db közönséges portiókötel 1.90. 100 db „Millentum” 3.— utávért mellett mindenhová bérmentve küldeték.

Bánáti

Járó buza! Ajánlok tavaszi vetésre, míg a készlet tart bányai járó buzát m/mázánaként 12 frtért. Román-Szent-Mihály állomásra szállítva. Zsákok önköltségen számítanak. Az ideit termés kat. holdanként 1250 kgrm. ifj. Bécsi Gedeon földbirtokos Gedeontanya Román-Szent-Mihály Temesmegye. 6749

Magy. kir. államvasutak

Üzletvezetőség, Miskolc.

31134. II. szám.

Pályázati hirdetmény.

A s.a.-új helyi műhelyben létesítendő munkás étterem és szerszám bódé előállítására ezennel nyilvános verseny-tárgyalást hirdetünk.

A munkára vonatkozó tervek és kiírási művelet alulírott üzletvezetőség építési és pályafenntartási osztályában Miskolcon Szemere-utca 29. sz. I. emelet a hivatalos órák alatt megtekinthetők s ugyanott az ajánlati minta, ajánlati költségcsimítás, pályázati feltételek és szerződési tervezet egy forintért megszerzhető.

Az ajánlatok legkésőbb 1898. évi november hó 26-án déli 12 óráig alulírott üzletvezetőség I-5 osztályánál lepecsételve következő felirattal nyújtandó be: „Ajánlat a s.a.-új helyben építendő munkás étterem és szerszám bódéra”.

Az ajánlat 50 kros, az ajánlat mellékletei 15 kros bélyeggel látandók el.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon déli 12 óráig alulírott üzletvezetőség gyűjtőpénztáráról 700 azaz o. é. Hétszáz forint bántópenz teendő le, készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban. A bántópenzről szóló letétegy az ajánlat-hoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint, de névértékben felül nem vétetnek számításba.

A beérkezett ajánlatok elfogadása vagy el nem fogadása feletti szabad elhatározást az üzletvezetőség magának fenntartja. Miskolc, 1898. november hó 14-én.

Az üzletvezetőség. (Utányomás nem díjaztatik.)

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.

Legmagasabb kölcsön a valódi beszedés alapján 20.80 év köti időre készpénzben. Birtokos felmondhat bármikor pénzintézet nem mondhat fel. Csekély kamattal tölke is törlesztetik. Lebonnyolítás 14 nap alatt. Konvertálás bélyeg- és uttélémentes. Semmi előleges költség. Minden felvilágosítás díjtalan. Beküldendő czukka a telek-könyvi kivonat, kataszter. Czim: **Ingatlan-és Jelzálog-Forgalmi-Intézet, Budapest, Váci-körút 39.** Legnagyobb Ingatlan-és Jelzálog-Forgalmi-Intézet a monarchiában, egyedüli, mely hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosoktól ajánlata van

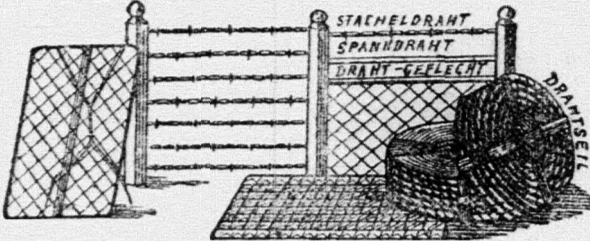
Gőzmivelés.

Nagyobb területek szántását gözekével
hajlandó vagyok elvállalni; építési
mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alanti czimemhez forduljanak.
gőzsztántási vállalkozó

Wolff Ernő, Budapest-Kelenföld.

Gép-sodrony-szövetek, cinkezett szűrős kerítés-sodrony.

Kertek, erdőségek és vadparkok bekerítéséhez
ugyszintén mindenféle sodrony szövetek, baromfi-
udvarok, fáczánosokhoz, tűzvédő-, ablak- és
rostélyzsodronyok, homok- és kavics-szűrő, sod-
ronyszövet, kapuk, sodronykötelek mindenféle
szerkezetben és vasszerkezeteket általában szállít
a legjutányosabban.

Vassodrony és gépsodronyszövet gyár és
épület lakatos-műhely

Franz Schrockenfuchs
Waidhofen a. d. Ybbs.

Bekerítések gépsodrony-szövettel nem kerülnek
többre, mint jobb anyagból készült fakerítések, e mellett
tartósak és minden térnek csinos urias jellegűt adnak.
Költségvetések ingyen és bérmentve.

A mesterséges borok készítésének

forgalomba hozatalá-
nak tilalmáról szóló

Törvény.

Magyarozó jegyzetek-
kel ellátta:

Dr. LÖNYAY FERENCZ.

Ára 80 kr.

Megrendelhető a „Köztelek”
kiadóhivatalában, Buda-
pest, Üllői-ut 25.

Szőlővessző eladás

a Gróf Mailáth Géza úr patvarczi immunis homok-
talaju szőlőjéből.

I. Gyökeres európai vesszők:

Mézes fehér 1 éves 10000 drb ezre 12 frt,
Olasz Riesling 2 éves 25000 drb ezre 12 frt.

II. Sima európai vesszők:

Mézes fehér 50000 drb ezre 6 frt,
Olasz Riesling 50000 drb ezre 6 „
Merlót 5000 drb ezre 6 „
Chasselas fehér 3000 drb ezre 10 „

Megrendelések

Rusinkó Antal jószágigazgatóhoz

Nagy-Szécsénybe a vesszők fele árának beküldése
mellett intézendők. 6766

Pályázat

a „Bacsi sertéshizlaló részvény-társaság”-nál üresedésbe jött

üzletigazgatói állásra.

Pályázni kívánók szakértelmüket igazoló okmányok-
kal felszerelt és fizetési igényeiket is kifejező ajánlatukat

folyó évi december 10-ig

tartoznak alulírt igazgatóságához betérjeszteni.

Bacsi sertéshizlaló részvény-társaság

Bacsi sertéshizlaló részvény-társaság
igazgatósága. 6727

„Hazai pokróczok”

a n. é. gazdaközönség figyelmébe ajánlva!

Czégünk a legnagyobb uradal-
mak és áll. intézmények (mén-
telep) állandó szál tőjéi! Na-
gyobb szükségletnél eredeti
nagyságu mintákkal szolgál-
unk; a székesfőváros legna-
gyobb pokrócz telepe, gyári
árak:

1 drb. közönséges strapa
pokrócz, barna alap, 2 oldal-
csikkal, 110/160 cm. 1.35; 120/180
cm. 1.90; 145/190 cm. 2.60.
1 drb. koczkázott pokrócz
(erős minőségű) 120/160 cm.
2.25; 140/170 cm. 3.20; 160/190
cm. 4.30.
1 drb. sima szürke vagy

koczkázott gyapju pokrócz.
120/160 cm. 2.90; 140/175 cm.
3.80; 160/190 cm. 4.95
1 drb. uradalmi pokrócz,
sima szürke alap, 2 kék oldal-
csikkal, 140/200 cm. 4.20; 160/210
cm. 5.20; 180/225 cm. 6.90
1 drb. méntelepi pokrócz,
szürke vagy barna alap, körös-
körül bordúrral, 140/190 cm.
4.60; 160/205 cm. 5.90
1 drb. duplavastagságu
„oroszk pokrócz” szürke alap,
2 kék, fekete vagy színes ol-
dalcsikkal, 140/195 cm. 6.50,
160/200 cm. 8.40
1 drb. erdélyi hosszuszőru

1 drb. pokrócz, szürke, fekete, kék,
zöld vagy bordó színben, 180/
180 cm. 6.80, 150/180 cm. 8.80,
160/190 cm. 10.60, 170/210 cm.
13.40, 180/230 15.50.

Angol nemez (filz) szoba-
padlók bevonására (bordeaux
és zöld színben), 138 cm. széles,
méterje 2.95

Szoba-pokróczok, méterje
apró vagy nagyobb koczkák-
kal, 120 cm. széles 1.45, 1.40
cm. 1.95, 1.60 cm. 2.45, 180 cm.
3.20, 200 cm. 3.85

Léghuzam elleni pokróczok,
drbja 1.50 frttól 15.- frttig.

Íróasztal alá való erd. pok-
rócz, 55/95 cm., drbja 2.45

Szétküldés kétszer naponta utánvét vagy a pénz előleges beküldése mellett.

Nem tetsző áru kieserülteket, esetleg a pénz visszaadatik.

30 forinton felüli rendeléseket bérmentve küldünk.

Levél- vagy sürgőnyezim:

„SZÖNYEGHÁZ” BUDAPEST.

171540/98. Cl. szám. Magyar királyi államvasutak.

HIRDETMÉNY.

(Osztrák-magyar-boszniai vasúti forgalom új díjszabási füzet kiadása.)
Az osztrák-magyar-boszniai vasúti forgalomban 1899. évi január 1-én.

II. rész 1. füzet czim alatt új díjszabási füzet lép életbe, mely által az 1893. évi
szeptember 1-e óta érvényes hasonczimú díjszabási füzet I. és II. sz. pótlékaival
együtt hatályon kívül helyeztetik.

Az új díjszabási füzet tartalmaz közvetlen díjtételeket, gyors- és teherárak,
valamint hullák szállítására, egyrészt Bécs (összes pályaudvarok), továbbá Florids-
dorf és Stadban, másrészt a bosznia-hercegovinai államvasutak a banpaluka-doberlini
cs. és kir. katonai vasút bentnevezett állomásai, továbbá a magy. kir. államvasutak
Bosna-Bród, Bród, Doberlin és Samac állomásai, valamint a vinkovce-brckai helyi
erdéki vasút Breka és Gunja állomásai közötti forgalomra nézve azonkívül még
egy áruvezeték és viszonylatokra vonatkozó kivételes díjszabásokat is.

Az új díjszabási füzet a részes vasutaknál annak idején 1 koronáért meg-
szerezhető lesz.

Budapest, 1898. november hóban.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága
egyszersmind a többi részes vasutak
nevében is.

(Utány- nem díjaztatik.)

Megjelent

KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR

1899-ik évre.

Szerkesztik és kiadják:

RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTÁN
az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkárai.

A zsebnaptár ára az O. M. G. E. tagoknak és
a „Köztelek” előfizetőinek bérmentes küldéssel
együtt 1 forint 60 kr.

Bolti ára 2 forint.

Megrendelhető a „Köztelek” kiadóhivatalában,
Budapest, IX., Üllői-ut 25.